

Niels Ejersbo, Katrine Iversen og Martin Williams Strandby

Analyse af ungeindsatsen i Billund Kommune

Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning

Analyse af ungeindsatsen i Billund Kommune

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2017

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

© Foto: Ricky John Molloy

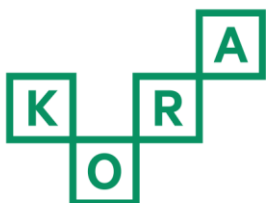
Udgiver: KORA

ISBN: 978-87-7488-949-6

Projekt: 11163

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Denne rapport er udarbejdet af KORA for Billund Kommune. Undersøgelsen har til formål at afdække kommunens tilbud til unge i alderen 15-30 år.

KORA ønsker at takke de ledere og medarbejdere i kommunen og de tilknyttede tilbud, der har afsat tid til at bidrage til undersøgelsen.

Analyse- og forskningschef Vibeke Normann Andersen, KORA, har kvalitetssikret rapporten, og derudover er den gennemlæst og kommenteret af to eksterne reviewere.

Forfatterne

April 2017

Indhold

Resumé	5
1 Indledning	7
1.1 Tilgang til opgave – design og metode	8
2 Billund Kommunes nuværende tilbud til målgruppen	9
2.1 Samarbejde og koordination	13
2.2 Evidens og dokumentation.....	16
3 Litteraturanalyse.....	20
3.1 Viden om forskellige målgrupper	23
3.1.1 Familieproblematikker	23
3.1.2 Kriminalitet.....	24
3.1.3 Misbrugsbehandling	25
3.1.4 Psykosociale vanskeligheder (herunder også diagnoser)	26
3.1.5 Borgere med handicap (beskæftigelse)	27
3.2 Viden om samarbejde og koordination.....	28
3.2.1 Koordinering	29
3.2.2 Samarbejde.....	30
3.2.3 Hvad bør en sammenhængende ungeindsats resultere i for de unge? ...	31
4 Diskussion af tilbudsviften	33
4.1 Udfordringer for tilbudsviften i Billund Kommune	33
4.1.1 Koordination og samarbejde.....	33
4.1.2 Belastning af tilbud	34
4.1.3 Manglende tilbud	34
4.2 Viden fra litteraturen målrettet Billund Kommunes tilbudsvifte.....	35
5 Opmærksomhedspunkter	38
Bilag 1 Skema til indsamling af oplysninger om tilbud til unge (15-30 år) i Billund Kommune	40
Bilag 2 Yderligere tilbud, ikke indsamlet via skabelon	42
Bilag 3 Tilbud leveret af eksterne leverandører	43
Bilag 4 Evidens og dokumentation – udtømmende oversigt.....	44
Bilag 5 Dokumentation for litteraturstudie	52
Bilag 6 Litteratur	60
Bilag 7 Særligt relevant litteratur publiceret efter litteraturanalysens afslutning.....	63
Bilag 8 Viden om specifikke indsatser og metoder	64

Resumé

Der er et stigende fokus i samfundet på at sikre, at alle unge får mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse og/eller finde varig beskæftigelse. Mange unge falder fra uddannelse og beskæftigelse og bliver en del af 'restgruppen'. Hvis der sættes ind med effektive og virksomme tiltag for de unge, er der store potentialer for samfundet – og for de unge selv. Det kræver en helhedsorienteret, koordineret og tværfaglig indsats.

Billund Kommune har bedt KORA, Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, om en analyse af ungeindsatsen. Formålet med denne analyse er at bidrage til Billund Kommunes tilbudsvifte for unge mellem 15 og 30 år. Målet er at tilvejebringe et solidt vidensgrundlag, som Billund Kommune kan anvende i udviklingen og tilrettelæggelsen af tilbudsviften fremadrettet.

Analysen baserer sig på flere datakilder, der hver især anvendes såvel selvstændigt som i kombination med hinanden. Det drejer sig om:

- En individuel dataindsamling fra 32 forskellige tilbud i Billund Kommune (tilbudsviften), der afdækker hvert enkelt tilbuds virke inden for udvalgte områder. Derudover afdækkes også en række eksterne tilbud, der ikke indgår i analyserne.
- Desk research og opfølgende dataindsamling via kontakt med Billund Kommune for at afklare tvivl og mangler ved afdækningen af tilbud.
- Fokusgruppeinterview med repræsentanter fra de identificerede tilbud for at afdække forskellige syn på styrker og svagheder ved den aktuelle tilbudsvifte.
- Et litteraturstudie af tilbud og indsatser rettet mod målgruppen af unge mellem 15 og 30 år.
- Et valideringsseminar i januar 2017, hvor analysens foreløbige resultater blev præsenteret. Diskussioner og kommentarer til resultaterne er efterfølgende blevet indarbejdet i analysen. Deltagergruppen bestod af de samme repræsentanter fra identificerede tilbud som i de afholdte fokusgruppeinterview, suppleret af ledere fra relevante afdelinger samt udvalgte medlemmer af direktionen.

Analysen præsenterer for det første en samlet afdækning af tilbudsviften i Billund Kommune og en beskrivelse af de individuelle tilbud, den udgør. Denne beskrivelse er grupperet efter socialområdet, beskæftigelses- og uddannelsesområdet samt sundhedsområdet. For det andet gennemgås det, hvilke opgaver der er såkaldte 'skal-opgaver', forstået som opgaver, der er direkte normeret i loven, og hvilke opgaver der er 'kan-opgaver'.

Afdækningen fokuserer særligt på to områder af tilbudsviften, henholdsvis samarbejde og koordination samt evidens og dokumentation. Afdækningen viser, at der er omfattende koordination og samarbejde mellem tilbud, men at organiseringen af den samlede tilbudsvifte er kompleks. Afdækningen viser samtidig, at der er store forskelle mellem de forskellige tilbud, hvad angår evidens og dokumentation af effekter.

Litteraturanalysen afrapporterer den indsamlede viden i litteraturstudiet på tre forskellige vidensniveauer. Et niveau angår specifikke indsatser og afrapporteres i Bilag 8. Et andet vidensniveau vedrører udvalgte målgrupper. Et tredje vidensniveau drejer sig om generelle indsigter fra litteraturen omkring samarbejde og organisering.

For at gøre resultaterne af litteraturanalsen anvendelige er der udarbejdet en kort læseguide. Den kan bistå medarbejdere ved konkrete tilbud i en fokuseret læsning ved hjælp af henvisninger til de afsnit og pointer fra litteraturen, der er vurderet som særligt relevante og brugbare for netop dem.

Afslutningsvist fremhæves der en række diskussionspunkter, der udspringer af de foregående analyser og af datakilderne hertil, og som kan bruges aktivt i arbejdet med tilbudsviften.

1 Indledning

Billund Kommune ønsker at optimere indsatsen på ungeområdet i de kommende år med det formål, at den unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse og/eller kommer i beskæftigelse. På den baggrund er der bestilt en analyse af kommunens forskellige tilbud til børn, unge og voksne i alderen ca. 15-30 år. Analysen skal bidrage til udviklingen af en strategi for organiseringen af området, så tilbud gives ud fra en helhedsorienteret, koordineret og tværfaglig tilgang. Samtidig skal der på baggrund af national forskning og praksis fra området sikres, at tilbuddene i størst mulig udstrækning hviler på et evidensbaseret grundlag.

Den gennemførte analyse redegør for følgende:

1. Hvad Billund Kommune som minimum skal tilbyde målgruppen.
2. Hvad Billund Kommune aktuelt tilbyder målgruppen. Herunder skal snitfladerne mellem forskellige områder, såsom skole, fritid, beskæftigelse, sundhed og de forskellige forvaltninger, beskrives.
3. Hvad Billund Kommune kan gøre for at opnå bedre tilbud for målgruppen:
 - a. Områder og tilbud, hvor der er relevant national forskningsbaseret viden om virkninger af tilbud og samarbejdsflader, som kan bruges af kommunen.
 - b. Hvilke udfordringer der er i forbindelse med tilbudsviften og hvad der kan gøres for at optimere denne.

I analysen af kommunens tilbud skelnes der mellem "skal"- og "kan"-opgaver. Vi definerer skal-opgaver på følgende måde:

Skal-opgaver:

Opgaver, der direkte er normeret i loven. Det vil sige, at de skal udføres, for at kommunen overholder loven, og der er derfor ingen justeringsmuligheder.

Skal-opgaver er fx § 50-undersøgelser (børnefaglige undersøgelser), tildeling af koordinator til unge, der er idømt ungdomssanktion, 15 månedlige timers ledsagelse til unge, der ikke kan færdes alene mv.

Analysen bestræber sig på at give et nøjagtigt og dækkende billede af de forskellige tilbud, som Billund Kommune giver til unge mellem 15 og 30 år, herunder opdeling mellem tilbud, som kommunen er forpligtet til at levere til den pågældende målgruppe og de tilbud som kommunen selv har valgt at iværksætte.

Billund Kommune ønsker, at undersøgelsen forankres i organisationen, så medarbejdere og ledere opbygger ejerskab til både proces og resultater, hvilket styrker udviklingsarbejdet og den konkrete anvendelse af resultater i et længere perspektiv. På den baggrund er medarbejdere forsøgt inddraget i afdækningen af de konkrete tilbud og i særdeleshed i relation til spørgsmål om koordination og samarbejde mellem de forskellige tilbud og mellem de forskellige forvaltninger. Det politiske niveau præsenteres for analysens resultater og har lejlighed til at kommentere konklusionerne.

Undersøgelsen skal således forbedre Billund Kommunes overordnede strategi på området og derigennem sikre optimale tilbud og koordinering heraf for kommunens børn, unge og voksne i alderen 15-30 år.

1.1 Tilgang til opgave – design og metode

Undersøgelsen af Billunds Kommunes ungeindsats er opdelt i tre dele. I nedenstående redegøres for, hvordan de forskellige dele er tilrettelagt og gennemført.

Den første del af undersøgelsen sætter fokus på kommunens aktuelle vifte af tilbud – hvilke indsatser den indeholder, og hvordan "kan"- og "skal"-opgaver er fordelt. Udgangspunktet er, at de fagligt ansvarlige ved, hvilke opgaver der er normeret i loven på deres område. Til at skabe overblikket over både kan- og skal-opgaver er der udarbejdet en skabelon, som de relevante ansatte er blevet bedt om at udfylde (se bilag 1). Udgangspunktet for kortlægningen var en eksisterende oversigt over tilbud, som kommunen udarbejdede i 2015. Oversigten er udvidet og opdateret i forbindelse med møder med kommunen, interview med kommunalt ansatte og eksterne samarbejdspartnere samt gennemgang af kommunens hjemmesider. Den giver således det mest aktuelle overblik over kommunens tilbud, selv om det ikke kan afvises, at der er tilbud, som ikke indgår i oversigten.

I forbindelse med udfyldning af skabelonen blev medarbejderne også bedt om at give oplysninger om målgruppen, visitation og udredning, samarbejdspartnere og koordination, omfang og økonomi, samt i hvilken udstrækning der var evidens og dokumentation for tilbuddets virkninger. For flere af kategorierne mangler der oplysninger, hvilket er særligt tydeligt i relation til kategorierne om omfang og økonomi samt evidens og dokumentation. Alle oplysninger er samlet i et dokument, der leverer et overblik over tilbuddene. Dokumentet indgår i afrapporteringen og overleveres i elektronisk form til kommunen, så det kan bruges som afsæt for en fortsat monitorering af tilbud på området.

Den anden del af undersøgelsen kigger særligt på samarbejde, koordination og snitflader mellem de forskellige tilbud. For at skabe et overblik over samarbejde og koordination mellem de forskellige tilbud i Billund Kommune er der indarbejdet en række spørgsmål i skabelonen om, hvem de forskellige tilbud samarbejder med. Derudover er der gennemført tre fokusgruppeinterview med særlig henblik på at drøfte udfordringer i forbindelse med samarbejde og koordinering. Grupperne var sammensat således, at de i udgangspunktet havde sammenfaldende målgrupper og/eller samarbejde. De tre grupper omfattede 1) tilbud til børn og unge under 18 år. 2) sociale indsatser til unge over 18 år og 3) beskæftigelse og uddannelse. Interviewene gav værdifuld information, men var samtidig hæmmet af et uforholdsmæssigt stort frafald af deltagere i interviewene. Det betyder, at vi må tage forbehold for samarbejdsrelationer og koordinationsproblemer, som ikke er afdækket på grund af frafald blandt deltagerne i fokusgruppeinterviewene.

Den tredje del af undersøgelsen omfatter et litteraturstudie af de forskellige indsatser. Formålet med litteraturanalysen er at vurdere virkningen og evidensen bag de enkelte tilbud, samarbejdet mellem tilbud samt den samlede tilbudsvifte, og indgår tilsammen som et led i det overordnede arbejde med at kvalificere tilbudsviften i regi af ungeanalysen. Denne litteraturanalyse munder ud i en syntese, der afspejler den aktuelt bedste nationale viden, og illustrerer, hvordan den aktuelle tilbudsvifte forholder sig hertil, og hvilke forskelle og ligheder der kan identificeres.

2 Billund Kommunes nuværende tilbud til målgruppen

Billund kommune har en lang række tilbud til unge mellem 15 og 30 år. På baggrund af skabelonen til registrering af tilbud udsendt til medarbejdere i Billund Kommune er der registreret 32 tilbud. Ved gennemgang af bl.a. hjemmesider er der efterfølgende fundet yderligere ni tilbud (se bilag 2). Disse ni tilbud indgår ikke i undersøgelsen, da der ikke er indsamlet information om tilbuddene. I nedenstående giver vi en samlet præsentation af de forskellige tilbud fordelt på områderne social, beskæftigelse og uddannelse samt sundhed.

Tabel 2.1 Tilbud – Socialområdet

Tilbud	Skal-opgave (§ og lovkilde)	Kan- opgave	Alder (Målgruppe)
Anbringelse og Efterværn	Anbringelse: SEL, § 2.3.4, § 58. Efterværn: SEL, § 76		15-23 år
Bofællesskab 3	SEL § 141 handleplan		Unge
Familieindsatsen	SEL § 11, § 52	(✓)	0-18 år
FOCUS (8 uger forløb)		✓*	Alle
Headspace		✓	12-25 år
Horisont – Mentor (Huset Horisont)	Ved visitation fra jobcenter: LAB Kap. 9b	(✓)	18-30 år
HUSET	SEL § 85		18+
Opsøgende medarbejdere - Koordineret ungeindsats		✓	15-30 år
Ungbo (§ 107 tilbud)	SEL § 107, SEL § 141 ved visitation		20-26 år
Nærbehandlingen	SEL § 101, ved visitation, anvendes udover SEL § 101 også: SUL § 141, SUL § 142		18+
SSP/SSP+	SEL § 1-6		13-18 år

Note: *Visitation via LAB § 32

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Som det fremgår af Tabel 2.1 er der registreret ti tilbud inden for socialområdet for den relevante målgruppe. Af de registrerede opgaver er syv af dem "skal-opgaver", som kommunen er forpligtet til at levere. To af disse har også mindre elementer, som ikke er obligatoriske for kommunen. De resterende tre tilbud er ikke obligatorisk for kommunen, men noget som kommunen vælger at stille til rådighed for den pågældende målgruppe.

Foruden den ovenstående opgørelse er der også indsamlet oplysninger om tilbud købt hos eksterne leverandører (private/andre kommuner), se bilag 3. Det drejer sig om i alt 32 forskellige tilbud som benyttes af i alt 58 borgere fra Billund Kommune. Alle tilbuddene er rettet mod udviklingshæmmede og er for de flestes vedkommende et tilbud om bosted/dagtilbud. Det typiske billede er, at Billund Kommune har én borger i det pågældende tilbud – der er blot fire tilbud, hvor kommunen køber fem eller flere pladser. Der er ikke overraskende variation mellem prisen for de enkelte tilbud/pladser afhængig af dets karakter. Den samlede omkostning pr. måned til benyttelse af de 32 tilbud er cirka 2,3 mio. kr. Der er ikke beregnet en prognose for det fremtidige forbrug af tilbuddene. Kommunen har opfølgingsmøder med de enkelte tilbud typisk hver 6.-12. måned eller efter behov. Der laves opfølgning og slutstatus for de enkelte forløb, men der er ikke lavet en egentlig opgørelse af effekterne af de enkelte tilbud. Der er tale om meget specialiserede tilbud, som kommunen ikke selv leverer men tilkøber. Disse tilbud indgår således i Billund Kommunes samlede tilbudsvifte, men da de leveres af eksterne leverandører, indgår de ikke i de videre analyser.

Tabel 2.2 giver et overblik over tilbud inden for beskæftigelse og uddannelse. Det er inden for dette område, at Billund Kommune har de fleste tilbud, og der er samlet registreret 16 tilbud. Fordelingen er 11 "skal-opgaver". Heraf er der én (Produktionsskole – kommunal aktivering), hvor kommunen skal sikre, at indsats kan tilbydes, men ikke selv behøver at være leverandør af tilbuddet. Derudover har tre af opgaverne også frivillige elementer indbygget. Endelig er der fem "kan-opgaver".

Tabel 2.2 Tilbud – Beskæftigelse og uddannelse

Tilbud	Skal-opgave (§ og lovkilde)	Kan-opgave	Alder (Målgruppe)
Billunds kommunale Ungdomsskole	Billund Kommune tilbyder ungdomsskolevirksomhed efter lov om ungdomsskoler		14-18 år
Billund Kulturskole	Musik: Bekendtgørelse nr. 673 af 14/05/2013 (Kulturministeriet)	(✓)*	Alle unge
Café K – en job og uddannelsescafé		✓	Alle
Code of Care Billund		✓	18-30 år
Diverse tilbud til børn i udskolingen		✓	Udskolingen
EGU (Erhvervsgrunduddannelsen)	Lovbekendtgørelse nr. 987 af 16. august 2010 (Gældende: BEK nr. 704 af 10/06/2016)		16-30 år
EKU – erhvervskompetence udvikling (Værkstederne)	Ved visitation fra jobcenter: LAB § 32	(✓)	18-30 år
Mestring af Job og Uddannelse (Ung i Centrum)	LAB 2.3 og 2.13 (aktivitetsparate borgere), LAB kap. 9: Mentorstøtte LAB kap. 10: Vejledning og opkvalificering, LAB kap. 11: Virksomhedspraktik		18+
Produktionsskole	LBK nr. 781 af 15/06/2015 (MBUL)		Under 25 år

Tilbud	Skal-opgave (§ og lovkilde)	Kan- opgave	Alder (Målgruppe)
Produktionsskolen - Kombineret Ungdomsuddannelse KUU		✓	Unge under 25 med afsluttet 9. eller 10. klasse
Produktionsskolen – Kommunal Aktivering	LAB**	(✓)**	Under 25 år
Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV)	Folkeskolelovens paragraffer vedr. specialpædagogisk bistand. (Jf. bekendtgørelsens §§ 8-11), Friskolelovens § 3, for Frie og private skoler		For skoleelever
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU) Eller: Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse' Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	'Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov' § 3		?
UU-vejledning	For 15-17, LBK nr. 1051 af 01/07/2016 (MBUL)	(✓)***	15-30 år
Vejen til Job & Uddannelse	LAB 2.2 (jobparate kontanthjælpsmodtagere), LAB 2.12 (åbenlyst uddannelsesparate kontanthjælpsmodtagere), LAB 32 stk. 2 (Vejledning og opkvalificering), § 42 (Ret og pligt til virksomhedspraktik), § 42a		Alle aldre (herunder også unge mellem 15-30 år)
Åben rådgivning (PPR)		✓	Ikke relevant (rettet mod personer med ansvar for børn og unge)

Note: *Alle andre fag end musikundervisning er en kan-opgave. **Kommunen skal tilbyde indsatsen, men er ikke forpligtet til selv at have tilbuddet. *** UU har ansvaret for 1) Ikke-uddannelsesparate unge i grundskolen, 2) 15-17 årige, som ikke er i uddannelse og 3) 18-25-årige, som ikke er i uddannelse og ikke er meldt ledige.

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Tabel 2.3 Tilbud – Sundhed

Tilbud	Skal-opgave (§ og lovkilde)	Kan-opgave	Alder (Målgruppe)
Genoptræning	Sundhedsloven § 140 (jf. § 84 om genoptræningsplaner)		Alle aldre
Hjerneskade Rehabilitering	Indsatser i forløbet er inden for lovparagraffer i henholdsvis: <ul style="list-style-type: none"> • Sundhedsloven • Serviceloven • Sygedagpengeloven • Lov om en aktiv socialpolitik • Lov om aktiv beskæftigelsesindsats • Lov om social pension • Lov om specialundervisning for voksne • Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov(STU) • Lov om almene boliger • Andre lovparagraffer kan tages i brug afhængig af skadens omfang og kompleksitetsgrad. 	(✓)*	18+ (indtil folkepensionsalder)
Madguider		✓	Alle aldre
Mestring af hverdagen		✓	20-40 år
Motion gør glad med små skridt (Alternativt: Motion gør dig glad – med "små skridt")		✓**	18+
Udskolingsundersøgelser af alle børn, som går i 8. klasse. Behovssamtaler til børn med særlige behov.	Sundhedsloven § 120-126		Alle elever i 8. klasse

Note: *valget vedrørende den tværfaglige/tværsæktorielle organisering af hjerneskadeområdet. **Dog Sundhedsloven § 119

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

På sundhedsområder (Tabel 2.3) viser opgørelsen en tilbudsvifte på seks tilbud. Halvdelen af disse er obligatoriske for kommunen ("skal-opgaver"), hvor to også inkluderer frivillige elementer.

Den samlede tilbudsvifte i Billund Kommune for unge i aldersgruppen 15-30 år er en blanding af tilbud, som kommunen er forpligtet til at levere og frivillige tilbud. Der er en klar overvægt af de såkaldte "skal-opgaver", hvor de udgør 2/3 af kommunens tilbud. Hvis vi kigger på tværs af de forskellige områder – og ikke medtager de tilbud, som leveres af eksterne inden for de sociale område – er de fleste tilbud inden for beskæftigelse og uddannelse, som udgør halvdelen af de tilbud, som kommunen selv er ansvarlig for. Det er samtidig vurderingen, at kommunen har en tilbudsvifte, hvor det sikres, at lovpligtige indsatser og tilbud tilbydes til kommunens borgere.

I skabelonen til registrering af tilbudsviften har vi også spurgt til ressourceforbrug, antal borgere, som benytter tilbuddet, samt kapaciteten for tilbuddet. Det er meget få af tilbuddene,

som har været i stand til at levere de ønskede oplysninger. I en tidligere opgørelse over tilbud til unge i alderen 14-25 år (bilag 3 i forbindelse med udbuddet af analyseopgaven) er der også indsamlet oplysninger om ressourceforbruget. Her viser det sig også meget svært at give et konkret estimat over udgifterne til de enkelte tilbud. Som oftest er ressourceforbruget opgjort for en hel afdeling eller gruppe. Det er derfor ikke muligt på baggrund af det tilgængelige materiale at opgøre forbruget af ressourcer for de enkelte tilbud. En sådan vil kræve detaljerede analyser af hvert tilbud.

2.1 Samarbejde og koordination

Som en del af afdækningen af de nuværende tilbud har vi sat fokus på samarbejde og koordination. I de nedenstående Tabel 2.4-Tabel 2.6 har vi opsummeret de informationer om samarbejde og koordination i forhold til de enkelte tilbud, som er indsamlet via de medarbejderudfyldte skabeloner. Som det var tilfældet ved oversigten over tilbud, er de organiseret indenfor følgende områder, socialområdet, Beskæftigelse og uddannelse samt sundhed.

Tabel 2.4 Samarbejde og koordination – Socialområdet

Tilbud	Samarbejde og koordination
Anbringelse og Efterværn	Ved hjemgivelse indledes samarbejde med PPS, UU, STU, SSP, Familievejlederne eller VOK, alt efter den unges alder, og hvilken hjemgivelsesplan der ligger. Der kan herudover foranstaltes støtte via Familieindsatsen med kontaktperson (§ 52.3.6), Familiebehandling (§ 52.3.3), aflastning (§ 52.3.5) anden hjælp, der har til formål at yde råd og vejledning eller behandling (§ 52.3.9).
Bofællesskab 3	Der samarbejdes med Voksen/handicap, myndighed. Gennemgang af handleplan med borger, udfører og myndighed. Samarbejde med Ungbo for unge, Cafe Himmelblå, § 108 Kirkegade, Værkstedet Nymarksvej og Job i erhverv. Lokalsamfundet og foreninger har i stort omfang været brugt i forhold til det ungeprojekt.
Familieindsatsen	Samarbejde med: Jobcenteret, handicapafdelingen, skoleregi, misbrugscenteret, psykiatrien, børne og ungdomspsykiatrien, sygehuset, egen læge, sundhedsplejerske.
FOCUS (otte ugers opkvalificerings- og læringsforløb) (alternativt: FOKUS)	Jobcenteret visiterer til FOCUS. Hvis fx familieafdelingen har en borger, de ønsker deltager i FOCUS, tager familieafdelingen kontakt til jobcenteret, som visiterer til FOCUS.
Headspace	Familie og forebyggelse, den sociale forvaltning, social psykiatri, huset Horisont, det opsøgende unge team, SSP, jobcenteret, kompetencecenteret, produktionsskolen.
Horisont – Mentor (Huset Horisont)	Arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, arbejdsmarkedsafdeling – jobkonsulenter, kompetencecenter – Ung i Centrum, ekstern – kriminalforsorg, ekstern – lokalpsykiatri, nærbehandlingen, familieafdeling, når der er børn involveret, social vicevært.
HUSET (Vestergade 122)	Ad hoc-samarbejde med arbejdsmarkedsafdelingen, sygeplejen, ældreområdet under social og sundhedsforvaltning.

Tilbud Samarbejde og koordination	
	Ad hoc-samarbejde med familieafd., sundhedsplejen, under børn- og kulturforvaltningen. Arbejdsmarkedsafdelingen
Opsøgende medarbejdere - Koordineret ungeindsats	Folkeskoler, ungdomsuddannelser, UU, PPS, SSP, arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, kompetencecenter, ekstern – kriminalforsorg, ekstern – lokalpsykiatri, nærbehandlingen, familieafdeling, social vicevært, forældre, idrætsforeninger, § 85 – Huset.
Ungbo (§ 107 tilbud)	Sagsbehandlerne i myndighed, voksen handicap, socialpsykiatrien har samarbejdet. Der koordineres i forhold til fælles aktiviteter for borgerne på tværs af bosteder. Personalet leverer ressourcer på tværs af enhederne.
Nærbehandlingen	Egen læge. Hvis borgeren har en sag andre steder i forvaltningen – inddrages de. Hvis der er andre eksterne, psykiatri, kriminalforsorgen, arbejdsgiver, uddannelsessted etc., så inddrages de i samarbejde og med accept fra borgeren.
SSP/SSP+	Der samarbejdes med alle forvaltninger og afdelinger, der har berøring med unge. Der koordineres gennem en række årlige møder med deltagelse af interessenter fra de forskellige afdelinger/institutioner.

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Tabel 2.5 Samarbejde og koordination – Beskæftigelse og uddannelse

Tilbud Samarbejde og koordination	
Billund kommunale Ungdomsskole	Billunds kommunale Ungdomsskole er samdrevet med Billund Kulturskole, og institutionens fælles navn er Billund Ungdoms- og Kulturskole.
Billund Kulturskole	Samdrevet med Billunds kommunale Ungdomsskole og institutionens fælles navn er Billund Ungdoms- og Kulturskole.
Café K – en job og uddannelses-café	Arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, arbejdsmarkedsafdeling – jobkonsulenter, Billund Erhvervsfremme. Skriftlig koordinering med en sagsbehandler.
Code of Care Billund	Der samarbejdes med Jobcenter Billund, fælles møde ca. hver 14. dag.
Diverse tilbud til børn i udskolingen	Samarbejde med familieafdelingen, UU.
EGU (Erhvervsgrunduddannelsen)	Samarbejde Jobcenter Billund, UU Billund, Code of Care Billund.
EKU – erhvervskompetence udvikling (Værkstederne)	Horisont – mentor, Arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, Arbejdsmarkedsafdeling – jobkonsulenter, Kompetencecenter – Ung i Centrum, Jobcare, Ekstern – Produktionsskolen.

Tilbud		Samarbejde og koordination	
Mestring af Job og Uddannelse (Ung i Centrum)	Arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, Arbejdsmarkedsafdeling – jobkonsulenter, HORISONT – mentorer, Nærbehandlingen, PPS (psykolog).		
Produktionsskole	Ikke umiddelbart samarbejde, men henvendelse kan ske fra andre forvaltninger, herunder jobcenter, voksenafdelingen og familieafdelingen.		
Produktionsskolen - Kombineret Ungdomsuddannelse KUU	Produktionsskolen er med i KUU-trekanten, som består af produktionsskolerne i Vejle, Kolding, Fredericia, Middelfart og Billund Kommuner. Campus Vejle er tovholderskole for KUU-trekanten.		
Produktionsskolen - Kommunal Aktivering	Henvendelse kan ske fra andre forvaltninger, herunder jobcenter, voksenafdelingen og familieafdelingen.		
Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV)	Samarbejde med relevante parter i familie- og forebyggelse, børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger, VISO.		
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU) Eller: • 'Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse' • 'Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov'	Social- og sundhedsforvaltning, handicapområdet, Sociale Tilbud samt arbejdsmarkedsafdelingen, børne- og Kulturforvaltning; læring, samt familie og forebyggelse.		
UU-vejledning	Samarbejde med Jobcenter Billund for de unge mellem 18 og 30 år.		
Vejen til Job & Uddannelse	Samarbejde med jobcenter, arbejdsmarkedsafdeling – myndighed, arbejdsmarkedsafdeling – jobkonsulenter.		
Åben rådgivning (PPR)	Tværfaglige møder.		

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Tabel 2.6 Samarbejde og koordination – Sundhed

Tilbud		Samarbejde og koordination	
Genoptræning	Samarbejde med team hjælpemiddel, bil og bolig, arbejdsmarkedsafd., børn- og kultur.		
Hjerneskadet Rehabilitering	Der koordineres/samarbejdes med neurofaglig koordinationsteam, hjerne-skadekoordinator, handicap, sundhed, arbejdsmarkedsafdelingen, sygeplejen, familieafdelingen, ældreområdet. Eksterne tilbud fx botilbud, fx Lunden, Vejle Fjord, vederlagsfri fysioterapi, kommunikations- og hjælpemiddelcentral, diverse tilbud i regionsregi. I forhold til rehabiliteringsteam på arbejdsmarkedsområdet, specifikt Rehab. Team jobafklaringsforløb (JAF).		
Madguider	Samarbejde med Horisont (det opsøgende ungeteam, den koordinerede ungeindsats) under Social Tilbud om rekruttering af unge, der ønsker at blive uddannet som madguide eller få en madguide.		
Mestring af hverdagen	I projektgruppen deltager medarbejdere fra følgende afdelinger: sundhed og sygedagpenge. Medarbejdere fra afdelingen sundhed koordinerer tilbuddet.		

Ibud	Samarbejde og koordination
Motion gør glad med små skridt (Alternativt: Motion gør dig glad - med "små skridt")	Samarbejde med arbejdsmarkedsafdelingen.
Udskolingsundersøgelser af alle børn, som går i 8. klasse. Behovssamtaler til børn med særlige behov.	<p>Hvis det skønnes nødvendigt, samarbejdes med: andre faggrupper i PPS: SSP UU den koordinerende opsøgende ungeindsats familieindsatsen familiekonsulenter familieafdelingen.</p> <p>Sundhedsplejersken tager typisk kontakt til de øvrige samarbejdspartnere</p>

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Det er tydeligt, at alle tilbud i kommunen har et omfattende samarbejde med andre tilbud, forvaltninger og afdelinger i Billund Kommune. Mange tilbud arbejder også sammen med eksterne aktører. En gennemgang af de forskellige tilbud og deres samarbejdsrelationer tegner ikke noget klart mønster, hvor enkelte tilbud eller afdelinger fremstår som centrale. Det er således ikke muligt at pege på én eller flere aktører, der kan siges at være det centrale omdrejningspunkt for indsatsen for unge mellem 15 og 30 år. Tværtimod fremstår samarbejdsrelationerne som fragmenterede og tilbuds-specifikke. Det gælder også på tværs af områderne social, beskæftigelse og uddannelse og sundhed.

De mange samarbejdsrelationer medfører også, at der tegner sig et meget komplekst billede af den samlede tilbudsvifte i Billund Kommune. Det betyder for det første, at det er svært for ledere og medarbejdere at have et overblik over indsatsen for målgruppen. For det andet stiller det store krav til koordination, hvis der skal sikres en optimal udnyttelse af tilbud og ressourcer. For det tredje vanskeliggør det samarbejdet på tværs af forvaltninger og afdelinger. Og for det fjerde giver det risiko for tab af viden og indsigt om indsatser og virkninger af indsatser. Disse udfordringer vil blive uddybet i afsnit 4, hvor vi på baggrund af fokusgruppeinterview og litteraturstudiet vil drøfte udfordringer i relation til den samlede tilbudsvifte for gruppen af unge mellem 15 og 30 år.

2.2 Evidens og dokumentation

Som en del af afdækningen af de nuværende tilbud har vi sat fokus på tilbuddenes egen viden om evidens, effekter og dokumentation af indsatserne. Gennemgangen baserer sig på de medarbejderudfyldte skabeloner (se bilag 1). I bilag 4 findes en samlet bilagstabel, hvori det er muligt at gennemse hvert enkelt tilbuds svar på de fire forskellige spørgsmål, som kategorien vedrørende 'Evidens og dokumentation' i skabelonen baserer sig på. De fire spørgsmål i skabelonen, er:

- Er der evidens for tilbuddet?
- Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?
- Bliver effekten af tilbuddet opgjort?
- Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?

Spørgsmålet om evidens dækker over, hvorvidt der er systematisk viden om tilbuddets virkninger for målgruppen. De fire ovenstående spørgsmål repræsenterer hver for sig fire forskellige områder, der er centrale at tage stilling til og arbejde med, dels for at opnå sikkerhed om den værdi, der skabes i det enkelte tilbud, dels for at kunne kommunikere mellem tilbud og sikre optimal visitation og koordinering. Gennemgangen kan bruges til at illustrere de tværgående tendenser, der træder frem på tværs af den samlede tilbudsvifte, angående tilbuddenes egen viden, samt om hvordan denne viden anvendes og kommunikeres.

Det er vigtigt at understrege, at gennemgangen af tilbuddenes effekt og dokumentation alene baserer sig på selvrapporterede indberetninger. Det har ikke været muligt at efterprøve og kvalificere de udsagn, der fremgår af svarene, og fx vurdere hensigtsmæssigheden af de konkrete spørgeskemametoder eller fagsystemer til indberetning, som enkelte tilbud anvender. Derudover er der, som nævnt i afsnit 1.1, en overvægt af manglende og ufuldstændige svar i denne kategori af spørgsmål, hvilket også påvirker analysens sikkerhed negativt. En række besvarelser optræder eksempelvis ikke under det konkrete spørgsmål der svares på, men under beslægtede spørgsmål i stedet, mens andre svar er sammenskrivninger af to eller flere spørgsmål. Det har betydning for hvor dækkende den nedenstående analyse er. Det følgende afsnit gennemgår de tendenser der generelt kan identificeres på tværs af besvarelserne fra de forskellige tilbud.

Opsummering af evidens og dokumentation i tilbud i Billund Kommune

- Omfanget af viden om evidens og dokumentation af effekter varierer meget mellem tilbud.
- Dokumentationen af effekter og opgørelsesmetoden heraf udarbejdes i mange forskellige former.

Det er generelt for tilgangen til, hvorvidt der er evidens for tilbuddet, at der typisk ikke nævnes konkrete evidensbaserede metoder eller tilgange, der gør det muligt at koble tilbuddet til generelle, evt. videnskabelige, erfaringer. Det vil dog heller ikke i alle tilfælde være muligt at koble et tilbud nært til konkrete generelle erfaringer. Ét eksempel på et tilbud, der nævner en konkret metode er 'Horisont – Mentor', der nævner metoden ISTDP – Intensiv dynamisk korttidsterapi. Derudover fokuseres der oftere på de *teoretiske* baggrunde for arbejdet, frem for de konkrete virkninger. Det er typisk, at flere sundhedstilbud henviser til nationale eller kliniske retningslinjer på det pågældende område. Dette er ikke overraskende, da arbejdet med evidens er mere udbredt på sundhedsområdet end på det sociale område, og derfor også lettere tilgængeligt. Det drejer sig bl.a. om tilbuddene 'Genoptræning' og 'Motion gør glad med små skridt'.

Angående tilbuddenes indsamling af dokumentation for effekter angiver flere, at der anvendes konkrete dokumentationssystemer. Det gælder eksempelvis:

- 'Bofællesskab 3' og 'UngBo' anvender fagsystem Nexus
- 'Familieindsatsen' skriver ICS-rapporter (metoden 'Integrated Children's System')
- 'FOCUS' anvender spørgeskemaevaluering via SurveyXact
- 'Headspace' anvender anonyme evalueringsskemaer
- 'Horisont – Mentor' anvender FIT (metoden 'Feedback Informed Treatment') til evaluering af de unges udbytte

- SSP/SSP+ nævner den årlige Ungeprofilundersøgelse, der foretages i samarbejde med eksterne parter.

Andre tilbud beskriver, hvordan de indsamler dokumentation for effekter, men hvor dette ikke sker via egentlige formaliserede systemer. Andre tilbud nævner, at der indsamles dokumentation for effekter, men uddyber ikke, hvordan denne dokumentation i så fald indsamles og anvendes. Slutteligt er der også en række tilbud, der angiver, at de ikke indsamler dokumentation for effekter. Der er altså samlet set en stor spredning inden for typen af fremgangsmåder og praksisser for indsamling af dokumentation for effekter i Billund Kommune. Det afspejler givetvis målgruppens spændvidde og kompleksitet. At målgruppens karakteristika tillader mange mulige måder at dokumentere et tilbuds effekter på, betyder dog ikke, at den observerede spredning nødvendigvis er en selvfølge, da den aktuelle spredning ikke nødvendigvis er den eneste mulige. Flere tilbud nævner bl.a. planer om igangsættelse af nye måder at indsamle dokumentation på, herunder også ny viden. Den samme tilbudsvifte, som den Billund Kommune aktuelt har, kan givetvis fungere med andre fremgangsmåder og praksisser for indsamling af dokumentation for effekter, end den, der er afdækket her.

Angående tilbuddenes opgørelse af effekter er der generelt en forskel mellem de tilbud, der opgør effekterne for individuelle unge, og de tilbud, der opgør effekterne for grupper af unge. For eksempel angiver 'de opsøgende medarbejdere – den koordinerede ungeindsats' effekterne i antal unge, der debuterer på kontanthjælp år efter år. Her er der altså tale om grupper af unge fra Billund Kommune generelt. 'Produktionsskolen' har afgangstatistikker for, hvorvidt de unge, der indgår i tilbuddet, afsluttes til ledighed eller uddannelseshjælp, eller til arbejde eller uddannelse. Her er der tale om unge, der indgår i det konkrete tilbud. 'Nærbehandlingen' opgør bl.a. effekterne ved, at der følges op på den handleplan, der lægges ved udskrivning, både en og seks måneder herefter. Her er der altså tale om individuelle unge, som indgår i tilbuddet. En række tilbud nævner, at effekterne opgøres men angiver ikke, hvordan dette gøres, mens andre tilbud angiver, at effekterne ikke opgøres. Der er altså væsentlige forskelle i, hvordan tilbuddene opgør effekterne. Nogle af disse forskelle skyldes eventuelt naturlige muligheder og begrænsninger ved forskellige problematikker, mens andre eventuelt skyldes valg og fravalg foretaget af de individuelle tilbud.

Flere tilbud nævner konkrete effekter, der ikke opgøres. Dette spørgsmål har generelt færrest besvarelser af de fire, antageligt fordi det afhænger af en mere krævende egen-refleksion og stillingtagen end de foregående tre spørgsmål. Af de tilbud, der har svaret, er der flere, der nævner konkrete effekter, som, de er bevidste om, ikke bliver opgjort, heraf nogle det ikke er muligt at opgøre. Det drejer sig ofte om sandsynlige effekter, ofte på længere sigt, der kan udledes af tilbuddets direkte arbejde og effekter, eller om effekter, der er vanskelige at dokumentere og opgøre. Det drejer sig bl.a. om 'Headspace' (svært at estimere effekten, fordi de ikke kender den hypotetiske situation, hvor den unge ikke kom til dem), 'Nærbehandlingen' (effekt af råd og vejledning estimeres via national forskning, derudover også undervisning på produktionsskole og kompetencecenter, der ikke kendes effekter af), 'Code of Care' (sparede omkostninger vedrørende frivillighed), 'EGU' (langsigtede effekter ud over to år, fx fem år), 'Produktionsskoletilbud' (vanskeligt at opgøre effekten af relationsarbejde), 'Madguider' (det sociale aspekt), 'Udskolingsundersøgelser' (sundhedsfremme og forebyggelse), 'Hjerneskode rehabilitering' (effekter ved køb af eksterne tilbud, som ikke opgøres).

Ses der på tværs af besvarelserne for kategorien evidens og dokumentation, kan der udledes en række observationer angående Billund Kommunes tilbudsvifte på dette område. For det første er der stor variation i *omfanget* af evidens og dokumentation. Nogle tilbud udfolder viden om evidens, dokumentation og effekter detaljeret. For andre tilbud er afdækningen mere

sparsom. Det er ikke muligt at afgøre, hvorvidt der er en reel kvalitetsforskel mellem tilbudenes faktiske arbejde på dette område på grund af datamaterialets karakter, som nævnt ovenfor. For det andet er der stor variation i den *form*, som dokumentation og opgørelse af effekter tager. For nogle tilbud drejer det sig om spørgeskemabesvarelser. For andre tilbud drejer det sig om kvalitative samtaler, hvoraf nogle har fast frekvens, mens andre har varierende hyppighed efter behov. For helt andre tilbud drejer det sig om konkrete sagsbehandlingsredskaber, der udgør og afgrænser informationstypen. Derudover varierer opgørelsesformen også, idet det er forskelligt, hvorvidt effekter opgøres for konkrete individer, for grupper af unge i det givne tilbud eller for grupper af unge i Billund Kommune generelt.

3 Litteraturanalyse

Denne narrative litteratursyntese præsenterer det samlede overblik over viden om indsatser og tilbud til målgruppen¹. Denne del baserer sig alene på de indsamlede studier og vurderer derfor ikke direkte de undersøgte tilbud og indsatser i Billund Kommune. Litteraturen bidrager med generelle indsigter, der gør sig gældende uafhængigt af den konkrete tilbudsvifte. For at sikre anvendeligheden af den indsamlede viden fra litteraturen er der udarbejdet en læseguide for medarbejdere ved tilbud i Billund Kommune. Læseguiden gør det muligt at fokusere læsningen på netop dé afsnit, der har særlig relevans for det enkelte tilbud. Denne tilgang spejles undervejs i de konkrete afsnit i selve litteratursyntesen, der hver indeholder en tekstboks med angivelse af relevante tilbud. Læseguiden fremgår nedenfor (Tabel 3.1), efter præsentationen af litteratursyntesens struktur. Det er også muligt at læse den samlede litteratursyntese uden brug af læseguiden. Søgestrategien, der dokumenterer fremgangsmåden bag litteratursyntesen, herunder søgetermer og databaser, præsenteres i Bilag 5.

Litteratursyntesen afrapporterer flere forskellige typer af viden om indsatser og tilbud, der er relevant for arbejdet med tilbudsviften til unge mellem 15 og 30 år:

Afsnit 3.1 omhandler indsigter og anbefalinger angående specifikke undermålgruppers behov, og hvilke løsninger der er gavnlige for dem. Denne viden kan bruges af de konkrete tilbud, der har en *sammenlignelig målgruppe*, selvom de ikke praktiserer den samme (type) indsats. Anbefalingerne kan bruges som inspiration til eget arbejde eller til at gentænke nye indsatser. Herunder nævnes også de specifikke målgrupper, hvor litteraturen peger på, at der mangler nye (typer af) tilbud, ud over blot justeringer af aktuelle tilbud.

Afsnit 3.2 omhandler generelle samarbejds- og organiseringsindsigter, der går på tværs af *forskellige indsatser og målgrupper*, dvs. indsigter, der peges på i litteraturen, som ikke nødvendigvis kan knyttes til specifikke målgrupper eller indsatser, men i stedet vedrører generelle samarbejdsudfordringer og løsninger derpå. Herunder nævnes også generelle anbefalinger til helhedsorienterede ungeindsatser.

Bilag 8 afrapporterer viden om en række specifikke og afgrænsede indsatser eller metoder. Her afrapporteres viden om baggrund, resultater, de virkende mekanismer i indsatserne samt anbefalinger (fx til hvordan indsatser konkret bør tilrettelægges og udføres, eller hvilke målgrupper der bør prioriteres til en indsats). Denne viden stammer fx fra forskningsartikler eller fra evalueringer i andre kommuner. Denne viden kan bruges direkte af de konkrete tilbud, der har *samme type indsats og målgruppe*, mens tilbud, der ikke anvender nøjagtigt disse indsatser, vil kunne vurdere hensigtsmæssigheden af at implementere dem eller lade sig inspirere af dem.

Denne struktur betyder, at én pointe fra én bestemt indsats fremgår flere steder, hvis den har relevans. Det kan fx være, når specifikke indsatser (bilag 8) samtidigt indeholder klare anbefalinger til bestemte målgrupper (afsnit 3.1) og til samarbejde og organisering generelt (afsnit 3.2).

Under afsnit 3.1 er foreslået en række tilbud i Billund Kommune, som eventuelt kan anvende den indsamlede viden i deres arbejde. Det gør det muligt for de enkelte tilbud selv at vurdere og anvende den indsamlede viden. Disse forslag er ikke udtømmende men giver en indikation af, hvor den indsamlede viden kan bringes i spil. Samme princip anvendes i bilag 8 under de

¹ 'Narrativ' betyder at litteraturanalysen dækker over studier med vidt forskellige forskningsdesigns såvel som studieområder. Syntesen udarbejdes via kvalitative beskrivelser og vurderinger af de enkelte resultater. Dette adskiller denne litteratursyntese fra såkaldte 'metaanalyser', hvor det er muligt lægge resultater forskellige men ensartede studier sammen. Dette kræver, at studierne er direkte sammenlignelige og fx anvender identiske effektmål (fx selvforsørgelsesgrad). Dette er ikke tilfældet her.

konkrete indsatser og tilbud. I afsnit 3.2 nævnes ingen specifikke tilbud, da denne viden er generel for arbejdet med målgruppen af unge fra 15-30 år.

Generelt nævnes kilden til den indsamlede viden med konkret angivelse via ID-nummer, der henviser til Bilag 6. Dermed bliver det bl.a. muligt for den enkelte læser af syntesen at udfolde resultaterne yderligere, hvis det viser sig relevant. Samtidig varetager det de gængse analyse- og forskningsmæssige hensyn til transparens.

Efter arbejdet med litteratursyntesen er afsluttet, er en række yderligere publikationer af særlig relevans udgivet. Det drejer sig om en række evalueringer og analyser, der potentielt kan have gavn for arbejdet med tilbudsviften til unge. Disse resultater indgår ikke i selve litteratursyntesen. Det er dog relevant at fremhæve dem, så Billund Kommune har muligheden for selv at opøge disse undersøgelser, vurdere anvendeligheden samt uddrage evt. relevant viden fra disse. Det skal bemærkes, at disse undersøgelser ikke har gennemgået den samme kodning og kvalitetsvurdering som de undersøgelser, der indgår i denne litteratursyntese. De nyligt offentliggjorte undersøgelser formidles dog alligevel, da det vurderes at de med stor sandsynlighed har en tilfredsstillende kvalitet. En oversigt over disse undersøgelser findes i Bilag 7.

Tabel 3.1 Læseguide til litteratursyntesen for tilbud i Billund Kommune

Tilbud i Billund Kommune	Tema: Målgruppe eller indsats	Sektion	Side
Anbringelse og Efterværn	Familieproblematikker	3.1.1	23
	Idrætsprojekter for (udsatte) unge	Bilagstabel 8.8	73
	Multisystemisk terapi (MST), (Kriminalitet)	Bilagstabel 8.9	75
	Travellers – selvskade og selvmord	Bilagstabel 8.10	76
	Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet	Bilagstabel 8.11	77
Bofællesskab 3	Borgere med handicap (beskæftigelse)	3.1.5	27
Familieindsatsen	Familieproblematikker	3.1.1	23
	Kriminalitet	3.1.2	24
	Travellers – selvskade og selvmord	Bilagstabel 8.10	76
FOCUS (8 uger forløb)	N/A	N/A	N/A
Headspace	Øresundsmodellen/NEO (NGO'er, erhvervsliv, offentlige myndigheder)	Bilagstabel 8.7	71
	Idrætsprojekter for (udsatte) unge	Bilagstabel 8.8	73
	Travellers – selvskade og selvmord	Bilagstabel 8.10	76
Horisont - Mentor (Huset Horisont)	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
HUSET	Psykosociale vanskeligheder (herunder også diagnoser)	3.1.4	26
	Travellers – selvskade og selvmord	Bilagstabel 8.10	76
	Social færdighedstræning (SFT)	Bilagstabel 8.12	78
	Åben dialog	Bilagstabel 8.13	79
Opsøgende medarbejdere - Koordineret ungeindsats	Psykosociale vanskeligheder (herunder også diagnoser)	3.1.4	26
	Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet	Bilagstabel 8.11	77
Ungbo (§ 107 tilbud)	Borgere med handicap (beskæftigelse)	3.1.5	27
	Kursus i medborgerskab	Bilagstabel 8.5	69
Nærbehandlingen	Misbrugsbehandling	3.1.3	25

Tilbud i Billund Kommune	Tema: Målgruppe eller indsats	Sektion	Side
Billund kommunale Ungdomsskole	N/A	N/A	N/A
Billund Kulturskole	N/A	N/A	N/A
Café K – en job og uddannelsescafe	Korte vejlednings- og afklaringsforløb	Bilagstabel 8.2	66
Code of Care Billund	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
	Øresundsmodellen/NEO (NGO'er, erhvervsliv, offentlige myndigheder)	Bilagstabel 8.7	71
Diverse tilbud til børn i udsko-lingen	N/A	N/A	N/A
EGU (Erhvervsgrunduddannelsen)	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
EKU – erhvervskompetence udvikling (Værkstederne)	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
	Nytteindsats og særligt tilrettelagte projekter	Bilagstabel 8.3	67
	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
Mestring af Job og Uddannelse (Ung i Centrum)	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
Produktionsskole	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
	Nytteindsats og særligt tilrettelagte projekter	Bilagstabel 8.3	67
Produktionsskolen - Kombineret Ungdomsuddannelse KUU	AspIT	Bilagstabel 8.4	68
	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
Produktionsskolen - Kommunal Aktivering			
Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV)	Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet	Bilagstabel 8.11	77
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU) Eller: Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse' Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	Borgere med handicap (beskæftigelse)	3.1.5	27
	AspIT	Bilagstabel 8.4	68
	Kursus i medborgerskab	Bilagstabel 8.5	69
UU-vejledning	Psykosociale vanskeligheder (herunder også diagnoser)	3.1.4	26
	AspIT	Bilagstabel 8.4	68
	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
	Travellers – selvskade og selvmord	Bilagstabel 8.10	76
	Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet	Bilagstabel 8.11	77
Vejen til Job & Uddannelse	Mentorordninger i regi af jobcenter	Bilagstabel 8.1	65
	Korte vejlednings- og afklaringsforløb	Bilagstabel 8.2	66
	Ungekoordinatorer ('Basen')	Bilagstabel 8.6	70
Åben rådgivning (PPR)	Familieproblematikker	3.1.1	23
Genoptræning	Idrætsprojekter for (udsatte) unge	Bilagstabel 8.8	73
Hjerneskade Rehabilitering	Borgere med handicap (beskæftigelse)	3.1.5	27
Madguider	Idrætsprojekter for (udsatte) unge	Bilagstabel 8.8	73
Mestring af hverdagen	N/A	N/A	N/A
Motion gør glad med små skridt	Idrætsprojekter for (udsatte) unge	Bilagstabel 8.8	73

Tilbud i Billund Kommune	Tema: Målgruppe eller indsats	Sektion	Side
(Alternativt: Motion gør dig glad - med "små skridt")			
Udskolingsundersøgelser af alle børn, som går i 8. klasse. Behovssamtaler til børn med særlige behov.	N/A	N/A	N/A
SSP/SSP+	Kriminalitet	3.1.2	24
	Multisystemisk terapi (MST), (Kriminalitet)	Bilagstabel 8.9	75
	Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet	Bilagstabel 8.11	77

3.1 Viden om forskellige målgrupper

Dette afsnit afrapporterer indsigter og anbefalinger angående specifikke målgruppers behov samt virkningsfulde indsatser. Det er viden, der er indsamlet og analyseret på tværs af forskellige kilder i litteraturen.

3.1.1 Familieproblematikker

Relevante tilbud: Anbringelse og efterværn, Familieindsatsen, PPR, PPS.

På baggrund af følgende resultater i litteraturstudiet: 62, 87-B, 70 – se bilag 6.

Der peges generelt på følgende for at sikre uddannelse og beskæftigelse for gruppen af unge, der er vokset op i udsatte familier:

- Tidlig indsats, så problemerne og mistrivsel ikke udvikler sig til psykisk sygdom.
- Motivationsarbejde: De unge skal have lysten, det er forudsætningen for, at de tror på succes. De unges motivation kan øges gennem deltagelse i eksempelvis 'selvtillidsskabende netværksorienterede arbejdsrelationer'.
- Støttekontaktperson eller uddannet mentor: stor gevinst af hjælp fra en mentor med en opmærksomhed på det sociale aspekt foruden det faglige. Det er vigtigt, at mentoren er opsøgende og har en tæt kontakt til den unge. Kan være professionel eller ung-til-ungmentor på fx arbejdsplads eller uddannelse.
- 'Stille piger' har brug for tæt kontakt og hyppig tilbagemelding, og tryghed og fællesskab.
- Forløb til erhvervsuddannelserne anbefales til unge uden faglige forudsætninger, eller eventuelt kombinationsforløb mellem erhvervsskolerne og VUC for at give almene forudsætninger.
- God overgang til voksenlivet via intern overdragelse i det offentlige (fra børn og unge til jobcenter).

For *anbragte på døgninstitutioner* anbefales tre særlige indsatsområder, der bør prioriteres under opholdet (med gode resultater til følge) (70):

- Skolegang: fx via samarbejde mellem bosted og skole, herunder besøg i skoleklasser og forbedret samarbejde med lærere samt afstigmatisering af barnet/den unge.

- Venskaber: støtte til at danne venskaber inden for og uden for institutionen. Konkret investerer tid i, at børn/unge på institution indgår i de lokale klubber og foreninger, venskaber og legeaftaler med børn uden for murene.
- Hjemlighed: hjemlighed og en fungerende dagligdag på institutionen. Er samtidig en forudsætning for ovenstående opbygning af venskaber. Indebærer fx at tillade, at de spiser morgenmad i nattøj, arbejder med skolearbejde, når de selv er klar samt biologisk forældrebesøg uden langvarig forudgående aftale.

3.1.2 Kriminalitet

Relevante tilbud: SSP/SSP+, familieindsatsen.

På baggrund af følgende resultater i litteraturstudiet: 62, 73, 87-I.

Generelt set peges der på en langsigtet og helhedsorienteret indsats samt tæt opbakning, tålmodighed og støtte fra både familie, venner og professionelle.

Derudover peges der især på en tillidsfuld relation mellem den unge og den givne vejleder, da den unge ifølge studierne ofte har været udsat for mange svigt tidligere. Gode relationer opbygges kun langsomt, ved

- at have god tid til de unge og ved ikke at være fordømmende
- at være vedholdende, når de unge 'tester', om vejlederen opgiver dem, som de har oplevet, voksne gøre det mange gange før
- at vejlederen kan handle hurtigt på deres vegne, hvis de har et problem og hjælpe dem til at komme videre, fx ved at formidle kontakt til virksomheder eller ved at hjælpe med at afklare praktiske spørgsmål i forhold til kommuner og myndigheder.

Derudover peges der også på andre gavnlige tiltag og arbejdsformer:

- Tillid fra baglandet: skabe tillid til de unges familier samt venner, tale et sprog, de forstår.
- Tilgængelighed: benyt de unges normale kommunikationsformer, fx mobiler, samt vejledning væk fra kontoret og uden for almindelig kontortid.
- Konsistens i de personer, den unge møder.
- Støtteperson: gavn af at have en kontakt-/støtteperson tilknyttet. Denne person kan bl.a. hjælpe med at få styr på privatlivet (fx økonomiske og bolig-mæssige problemer).
- Professionelle (frivillige) mentorer: flere undersøgelser peger på vigtigheden af at anvende professionelle mentorer over for målgruppen. Tilknytningen til en mentor bør være frivillig, da de unge bedst anerkender mentoren som en autoritet, når de selv har til valgt deres mentor. Brugen af frivillige mentorer bør til gengæld ske med omtanke, da de ikke i samme omfang kan forventes at kunne sikre den stabilitet og kontinuitet i indsatsen, som disse unge har brug for.
- Bro mellem fængsel og arbejde, fx via hjælp til at finde arbejde og til at tage kontakt til arbejdsgivere, eller job i den sidste del af afsoningen.
- Fokus på arbejde før uddannelse for skoletrætte unge, hvilket kan styrke selvværd og synlighed, hvad faglærte laver og tjener.

- Efterværn nødvendigt: en fortløbende og langstrakt kontakt er vigtig, da de unge – selv efter mere end et års stabilt forløb – pludselige kan få tilbagefald. Tilbagefald forebygges via et efterværn bestående af fx sociale mentorer, bostøttepersoner og psykologer.

Overgangen mellem socialforvaltning og jobcenter er derudover et kritisk tidspunkt, der kræver samarbejde.

Der er desuden identificeret *manglende tilbud til gruppen af kriminalitetstruede unge*. Et studie anbefaler derfor udvikling af flere typer tilbud, der kan rumme de kriminalitetstruede unge, herunder alternative 'her og nu'-tilbud og 'second chance-tilbud' for unge, der er uden strukturerede tilbud i hverdagen og ikke kan deltage i ordinær undervisning.

Derudover peges der på nødvendigheden af at *ændre virksomheders holdninger* til denne gruppe unge. Virksomhederne har ofte brug for støtte i arbejdet med målgruppen. I krisetider med fyringer kan indslusningen eventuelt ske i elev- og lærepladser, da det blandt kollegaer ikke sidestilles med ordinære ansættelser.

3.1.3 Misbrugsbehandling

Relevante tilbud for denne målgruppe: nærbehandlingen (derudover flere andre også)
På baggrund af følgende resultater i litteraturstudiet: 75, 87-H.

Der peges på en række forskellige *elementer i målrettet misbrugsbehandling*, der kan anvendes for at forbedre uddannelses- og beskæftigelsesperspektivet for unge med misbrugsproblemer:

- Langsigtet proces, fokus på job og uddannelse skal opbygges langsomt ved, at den unge får struktur på sin hverdag og får opbygget selvtillid og tillid til omgivelserne, herunder vejlederen.
- Tillidsfuld relation mellem den unge og vejlederen. For eksempel via mulighed for formel og uformel vejledning uden for normal 'åbningstid', og at vejlederen ser den unge i miljøet (eksempelvis vejledning på gadeplan).
- Opbakning fra baglandet, dvs. den unges omgangskreds og ungdomsgruppe, er vigtig for indsatsen.
- Realistiske delmål: opbygge sociale, faglige og personlige kompetencer, inden de starter på en ungdomsuddannelse. Disse kan eksempelvis formuleres som udsættelse (og begrænsning) af misbrug, at lære at holde aftaler og møde til tiden, få ordentlig ernæring, soignering og påklædning, viden om arbejdsmarkedsforhold samt afklaring, etablering og fastholdelse af kontakt til sagsbehandler, sundhedssystem, misbrugsbehandling mv.
- Længerevarende forløb: Halvt års varighed (eller mere) gør det muligt at arbejde med de kendte barrierer.
- Varierende målsætninger for aktivering afhængigt af misbrug og problemomfang. Nogle med lavt timetal og højere fravær, andre med højere timetal men ekstra hensyn til fleksibilitet.
- Individuelle samtaler og vejledning, hvor de unge kan fokusere på deres egne ressourcer.
- Efterværn: Når de unge misbrugere kommer i gang med job eller uddannelse, er det vigtigt, at der er et efterværn (støtte til at fastholde nye gode vaner og rutiner).

Omkring *organiseringen af indsatserne* nævnes følgende to pointer:

- Parallel-indsatser og skiftende intensitet: Det er vigtigt, at forløbet er fleksibelt, og at intensiteten kan varieres undervejs, så den unge fx kan deltage i behandling samtidig. På den måde kan der skrues op for behandlingsdelen i nogle perioder og op for den beskæftigelsesrettede indsats i andre perioder, uden at den unge vil opleve store skift og risiko for at blive "tabt", mens vedkommende venter på behandlings eller aktiveringstilbud.
- Støttekontaktperson eller social mentor: fungerer som bindeled mellem behandling og aktivering. Vejleder den unge i forhold til fremtoning, hensigtsmæssige hverdagsrutiner og/eller sikre et økonomisk overblik. Kontaktpersonen kan også hjælpe den unge i forhold til kontakt til myndigheder, så den unges ønsker om hjælp formuleres hensigtsmæssigt. Kontaktpersonen kan suppleres med faglige mentorer på den unges uddannelsesinstitution eller praktikplads/arbejdsplads. Den faglige mentor skal tage sig af introduktion til virksomheden, kontakt til kolleger og yde faglig støtte.

3.1.4 Psykosociale vanskeligheder (herunder også diagnoser)

Relevante tilbud for denne målgruppe: Huset, UU, koordineret ungeindsats – opsøgende medarbejdere, diverse jobcenterindsatser.

På baggrund af følgende resultater i litteraturstudiet: 57, 87-A, 87-F, 346, 377, 1113, 1115, 293-C, 293-D.

Et studie (57) udvikler på baggrund af en erfaringsopsamling en såkaldt 'refleksionsmodel', der kan anvendes i det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde omkring specifikt psykisk sårbare unges uddannelsesstabilitet. Modellen er tænkt som et redskab til *reflekterende dialog mellem medarbejdere* om de forskelligartede logikker – både internt på de enkelte institutioner og i relationerne institutionerne imellem. Modellen består dermed af en række spørgsmål, som medarbejdere kan stille hinanden i relevante fora.

Funktionsorientering:

- Hvordan kommunikerer vi om henholdsvis egen og andres funktion (os/dem)?
- Hvad er kerneopgaven (pædagogisk indsats, behandling osv.), og hvad må andre tage sig af?
- Ydelse: Hvilke særlige aspekter er i fokus (omsorg, læring, støtte/hjælp, sundhed osv.)? Hvilke hensyn må også tages (økonomiske, retslige)?

Problemhorisont: Hvordan kommunikerer vi om unge i almindelighed og psykisk sårbare unge i særdeleshed – hvad iagttages som værende deres problemer, og hvad antages at være årsagerne hertil (problemidentifikation og problemforklaringer)?

- Problemidentifikation: Hvor og hvornår ser vi problemer? Hvori består problemerne – hvad er de konkrete tegn og faresignaler? Hvordan skelner vi mellem det problematiske og det ikke-problematiske (hvilke kommunikations- og adfærdsformer bifalder vi, og hvilke gør vi bestemt ikke)? Hvilken betydning har denne skelnen for hvornår, hvordan og til hvem der gives hjælp til at blive inkluderet? Hvem ekskluderes samtidig, hvornår og hvordan?
- Problemforklaring: Hvad mener vi årsagerne til problemerne er, og hvor opstår de henne? Hvorfra henter vi disse forklaringer (praksiserfaringer, professionsviden, det videnskabelige

system, det politiske system, medierne osv.)? Er der adfærd og kommunikation, som fremstår uforståeligt? Hvad er risikoen ved ikke at gøre noget ved de problemer, vi ser?

Problemløsning: Hvilke programmer anvendes, og hvilke former for hjælp anses som værende ideelle i relation til sårbare unge – og hvilke gør bestemte ikke? Hvad betragter vi som hjælp – og hvad betragter vi som det modsatte af hjælp? Hvad er positiv forandring i vores system? Hvad er det modsatte? Hvad skal der til for at skabe positiv forandring (gennem frihed, ro, regelefterlevelse)? Hvordan former de eksisterende og/eller foretrukne løsningsmodeller vores blik for, hvem der identificeres som havende problemer – og hvem, der ikke gør (hvad forudsætter vi dermed, at individet kan eller skal kunne, hvis de skal have hjælp her)? Hvordan og hvornår begrænser vi frihedsgraderne, og hvornår udvider vi dem?

Der peges i litteraturen på, at der er manglende tilbud til to specifikke grupper af unge:

- Et studie (1113) peger på *manglende tilbud til gruppen af unge med ASF* (Autisme Spektrum Forstyrrelser) og nævner uddannelsen AspIT som en mulig løsning (se bilag 8 for uddybende beskrivelse).
- Et andet studie (87-A) identificerer *generelt manglende tilbud for gruppen af unge med psykiske lidelser*. Det anbefales derfor, at der etableres beskæftigelsesfaglige tilbud, der kan matche de unges varierende behov, ønsker og kompetencer. Det omfatter:
 - Tilbud med fleksible indtag og varierende timer
 - Tilbud med faglige elementer med relevans for de unges behov og vilkår
 - Skabe mulighed for kombinations- og parallelforløb, hvor der kan arbejdes beskæftigelsesrettet samtidig med en eventuel behandlingsindsats.

3.1.5 Borgere med handicap (beskæftigelse)

Relevante tilbud for denne målgruppe: Ungbo, Bofællesskab 3, Hjernesgade Rehabilitering, diverse jobcenterindsatser.

På baggrund af følgende resultater i litteraturstudiet: 386.

En analyse, baseret på dybdegående interview med personer med et handicap, ser på de erfaringer, de har gjort sig med forskellige offentlige og private tilbud og støtteindsatser. Denne analyse inkluderer, men er ikke begrænset til, unge handicappede.

Generelt er samspillet mellem flere støttesystemer og institutioner vigtigt. Særligt har det for mange vist sig at være effektivt, når forskellige institutioner, aktører og interessenter kan samarbejde, hvis samarbejde er vigtigt: Fx foreninger, kommunale organer og virksomheder kan arbejde sammen om ansættelser og fastholdelse af medarbejdere med et handicap. Det drejer sig bl.a. om:

- Familie/partner
- Kommune (ikke kun jobcenter)
- Handicapforeninger
- Arbejdsgiver
- Hel- og halvoftentlige organisationer, der tilbyder træning og rådgivning til udvalgte handicapgrupper.

De offentlige institutioner har en afgørende betydning for langt størstedelen af interviewpersonerne. Den aktive beskæftigelsespolitik på kommunalt niveau har i de fleste tilfælde medvirket ved mindst én vigtig begivenhed i interviewpersonernes arbejdsliv. Eksempler på aktiviteter, som har været udslagsgivende hos nogle af de interviewede er

- specialiserede beskæftigelsesprojekter
- nøglepersoner med forbindelser til arbejdstagere
- mægling med arbejdspladsen
- opsøgende rekrutteringsaktiviteter
- fleksjobordningen, der er en forudsætning for, at mange af interviewpersonerne kan have en længerevarende tilknytning til arbejdsmarkedet
- offentligt finansieret personlig assistance
- refusion af lønudgifter ved ekstraordinær sygdom.

Jobcentre for de interviewede har i flere tilfælde stået bag flere vellykkede ansættelser ved fx at

- formidle kontakten mellem arbejdsgiver og arbejdstager
- engagere jobsøgende i specialiserede beskæftigelsesforløb
- jobcentret opsøger viden, som relaterer sig til specifikke handicapgrupper
- en jobkonsulent har haft kendskab til særlige virksomheder eller brancher, som har haft gode erfaringer med at ansætte mennesker med særlige funktionsnedsættelser.

Fordele og ulemper ved de fire mest udbredte kompenserende ordninger:

- **Fleksjobordningen:** Er vigtig for mange, men den kan ende som en fastlåsnings, hvis jobskifte kræver overgang fra gammel til ny ordning og deraf indkomsttab.
- **Arbejdsgiver friholdes ved stort sygefravær (§ 56 i sygedagpengeloven):** Det giver personen tryghed over for arbejdsgiveren, der ikke skal belastes af langvarigt sygefravær, særligt i kritiske tidspunkter i sygdomsforløb.
- **Den personlige assistent på arbejdspladsen eller borgerstyret personlig assistent:** Opleves for nogle som en hjælp (særligt kommunikativ eller kognitiv funktionsnedsættelse). Men ordningen kan også skabe en underliggende utryghed, fordi den er essentiel for arbejdslivet, men kun bevilges for et enkelt år ad gangen, og der skal kæmpes med jobcenteret om tildeling. For nogle er ordningen ikke besværet og papirarbejdet værd og finder selv uformelle løsninger lokalt på arbejdspladsen.
- **Fortrinsretten til jobsamtaler i det offentlige:** Fungerer primært som en løftestang til at få erfaring og rutine med jobsamtaler, men er samlet set en dårlig oplevelse. Det er et dårligt udgangspunkt for en god samtale (fordi arbejdsgiver er tvunget) og giver flere ubehagelige samtaler.

3.2 Viden om samarbejde og koordination

Dette afsnit ser på generelle indsigter angående samarbejde og organisering i litteraturen. På tværs af de forskellige kilder er der nogle elementer eller temaer, der gentagende fremhæves som enten fremmende eller hæmmende for et samarbejde og en organisering til gavn for de unge – uafhængigt af forvaltning, område, indsats, målgruppeproblematik og lignende. For nogle angår det opmærksomhedspunkter, som der ikke angives konkrete løsninger på, og for

andre angår det, hvilke samarbejdsformer der virker bedst. Herunder gennemgås de forskellige identificerede temaer.

Koordinering, herunder:

- Overgange
- Overlevering
- Deling af viden.

Samarbejde, herunder:

- Tværfagligt samarbejde
- Tværsektorielt samarbejde på tværs af forvaltninger
- Samarbejde med eksterne aktører: virksomheder, foreninger (samt andre offentlige end kommunale).

3.2.1 Koordinering

På tværs af flere kilder (62, 167, 87-A, 87-B, 87-H, 87-I, 377) peges der på, at *koordinering af overgange, overlevering og deling af viden* er centrale udfordringer i arbejdet med unge – men også en mulighed, hvor der kan sættes ind.

Det drejer sig bl.a. om overlevering af relevant data og viden om de unge, på tværs af snitflader. Eksemplet, der fremhæves flere gange, er, at jobcenteret, når den unge fylder 18 år, får den relevante viden fra UU eller børn- og ungeforvaltningen samt andre relevante enheder. Dette kan ske via *overdragelsesmøder*, hvor jobcenteret mødes med børn- og ungeforvaltningen og andre relevante aktører med kendskab til den unge. Det kunne for eksempel være i tilfælde, hvor der har været en børne-/ungesag, og/eller der har været iværksat særlig uddannelsesmæssige initiativer over for den unge. Uden denne viden kan jobcenteret uforvarende sende den unge ud i tilbud, som han/hun af forskellige årsager ikke kan magte, hvorefter en eventuel udredning af den unge først bliver iværksat efter flere afbrudte forløb. Dette er med til at mindske den unges tillid til voksne og til kommunen yderligere.

Det er tvetydigt, hvor det er bedst at placere den *fysiske beliggenhed af vejledning* i forhold til job og uddannelse. Der peges af nogle på, at det er en stor fordel over for unge, der falder fra uddannelser, når UU har fast kontorplads på selve jobcenteret. Andre peger omvendt på, at UU netop bør placeres væk fra jobcenteret, gerne i nærheden af uddannelses- eller campusmiljøer. Det er muligt, at den faste kontorplads på jobcenteret ikke i sig selv giver nogle fordele, men alene fordi det skaber bedre samarbejde mellem UU og jobcenter, men det er ikke muligt at konkludere noget herom på baggrund af kilderne. Det afhænger af en konkret vurdering – for kriminalitetstruede unge anbefaler et resultat (87-I) fx at lægge vejledning uden for normal åbningstid og 'væk fra kontoret'.

Omkring *parallelle indsatser* noteres det, at det for nogle vurderes skadeligt (fx uhensigtsmæssig tildeling af simultane støttepersoner). For andre kan det omvendt være gavnligt at tilrettelægge parallelle indsatser fleksibelt, så de unge kan deltage i forskellige indsatser samtidigt. Det kræver, at indsatserne har kendskab til hinanden og kan op- eller nedjustere efter fælles aftalt behov. Et specifikt nedslagspunkt angår den *ventetid*, som går, enten inden indsatser

starter, eller mellem forskellige indsatser, hvor de overtager fra hinanden. Derfor bør koordinering foregå med den unge i centrum, hvilket kan bidrage til at reducere ventetider mellem indsatser.

3.2.2 Samarbejde

På tværs af flere kilder (70, 96, 87-A, 87-F, 87-H, 167, 350, 350, 377, 386) peges der på både udfordringer og gevinster ved *samarbejde, der er enten tværfagligt, tværsektorielt eller med eksterne aktører*, eller i kombinationer deraf.

På tværs af flere kilder (96, 87-A, 87-F) peges der på *tværfagligt samarbejde*, som enten er gavnligt eller en direkte nødvendighed for at skabe forandringer for de unge. Flere påpeger nødvendigheden af, at samarbejdet er tæt, men der gives ikke systematiske anvisninger af intensiteten, dvs. 'hvor tæt' det bør være (ingen studier advarer om 'for tæt' samarbejde). Eksempler på tværfagligt samarbejde er at *invitere* fagpersoner ind i de respektive afdelingers hverdag (såfremt de er organiseret således), hvilket modvirker det, der benævnes 'systemfejl', forstået som de ubevidste/ikke-erkendte fejl, der opstår grundet forskellige arbejdsprocedurer og fokuspunkter. Derudover nævnes *tværfaglig sparring* også som gavnlig, men at den bør lægges ind i det daglige arbejde. En forudsætning for at skabe et fast rum til dette er naturligvis, at de ledere, der har kompetencen til at oprette og fastholde disse på det pågældende område, rent faktisk prioriterer det. Derudover nævnes fælles *tværfaglige temadage og forløb* som et middel til at skabe fælles begreber og udgangspunkter for samarbejdet.

På tværs af flere kilder (96, 167, 377) peges der på *tværsektorielt samarbejde* som gavnligt for de unge, bl.a. hvad angår, hvor hurtigt de kan tilknyttes relevante tilbud og ressourcer i forskellige sektorer og forvaltninger. Sideløbende med de gavnlige resultater, som følger af denne samarbejdsform, er der til gengæld også store udfordringer. Der er i flere kilder en indikation af, at der er større udfordringer med at arbejde på tværs af sektorer end på tværs af fagligheder, men ikke alle kilder sammenholder disse to samarbejdsformer, så det ikke muligt at afgøre entydigt. Det er bl.a. svært at finde medarbejdere, der vil påtage sig den nødvendige rolle som tovholder.

I de succesfulde tilfælde skyldes det ofte det personlige engagement hos enkelte medarbejdere. I disse tilfælde er det dog stadig funderet på personlige relationer til kollegaer, frem for et formaliseret og koordinerende samarbejde efter fælles mål for de unge på tværs af afdelinger.

Der peges også på udfordringer med at afgøre kompetencen og den relevante lovgivning/sector. Det kan fx være mellem STU-lovgivningen og LAB, eller mellem LAB og SEL. Det gælder særligt mellem mentorindsatser og støtteindsatser under SEL. Dette skaber stor tvivl og uenigheder internt blandt medarbejderne omkring lovligheden, forvaltningen og økonomien i at kombinere indsatserne fra disse to områder. Det vil sige, der er ikke klarhed over, hvad de må, hvad der giver bedst mening økonomisk, hvad der er muligt at koordinere, og ikke mindst hvad der giver bedst mening for borgeren. Det anbefales, at jobcentre bør have en form for procedure for, hvordan man skelner mellem forskellige former for støtte, mere konkret mentorordningen vs. andre kommunale støtteforanstaltninger (mentor vs. bostøtte/støttekontaktperson), og hvordan man håndterer borgere, der er berettigede til begge dele. Nogle medarbejdere peger på, at udfordringen har tvunget de forskellige enheder og forvaltninger til at arbejde mere sammen og koordinere, hvilket beskrives som en positiv silonedbrydende effekt. I nogle tilfælde er medarbejdergrupper blevet lagt sammen (der er ingen anvisninger af, hvorledes dette konkret er opnået).

På tværs af flere kilder (70, 96, 350, 377, 386, 87-A, 87-H) peges der på *samarbejde med ikke-kommunale eksterne aktører* som en måde at skabe forandringer for unge. For beskæftigelsesrettede tiltag gives en række anbefalinger til samarbejdet: at dæmpe og omforme kontrolfunktioner undervejs, udvikle færdige ydelsespakker til virksomhederne baseret på gode erfaringer, øget vidensdeling mellem kommunale jobaktører og private virksomheder og forningsliv, intensivere samarbejdet omkring rummelighed og forløb for aktivitetsparate unge, afsøge muligheden for samarbejde om uddannelsesaftaler, fortsat anvende mentorer samt igangsætte udviklingsprojekter med deltagelse af både kommune, virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Derudover kan diverse foreninger og interesseorganisationer med fordel inddrages, da de kan fungere som en ressource.

Det nævnes bl.a., hvordan et formaliseret samarbejde har forbedret opsporingen markant, hvilket betyder, at de unge opdages og udredes tidligere end før, hvilket – alt andet lige – resulterer i bedre og mere omkostningseffektive tiltag over for unge. Et eksempel på samarbejde er mellem personale på døgninstitutioner (ikke kommunalt drevne) og den pågældende anbragte unges lærer og skole, der bidrager til aftaubisering og en normalisering af den unges situation.

Der peges samtidig på en række store udfordringer forbundet med arbejdet med eksterne aktører, hvor der kræves en yderligere indsats. Der anvises få løsninger på disse udfordringer, og enkelte nævner, at succes ofte bunder i tilfældigheder. Det understreges dog et sted, at det – for eksterne offentlige aktører – er vigtigt, at der sker en vedvarende *formidling ud fra faglige argumenter*.

En sidste pointe, der træder frem angående *samarbejde generelt*, er, at det er nødvendigt med en tovholder, der kan sikre, at forskellige involverede personer arbejder efter samme mål, og at indgåede aftaler også overholdes.

Derudover er der en række temaer, som, det på forhånd var forventningen, ville blive fremhævet i højere grad, end kilderne gør. Det er temaer, der enten kun nævnes af enkeltstående kilder eller slet ikke nævnes, og dermed ikke fremhæves på tværs. Det betyder ikke, at der kan ses bort fra dem fremover på baggrund af denne litteratursyntese. En sandsynlig årsag til deres fravær kan være, at de kommunale tilbud og indsatser, der er undersøgt i dette litteraturstudie, allerede opfylder disse behov. Det drejer sig bl.a. om *inddragelse af pårørende* samt betydningen af *ledelse*.

3.2.3 Hvad bør en sammenhængende ungeindsats resultere i for de unge?

Der er i et studie (62) identificeret syv generelle faktorer, der skaber en forandring i *de udsatte unges møde med det offentlige*. Afsnittet ovenfor gennemgik en række samarbejds- og organiseringspointer, som kan anvendes internt i arbejdet med at fastlægge og fordele tilbudsviften og de enkelte tilbud. Dette afsnit giver en indikation af, hvad dette interne arbejde bør resultere i, dvs. hvordan mødet med den enkelte unge kan foregå på tværs af indsatser og tilbud. Studiets målgruppe er, som nævnt, udsatte unge, hvorfor alle pointer ikke er lige relevante for samtlige unge (de der ingen behov har), men begrænser sig ikke til bestemte sværhedsgrader af udsathed, og kan derfor benyttes selv ved lette problemer.

Professionelle relationer

En vedvarende personlig kontakt til en eller flere professionelle fremhæves konsekvent som det mest afgørende af de unge. Relationen danner samtidigt et afsæt for et systematisk arbejde med de unges positive forandringsprocesser gennem det at skabe et trygt og tillidsfuldt rum for forandring. Det er centralt, at den professionelle relation overskrider den enkelte 'indsats'

(fx kontakt efter fraflytning fra botilbud). Det kan dog være svært at fastholde en faglig distance, fordi flere unge ser de voksne som deres nye familie. Det giver risiko for et tillidsbrud, når de unge sendes videre (selv hvis der er gode faglige grunde til det, kan det være svært for de unge at forstå).

Fællesskaber og behov for ikke at føle sig alene

Fællesskaber er en helt almen forudsætning for de unges trivsel. Det modvirker social isolation og ensomhed, og skaber en opblødning af den individualisering af problemer og udfordringer, som de unge tager på sig.

Tid til forandring

Tidsperspektivet spiller en central rolle på flere måder. Det er afgørende, at de unge gives tilstrækkelig tid til forandring, inden de møder konkrete krav såsom ordinær uddannelse eller arbejde. Samtidigt må de unge ikke 'gå i stå' udviklingsmæssigt, imens de befinder sig uden for det ordinære felt. Her er der i høj grad også behov for at arbejde med udvikling og meningsfuldhed i bredere forstand – så de unge får oplevelsen af at 'flytte sig', uden at det nødvendigvis betyder hen til en 'normaltilværelse' i form af uddannelse og/eller arbejde. Ventetid kan være afgørende for såvel en positiv forandring som en negativ, forstået som en forandring, der fører til, at den unges handlemuligheder begrænses frem for at udvides.

Støtte til hverdagslivet

Et helt centralt element i de unge på kant til udsathed er den ustrukturerede hverdag og manglen på overblik over egen tilværelse, som præger de unge. Støtte til hverdagen og håndtering af de unges samlede livssituation står derfor helt centralt. Træning i praktiske og sociale færdigheder kan fremme de unges muligheder for at håndtere en række af de konkrete udfordringer, de møder i deres hverdag og omgang med andre mennesker.

Psykologiske redskaber

Mange af de unge på kanten kæmper med omfattende psykiske problemer, og de har i såvel personlige som faglige sammenhænge brug for at udvikle redskaber, og dermed også de strategier, hvormed de håndterer deres liv.

Meningsfulde og realitetsforankrede uddannelses- eller arbejdspektiver

Det kan føre til positive forandringer at være i gang med noget og være del af en samfundsmæssig kontekst. For at denne deltagelse skal føre til positive forandringer, kræver det, at der sker en afstemning af de samfundsmæssige forventninger til denne gruppe af unge. De unges drømme må ikke have alt for usikre realiseringsmuligheder, og der skal være relevante muligheder og perspektiver, som også har en mere varig karakter, til stede for de unge på kanten. Disse unge har ikke umiddelbart udsigt til at kunne glide ind i de ordinære tilbud og muligheder på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

Sammenhæng og kontinuitet på tværs af indsatser

Sammenhæng og kontinuitet i indsatserne gør, at det i højere grad sikres, at de unge ikke snubler i overgangen mellem forskellige tilbud. Hertil kommer, at indsatsen i langt højere grad kan bygge videre på tidligere indsatser frem for tendentielt at starte forfra. Der skal være fokus på sammenhæng og overgange, både horisontalt i relation til de instanser, der på det givne tidspunkt er involveret i den unges liv, men også vertikalt i de unges liv, når de bevæger sig fra én sammenhæng til den næste. Her gør det en forskel, når indsatserne bygger oven på hinanden, frem for at starte forfra hver gang.

4 Diskussion af tilbudsviften

I de foregående afsnit er tilbud til målgruppen blevet afdækket via medarbejderudfyldte skabeloner. Som en del af afdækningen er der sat særligt fokus på samarbejdsrelationer mellem tilbud og mellem tilbud og forvaltninger/afdelinger. Det er baseret på informationer fra centrale aktører og repræsentanter for de enkelte tilbud. Disse oplysninger er suppleret med interview med repræsentanter for de forskellige tilbud. Der er også præsenteret et omfattende litteraturstudie, hvor virkningerne af de forskellige tilbud og indsatser er blevet afdækket – herunder en række tværgående punkter, der har indvirkning på tilbuddenes effekter.

Undersøgelsen giver ikke mulighed for at dokumentere effekten af de enkelte tilbud, ligesom det ikke er muligt at sige noget om målgrupperne og målgrupperne størrelse for de enkelte indsatser. Det er på den baggrund ikke muligt at opdele de enkelte tilbud i mere eller mindre virkningsfulde tilbud. Dette vil kræve en langt mere omfattende analyse, der fokuserer snævert på ét eller få tilbud, modsat den nærværende analyse af den samlede tilbudsvifte.

I det nedenstående vil vi med afsæt i afdækningen og litteraturgennemgangen og med inddragelse af de gennemførte fokusgruppeinterview drøfte en række udfordringer i relation til tilbudsviften.

4.1 Udfordringer for tilbudsviften i Billund Kommune

Tilbudsviften for unge mellem 15-30 år i Billund Kommune er omfattende og inkluderer mere end 32 konkrete tilbud. Dertil kommer særlige tilbud, som kommunen køber hos private eller hos andre kommuner. I den samlede tilbudsvifte er der mange tilbud, der har eksisteret mellem et og fire år.

Samtidig er flere af de berørte borgere ikke kun i berøring med ét tilbud, men har en flerhed af udfordringer, som kræver flere typer af indsatser. Endelig bør det også fremhæves, at mange af tilbuddene er komplekse med en flerhed af aktører. Samlet giver den en række udfordringer for tilbudsviften i kommunen.

4.1.1 Koordination og samarbejde

Der er flere tilbud, som peger på problemer med manglende koordination mellem tilbuddene/afdelinger. Det gælder eksempelvis Handicap og Sundhed, som oplever manglende koordination på ældreområdet. Tilsvarende efterlyser Ungeindsatsen bedre koordination med sygeplejen.

Den manglende koordination kan skyldes flere ting. Der peges bl.a. på manglende information om, hvad der foregår i de enkelte tilbud, og hvilke unge der benytter tilbuddene. En borger kan være tilknyttet et bestemt tilbud, men informerer nødvendigvis ikke om, at vedkommende er tilknyttet andre tilbud. Et andet forhold, som nævnes, er omkostninger i forbindelse med koordination. Koordination opleves som tidskrævende, hvilket udfordrer flere tilbud. Der kan også være forskellig praksis, procedurer og arbejdsrutiner på tværs af tilbuddene, fx krav til dokumentation, hvilket kan betyde, at koordinationen opleves som langsommelig.

I fokusgruppeinterviewene henvises også til kulturforskelle mellem tilbud/afdelinger som en væsentlig faktor bag samarbejds- og koordinationsproblemer.

Flere medarbejdere peger i fokusgruppeinterviewene på, at organisering i siloer vanskeliggør samarbejde. SSP nævner bl.a., at samarbejdet med Opsøgende Ungeteam (OU) er besværliggjort af, at de er placeret i forskellige afdelinger. Problemer i relation til organisering og samarbejde på tværs af afdelinger/forvaltninger er velkendt. I litteraturstudiet omtales også den fysiske placering og nærhed mellem vejledning i forhold til job og uddannelse og jobcentret. Der er dog ikke en entydig konklusion på tværs af studierne.

Det er en udfordring, at der overleveres den rigtige viden og de rigtige data ved overgange mellem tilbud, eller fx ved overgangen til voksenområdet, når borgeren bliver 18 år. Som det fremhæves i litteraturstudiet, kan manglende overlevering af information resultere i anvisning til mindre relevante tilbud. Det påpeges tillige, at man ved den rette overlevering i langt højere grad kan bygge videre på tidligere indsatser fremfor at starte forfra i den nye indsats.

4.1.2 Belastning af tilbud

I undersøgelsen af tilbud til unge i Billund Kommune har vi ikke opgjort størrelsen på målgrupperne eller tilbuddenes konkrete kapacitet, hvorfor vi ikke kan sige noget konkret om, hvor belastede de enkelte tilbud er. Derimod har vi i de kvalitative interview berørt spørgsmålet om belastning af tilbuddene. Graden af belastning er ikke kun et problem for det konkrete tilbud, men kan også indvirke på andre tilbud og deres muligheder for at henvise til alternative tilbud til borgeren. Belastning kan eksempelvis komme til udtryk i form af ventetid. Enkelte tilbud – Familieindsatsen, PPS og Headspace – peger på vanskeligheder ved at håndtere ventetid. Ved PPS giver belastningen sig udtryk i, at der mangler tid til at være grundig i sagerne. Litteraturstudiet peger også på, at ventetid kan betyde, at den unges muligheder reduceres.

Flere nævner, at der mangler viden om, hvor hårdt belastet andre tilbud er. Arbejdsmarkedsafdelingen nævner eksempelvis, at EGU er fyldt til bristepunktet, hvilket gør det vanskeligt at sende de unge det rigtige sted hen første dag. Det er et eksempel på, at oplevelsen af kapacitetsproblemer ét sted smitter af på andre tilbud og indsatser.

4.1.3 Manglende tilbud

I forbindelse med fokusgruppeinterviewene blev det drøftet, hvorvidt der var en oplevelse af manglende tilbud. Nedenstående er således baseret på respondenternes vurdering og en systematisk vurdering af målgruppens behov over for de aktuelle tilbud i Billund Kommune.

I forhold til sundhedstilbuddene blev det fremhævet, at der mangler forebyggende samarbejde og indsatser. Det var en oplevelse, som også blev nævnt af PPS. Der peges på et behov for at inddrage hjemmet i de forebyggende strategier. PPS efterlyste ligeledes et større fokus på behandling af fx angst.

UU nævnte, at EGU er "misbrugt" i forhold til målgruppen, i mangel af andre tilbud. Der peges også på behovet for et ungeteam med repræsentanter fra alle områder. Endelig blev det nævnt, at der indimellem ikke er tilstrækkeligt med borgere i en given målgruppe til at iværksætte et tilbud, selv om der er behov. I forlængelse heraf nævner EGU, at der generelt mangler en afdækning af, hvor store borgernes problemer er. De efterlyser også eftermiddagstilbud. Produktionsskolen nævner behovet for undervisning, som ikke er VUC og undervisning i folkeskolefag.

4.2 Viden fra litteraturen målrettet Billund Kommunes tilbudsvifte

Dette afsnit indeholder viden fra litteraturstudiet målrettet tilbudsviften i Billund Kommune. Formålet er at koble litteraturstudiet direkte med tilbudsviften i Billund kommune, herunder de opmærksomhedspunkter, der rejses. Indholdet består af den viden, der er opnået i litteraturstudiet, på tværs af afsnit 3 samt bilag 8 – dvs. viden om konkrete målgrupper, om samarbejde og koordination samt konkrete indsatser og metoder – men er begrænset til de konkrete anbefalinger og virkende mekanismer, som litteraturen peger på inden for områderne herunder.

Denne viden er samlet og omskrevet til formatet herunder, hvilket gør det muligt at levere de vigtigste pointer og anbefalinger på tværs. Strukturen er bygget op omkring socialområdet, beskæftigelse og uddannelse samt sundhedsområdet, og afspejler dermed også den tidligere struktur i afsnit 2. Enkelte tilbud og medarbejdere vil selvstændigt kunne efterprøve, i hvor høj grad de aktuelt efterkommer de anbefalinger, som litteraturen peger på. Samtidig kan informationen bruges som pejlemærker i planlægningen og tilrettelæggelsen af fremtidige initiativer på tværs af eksisterende tilbud og indsatser.

Viden målrettet tilbud på socialområdet

- Sikrer overdragelse af (udsatte) unge
- Samarbejde omkring udsatte unge på tværs af afdelinger og sektorer
- Støttekontaktperson eller mentor med fokus på sociale aspekter og motivationsarbejde.

Der bør arbejdes med at optimere de overgange, der er for de udsatte unge, fx mellem forskellige afdelinger og lovgivninger. Et eksempel, der nævnes flere steder, er overgangen fra børne- og ungeforvaltningen og de regelsæt og arbejdsformer, der anvendes her, til voksenafdelingen og jobcenteret. Det kan opleves som et chok for de unge selv, og overdragelsen indeholder en oplagt mulighed for at imødekomme dette. Et andet eksempel er, når unge vender tilbage efter kortere eller længere ophold uden for hjemmet, hvor dialogen med bl.a. skolen kan være afgørende for at fastholde en positiv udvikling.

Samarbejde mellem forskellige medarbejdere og enheder er afgørende for at sikre den unges udvikling, herunder også beskæftigelse og uddannelse. For nogle indsatser anbefales et 'efterværn' på den måde, at det er muligt for de unge at vende tilbage til et tilbud, de ellers har sluppet, eller at en ny skole eller arbejdsplads selv kan kontakte tidligere tilbud. Dette kræver i givet fald tilkendegivelse og samarbejde mellem tilbuddet og den unges nye omgivelser. Et andet element, der peges på, angår den interne organisering, der er nødvendig for at sikre samarbejdet. For det første vil det ofte være nødvendigt at udpege en tovholder med ansvar for samarbejdets fremdrift, herunder at den unge sættes i centrum, og ventetid så vidt muligt undgås. For det andet peges der på, at formidling ud fra faglige argumenter letter særligt det tværfaglige samarbejde.

Det fremhæves endvidere, hvordan en støttekontaktperson eller mentor, der fokuserer på sociale aspekter og motivationsarbejde kan være gavnlige. Mentorrollens form kan varieres, så længe personen er opsøgende og har en tæt kontakt til den unge. Det er dog nødvendigt at

afklare dette arbejde med eventuelle andre lignende indsatser, fx i regi af jobcenteret, for at sikre, at der arbejdes i den samme retning.

Viden målrettet tilbud inden for beskæftigelse og uddannelse

- Målrette beskæftigelsesindsatser på baggrund af viden og egne erfaringer
- Samarbejde med eksterne aktører – uddannelsesinstitutioner og virksomheder – kræver organisering og aftaler
- Være opmærksom på, om der er tilstrækkeligt med tilbud til unge med ASF (Autismespektrumforstyrrelser), unge med psykiske lidelser samt kriminalitetstruede unge.

For flere konkrete beskæftigelsesrettede indsatser og metoder findes der konkrete anvisninger af, hvordan disse indsatser kan optimeres. Angående mentorindsatser peger litteraturen på flere elementer. Det er muligt at målrette mentorindsatsen mod unge med en bestemt profil (de svage unge med de laveste afgangskarakterer). Ansættelse af de rette mentorer er afgørende, hvilket sker via målrettet rekruttering, oplæring, matchning og opfølgning. Organiseringen af indsatsen bør sikre en klar rollefordeling mellem mentor og sagsbehandler, og konkret tvivl grundet forskelle mellem krav via henholdsvis loven om aktiv beskæftigelse og støtte under serviceloven bør afklares. Angående korte vejlednings- og afklaringsforløb (ikke ordinær uddannelse) kan de målrettede unge ikke forsikrede ledige, hvad enten de har problemer ud over ledighed, eller kun ledighed som problem. Angående nytteindsats kan den målrettede unge mænd (andre grupper har også positive resultater af denne indsats, dog ikke lige så gode). Detaljerne i disse anvisninger kan ses i bilag 8.

Samarbejdet mellem kommune og andre aktører – herunder særligt uddannelsesinstitutioner og virksomheder – er gavnligt for arbejdet med at sikre udsatte unges muligheder for uddannelse og beskæftigelse. Men det kræver en bevidst organisering af arbejdet og indgåelsen af aftaler. Det anbefales fx, at samarbejdet og forventningsafstemningen mellem kommunens visitationsudvalg og eksterne uddannelsesinstitutioner styrkes. Brugen af virksomhedsaftaler foreslås styrket og intensiveret, herunder at der arbejdes med en bevidst skelnen mellem forskellige grupper af unge (fx hvorvidt aktivitetsparate skal inkluderes), og at uddannelsesaftaler kan integreres i kommunens overordnede virksomhedsstrategi. Derudover kan indsatsen med fordel tilrettelægges som en netværksmodel med udgangspunkt i den enkelte unge, hvor én kontaktperson, i den grad det er muligt, påtager sig en koordinerende rolle i forløbene og tilrettelægger arbejdet med de andre aktører. I Bilagstabel 8.7 gennemgås ligeledes 15 råd målrettet forskellige samarbejdende aktører.

Litteraturen peger endvidere på, at der er manglende tilbud, der kan tage hånd omkring uddannelses- og beskæftigelsesperspektivet for unge med ASF (autismespektrumforstyrrelser), unge med psykiske lidelser og kriminalitetstruede unge. Disse unge har problemstillinger og udfordringer, der fordrer kontakt til tilbud på socialområdet. Ikke desto mindre er der en særskilt opgave forbundet med at sikre, at også disse unge opnår uddannelse og/eller beskæftigelse. For unge med psykiske lidelser kan det fx bestå af tilbud, der har fleksible timetal og varierende timer, mens der for både denne gruppe og kriminalitetstruede unge peges på mulige kombinations- og parallelforløb, der arbejder beskæftigelsesrettet samtidigt med en evt. behandlingsindsats. Bilagstabel 8.9 udfolder resultaterne af én metode (MST) målrettet kriminalitetstruede unge.

Viden målrettet sundhedstilbud

- Idræt og andre sundhedstilbud bør tilpasses og målrettes de udsatte unge
- Samarbejde mellem relevante aktører for at sikre sundhed blandt unge.

Der peges på de gavnlige virkninger af, at udsatte unge omgås med unge frivillige, som har andre normer og ressourcer i sundhedsprojekter. Derudover peges der på nødvendigheden af, at sundhedstilbud tilpasses og målrettes de udsatte unge, såfremt de skal have en effekt. Det er nødvendigt, at indsatserne foregår på de unges præmisser, da almindelige konsekvensorienterede tiltag risikerer at virke fremmedgørende på de unge. Det betyder bl.a., at det skal være frivilligt for de unge at deltage, og at fleksibilitet skal tænkes ind som et bærende princip fra start, både over for de unge selv, men også over for deltagende institutioner.

Et godt samarbejde mellem de forskelligartede aktører, der kan være involverede i sundhedsindsatser, er nødvendigt for at sikre unges sundhed. Det kræver for det første, at der er ledelsesmæssig opbakning, hvis konkrete projekter igangsættes og implementeres, da der ellers er stor risiko for manglende forankring på trods af gode resultater. Samarbejde mellem skoler og det lokale foreningsliv er ét eksempel, der både kan være gavnligt for unges sundhed, herunder motionsuvante unge, men som samtidig kræver ledelsesopbakning undervejs og efter afslutning. For de mest udsatte børn og unge, herunder de der er eller har været anbragt, har netværk og tilhørsforholdet til det omkringliggende samfund afgørende betydning for den nødvendige normalisering af tilværelsen, hvilket netop kræver samarbejde mellem bosteder og lokale idrætsforeninger.

5 Opmærksomhedspunkter

Undersøgelsen ungeindsatsen i Billund Kommune giver anledning til at fremhæve en række opmærksomhedspunkter. Disse opmærksomhedspunkter peger på forhold i relation til gruppen af unge mellem 15 og 30 år, hvor Billund Kommune kan overveje fremtidige initiativer.

Opmærksomhedspunkter for Billund Kommune

1. Fastholdelse af et samlet overblik over tilbud
2. Et helhedsblik på borgeren på tværs af afdelinger og forvaltninger
3. Særlig bevidsthed om forudsigelige skift og overgange, fx når borgeren fylder 18 år
4. Dokumentation af virkninger og brug af data.

For det første vil vi pege på behovet for at fastholde et overblik over tilbud til unge mellem 15 og 30 år. Analysen har tydeligt vist, at der har manglet et samlet overblik over de enkelte tilbud på tværs af afdelinger og forvaltninger i kommunen. Det overblik er ligeledes efterspurgt af medarbejdere, som har deltaget i fokusgruppeinterviewene. Det vil give dem et bedre indblik i de forskellige tilbud, som kommunen kan tilbyde forskellige borgere i målgruppen.

For det andet er der et behov for et helhedsblik på borgeren. Som det fremgår af undersøgelsen, er der samarbejder på tværs af afdelinger, forvaltninger og tilbud. Samarbejdet og koordinationen er dog ikke uden omkostninger, og det er heller ikke altid, at samarbejdet og koordinationen lykkes fuldt ud. Der kan opstå en situation, hvor det bliver borgeren, der selv koordinere mellem de forskellige tilbud – og ikke tilbud og afdelinger. Det gælder særligt for borgere med komplekse problemstillinger, og som er knyttet til flere tilbud. For at sikre en optimal udnyttelse af kommunens ressourcer og samtidig tilvejebringe den bedste kombination af tilbud til borgeren, er det afgørende, at der fastholdes et helhedsblik på borgeren. Der kan eksempelvis etableres et mere formelt samarbejde omkring de borgere, som har mere komplekse problemstillinger.

For det tredje – og i forlængelse af ovenstående – skal der være en særlig bevidsthed om koordination og samarbejde i forbindelse forudsigelige skift og overgange. Det gælder eksempelvis, når borgeren fylder 18 år. Hvis man skal undgå brud eller afbrydelser af en indsats, er det afgørende, at der er opmærksomhed på kendte overgange og skift. Udfordringen er særligt udtalt, når der er en sektoropdelt organisering men en aldersopdelt målgruppe.

For det fjerde giver undersøgelsen et indtryk af, hvordan de enkelte tilbud anvender dokumentation i forbindelse med indsatserne. Som beskrevet tidligere, er der stor variation i, hvor meget dokumentation der indsamles om tilbuddenes virkninger, og ligeledes hvor systematisk dette foregår. Nogle tilbud gennemfører regelmæssigt undersøgelser af effekter af det konkrete tilbud eller afdækker tilfredsheden hos brugerne. Andre tilbud gør det sporadisk eller slet ikke. Der kan være fordele forbundet med en mere systematisk indsamling og anvendelse af data i forbindelse med de forskellige indsatser. Der vil være variation i mulighederne for at tilvejebringe data i tilknytning til de forskellige tilbud, ligesom dataene vil have forskellig karakter. Nogle tilbud vil kunne trække på registerbaserede data, mens andre vil være afhængige af brugernes egen vurdering af tilbuddet og nytten af indsatsen. På trods af denne forskellighed, kan der etableres faste procedurer for, at man med jævne mellemrum indsamler og reflekterer

over data. Der skal ligeledes være opmærksomhed på omkostningerne ved indsamling og anvendelse af data i relation til det enkelte tilbud, men det er vurderingen, at Billund Kommune kan drage nytte af en mere databaseret tilgang til vurderingen af indsatsernes virkning på ungeområdet.

Bilag 1 Skema til indsamling af oplysninger om tilbud til unge (15-30 år) i Billund Kommune

Formålet med indsamlingen er at etablere et samlet overblik over de tilbud, som Billund Kommune tilbyder unge mellem 15 og 30 år. Indsamlingen indgår i en analyse af ungeindsatsen i Billund Kommune, hvor der skal redegøres for, hvilke tilbud kommunen er forpligtet til at levere, hvad kommunen aktuelt gør, og hvad den kan gøre mere optimalt fremadrettet. Analysen gennemføres af KORA – Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning.

I skemaet stiller vi en række spørgsmål knyttet til et konkret tilbud. Vi vil bede dig udfylde det så præcist som muligt. Hvis der er forskellige dokumenter, som beskriver tilbuddet nærmere, må du meget gerne henvise til disse.

Udfyldt af:	
Baggrundsoplysninger	
Hvad er navnet på tilbuddet?	
Giv en beskrivelse af formålet med tilbuddet	
Er det en "skal"- eller en "kan"-opgave?	
Hvilken afdeling og forvaltning har ansvaret for tilbuddet?	
Hvem leverer tilbuddet? <i>Intern eller ekstern part, navngiv venligst</i>	
Hvor lang tid har tilbuddet eksisteret?	
Målgruppen	
Hvad kendetegner målgruppen? <i>Giv en kort beskrivelse af målgruppens alder, den typiske problematik omkring målgruppen, relaterede problemstillinger m.m.</i>	
Visitation og udredning	
Hvem står for visitationen/henvisning?	
Hvilke paragraffer er blevet brugt ved visitationen?	
Bruges der bestemte metoder i forbindelse med udredning? Navngiv venligst	
Samarbejdspartnere og koordination	
Samarbejdes der med andre forvaltninger og afdelinger om tilbuddet? Hvis ja, nævn hvilke forvaltninger og afdelinger	
- Hvordan koordineres og samarbejdes med de forskellige forvaltninger/afdelinger omkring tilbuddet?	
Er der lignende tilbud i Billund Kommune; hvis ja,	
- Hvilke tilbud? – navngiv venligst	
- Hvordan koordineres der mellem beslægtede tilbud?	
Bruger I samskabelse i forbindelse levering af tilbuddet? <i>Med samskabelse tænker vi på en situation, hvor brugere, frivillige og andre aktører inddrages i leveringen af ydelsen.</i> Hvis ja, giv en beskrivelse af, hvordan de forskellige aktører inddrages.	

Omfang og økonomi	
Hvor mange borgere omfattede tilbuddet pr. 1.1. 2015 ?	
Hvor mange borgere omfattede tilbuddet pr. 1.1. 2016 ?	
Er der lavet prognoser for det fremtidige behov? Hvis ja, beskriv prognosen nærmere <i>Hvad er grundlaget for prognosen? Hvad er den baseret på? Laves den med jævne mellemrum? Hvad siger prognosen?</i>	
Hvad var den samlede omkostning ved tilbuddet i 2015?	
Evidens og dokumentation	
Er der evidens for tilbuddet? <i>Giv gerne konkret henvisning og beskriv nærmere</i>	
Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet? <i>Det kan omfatte løbende dokumentation, evalueringer, o.lign.</i>	
Bliver effekten af tilbuddet opgjort? Hvis ja, giv venligst eksempler opgjorte effekter.	
Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort? Hvis ja, giv venligst eksempler	
Yderligere oplysninger om tilbuddet	
Her kan du angive yderligere oplysninger i relation til tilbuddet	

Bilag 2 Yderligere tilbud, ikke indsamlet via skabelon

Tilbuddene angives herunder med hjemmesidehenvisning samt evt. forklaring i parentes:

Børnefysioterapeut

<https://billund.dk/borger/boern-og-familie/boernefysioterapeut/>

Familievejledere

<http://ipaper.ipapercms.dk/BillundKommune/Kom/Familievejledere/>

og

<https://billund.dk/media/987157/familievejledning.pdf>

Rejseholdet, Familieorienteret rusmiddelbehandling

<https://billund.dk/borger/boern-og-familie/familiehjaelp/familieorienteret-rusmiddelbehandling-rejseholdet/>

Nytteindsats

Er på hjemmesiden grupperet under EKU, sammen med værkstederne

<https://billund.dk/borger/social-tilbud/erhvervskompetenceudvikling/nytteindsats/>

Kræftrehabilitering

<https://billund.dk/borger/helbred/sundhedstilbud/kraeft/>

Mænds Mødesteder

<https://billund.dk/borger/helbred/sunde-links/maends-moedesteder/>

Ping Pong

(Et af sundhedsplejerskens mødregruppetilbud)

<https://billund.dk/media/31113/PING-PONG-doc-nyt-layout-dec-2012-S-H.pdf>

Nyt liv – nye vaner (overvægt)

(Et af sundhedsplejerskens mødregruppetilbud)

<https://billund.dk/media/240479/Gruppetilbuddet-nybagtemoedre-med-overvaegt-PDF-til-hjemmesiden.pdf>

Små skridt

<https://billund.dk/borger/boern-og-familie/sundhedsplejen/sundhedspleje-6-16-aar/tilbud-til-elever-i-7-9-klasse-med-overvaegt/>

Overvægt – forældre med overvægtige børn

<https://billund.dk/borger/boern-og-familie/sundhedsplejen/sundhedspleje-6-16-aar/tilbud-til-boern-med-overvaegt/>

Ryggestop (herunder E-kvit, Stoplinien, og kursus).

<https://billund.dk/borger/helbred/sundhedstilbud/ryggestop/>

LIVA (Smartphone-app med råd og vejledning)

<http://www.jv.dk/artikel/2404540:Billund--En-smartphone-kan-aendre-din-livsstil>

Bilag 3 Tilbud leveret af eksterne leverandører

Tilbud til unge mellem 15 og 30 år	§	Leverandør
PGU Rosenholm	85	Privat
Netværksafdeling Bøgelund	107	Privat
Mariebjerg	85/107	Horsens Kommune
Assersbølgård	107	Vejle Kommune
Hiltop	107	Privat
Frørupskolen	107	Privat
Værkstedsskolen i Rugsted	107	Privat
Enghaven	107	Privat
Fønix	107	Privat
Erhvervsskolen Vestjylland	107	Privat
Poppelgården	107	Privat
Postensvej	108	Vejle Kommune
Bredballe bofællesskab	108	Vejle Kommune
Sønderbo - Give	105/85	Vejle Kommune
Troldkærskolen	107	Privat
Væksthuset	107	Privat
Fællesbo Kirkegade	108	Privat
Det Gamle Mejeri	107	Privat
Jelling Have	107	Privat
Bøgelund udviklingscenter	107	Privat
Privat Bostøtte (Anja Dalgas)	85	Privat
Fonden Bakkegården	107	Privat
Kirstinelund	107	Privat
Lille Veum	108	Vejle Kommune
Ribelund	108	Esbjerg Kommune
Fonden Tinghøjgaard	107	Privat
Job i erhverv	103	Esbjerg Kommune
Tinghøjgaard	104	Privat
Multipro	103	Vejle Kommune
Lille Veum	103	Vejle Kommune
Værkstedet Ellehøj	104	Vejle Kommune
Åholmen/Sct. Nicolai	104	Esbjerg Kommune

Bilag 4 Evidens og dokumentation – udtømmende oversigt

Bilagstabel 4.1 Evidens og dokumentation – udtømmende oversigt

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
Anbringelse og efterværn	Inden den unge anbringes på institution, sikres det, at stedets pædagogiske metoder matcher den unges behov.	Der følges op i forhold til handleplan, og om målene heri nås.	Dette sker kun i forhold til opfyldelse af målene i handleplanen på det enkelte barn. Herudover skabes der et kendskab til institutionen, som dog ikke noteres nogen steder.	Nej
Bofællesskab 3	De borgere, som har været og er i tilbuddet, er ikke modne og robuste til at flytte i egen lejlighed. Borgerne bliver qua fællesskabet, trygheden ved hinanden og nærmiljøet så trygge, at de måske med tiden bliver modne til at flytte i egen bolig med § 85-støtte.	Fagsystem Nexus anvendes. Der opsættes mål og delmål, som evalueres med myndighed og evt. pårørende.	Via indsatsplaner en gang årligt er der gennemgang af borgerens udvikling. En gang årligt evalueres tilbuddet af borgere og personale. Én borger er flyttet i egen bolig.	
Familieindsatsen	Nej	Der skrives notater om indsatserne. Ligeledes skrives ICS-rapporter. Der bruges skaleringer i arbejdet.	Nej	Nej
FOCUS (Otte uger forløb)	Har igennem årene oplevet en stigning i antallet af visiterede mænd. Flere læger i Billund Kommune anbefaler FOCUS. Ifølge Stressforeningen er der hver dag 35.000 danskere sygemeldt pga. stress. I Billund Kommune anslås det, at ca. 70 % af de sager, Arbejdsmarkedsafdelingen behandler, er forårsaget af stress, depression og psykisk skrøbelighed/belastning.	Ja. SurveyXact-evaluering af alle gennemførte kursister.	Se rapport vedhæftet.	
Headspace	Ja	Der indsamles dokumentation i form af anonymt evalueringsskema til de unge, samt evaluering fra de unge selv i form af anonymt tilfredshedsskema (ny startet). Der laves evidensundersøgelser via Headspace Danmark	Der er fra nordisk videnscenter i 2015 udgivet rapport, hvor Headspace-metoden nævnes som best practice, baseret på en Oxford-rapport lavet over de første seks Headspace-centres første to leveår.	Det er svært præcist at måle langtidseffekten af, at unge har dette tilbud, hvor vi ikke kan dokumentere, hvad der potentielt ville være sket, hvis den unge ikke var kommet til et forebyggende tilbud.

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
			Der er netop startet effektmåling via Headspace Danmark/det sociale netværk, hvor samarbejdspartnere interviewes	
Horisont - Mentor (Huset Horisont)	<p>Tilbuddet arbejder med baggrund i teorien om trivsel af:</p> <p>Seligman, Martin E. P. (2011): At lykkes – en perspektivrig positiv psykologi om lykke og trivsel. 1. udgave 1. oplag. Mindspace I forhold til den unges motivation arbejdes der med baggrund i:</p> <p>Richard Ryan & Edward Deci - Self-Determination Theory</p> <p>Metoder:</p> <p>Netværkskort</p> <p>Progressionsmåling</p> <p>SMART – mål</p> <p>Mulighed for at lave Unge-PAS</p> <p>Åben dialog</p> <p>Evaluerings med baggrund i FIT</p> <p>ISTDP – Intensiv dynamisk korttidsterapi er en empirisk valideret metode, som er effektiv for en række psykiske lidelser, herunder depression, angst, stress, personlighedsforstyrrelser og psykosomatiske lidelser (Abbass, Town & Driessen, 2012).</p> <p>Se i øvrigt vedhæftede beskrivelse om teoretisk grundlag.</p>	<p>Der evalueres løbende på den unges oplevelse af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - om denne føler sig hørt, forstået og respekteret. - om det, den unge har arbejdet med, er relevant for den unge - om måden, man har arbejdet på, har været passende for den unge. Se vedhæftede evaluering. <p>Yderligere evalueres der på den unges oplevelse af sin egen motivation før, under og efter forløbet. Se vedhæftede evaluering.</p> <p>Der registreres, hvad den unge afsluttes til.</p>	<p>Via. Jobcenterets database bliver der lavet en opgørelse over, hvor mange af de afsluttede borgere der fastholder selvforsørgelse eller SU.</p> <p>I perioden 1. september 2012 til 31. december 2015 har der været 83 unge i forløb i Horisont. Af de 83 unge er 56 afsluttet.</p> <p>Pr. 31.12.15 var 34 % af de afsluttede unge stadig ude af offentlig forsørgelse. Dette svarer til 6,5 ung om året ud af offentlig forsørgelse, i den tid tilbuddet har eksisteret.</p> <p>Cirka 19,5 % af de unge, der er afsluttet i perioden, er afsluttet positivt. Det vil sige, de er gået fra passivitet, igennem Horisont, til et andet aktivt tilbud.</p> <p>Cirka 5 % af de afsluttede er afklaret enten til SEL § 85 eller til ressourceforløb.</p> <p>Cirka 14 % af de afsluttede er afsluttet til barsel, afsoning, indlæggelse på psykiatrisk afdeling eller mistet kontakt.</p> <p>Cirka 19,5 % af de afsluttede er flyttet til anden kommune før afslutning.</p> <p>Cirka 5,5 % af de afsluttede er flyttet til anden aktør uden resultat i Horisont.</p> <p>27 unge i forløb i 2015 overgik til fortsat forløb i 2016. Der er et flow på gennemsnitligt ca. 18,5 ung om året i Horisont</p>	

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
HUSET	Der laves individuelle opfølgninger på indsatser sammen med borger, bevilligende myndighed og vejleder.	Nej, noget som skal tænkes ind fremadrettet.	Nej, noget som skal tænkes ind fremadrettet.	
Opsøgende medarbejdere - Koordineret ungeindsats	<p>Tilbuddet arbejder med baggrund i teorien om trivsel af:</p> <p>Seligman, Martin E. P. (2011): At lykkes – en perspektivrig positiv psykologi om lykke og trivsel. 1. udgave 1. oplag. Mindspace</p> <p>I forhold til den unges motivation arbejdes der med baggrund i:</p> <p>Richard Ryan & Edward Deci - Self-Determination Theory</p> <p>Metoder:</p> <p>Evaluering med baggrund i FIT</p> <p>Se i øvrigt vedhæftede beskrivelse om teoretisk grundlag.</p>	<p>Der evalueres løbende på den unges oplevelse af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - om denne føler sig hørt, forstået og respekteret. - om det, den unge har arbejdet med, er relevant for den unge - om måden man har arbejdet på, har været passende for den unge. Se vedhæftede evaluering. <p>Yderligere evalueres der på den unges oplevelse af sin egen motivation før, under og efter forløbet. Se vedhæftede evaluering.</p> <p>Der registreres, hvad den unge afsluttes til.</p>	<p>Siden opstarten i januar 2014 har der været kontakt til ca. 200 unge.</p> <p>Antallet af debutanter på kontanthjælp i deres 18. år var i 2013 - 31 unge.</p> <p>Antallet af debutanter på kontanthjælp i deres 18. år var i 2015 17 unge.</p> <p>Den opsøgende indsats mener ikke alene at kunne tage hele æren for dette fald, men vi tænker dog, at vi har bidraget til det.</p>	
Ungbo (§ 107 tilbud)	<p>Borgerne gennemgår en modningsproces med større uafhængighed til forældrene. De lærer at vaske tøj, stå op om morgenen, personlig hygiejne, selvstændige at handle ind og lave mad.</p> <p>De bliver bedre til at træffe beslutninger i forhold til, hvad de vil og ikke vil. De deltager i et rigt foreningsliv og i aktiviteter med ligestillede. De får venskaber på tværs i organisationen og støttes i at vedligeholde disse uden professionelles tilstedeværelse.</p> <p>Pårørende giver udtryk for, at deres unge kommer mindre hjem, fordi der sker meget andet i deres liv, at den unge bliver mere selvstændig og er blevet bedre til at give udtryk for egne meninger og holdninger.</p>	<p>I Fagsystemet Nexus foregår løbende dokumentation for mål og delmål.</p> <p>En gang årligt afholdes handleplansmøde med deltagelse af myndighed, udfører, borger, arbejdssted og evt. pårørende</p>	<p>Gennem de fire år tilbuddet har eksisteret, er tre borgere flyttet i et botilbud med færre personaleressourcer.</p> <p>Borgere har udviklet større selvstændighed, flere deltager selv i aktiviteter og samvær uden for institutionen.</p> <p>Flere handler selv ind i de lokale butikker, hæver selv penge, går på Cafe Himmelblå, tilmelder sig til aktiviteter.</p>	
Nærbehandlingen	Center for rusmiddelforskning	Ja – og løbende – det er ved lov, men der er ikke lavet national registrering endnu.	Ja Der laves opgørelse for hver mdr., samt at vi følger op, om man	Råd og vejledning bliver opgjort i antal henvendelser

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
			overholder den handleplan, der blev lagt ved udskrivning – efter en og seks mdr.	Men ikke hvilken effekt det har – der ser vi til national forskning. Der gives undervisning/rus-middel education på både produktionskole og Kompetencecenter, men ikke hvilken effekt det har.
SSP/SSP+	Nej	Ja. Der afvikles en årlig Unge-undersøgelse, i samarbejde med eksterne parter((Skole-sundhed.dk, DKR, Socialstyrelsen, SSP samrådet, SFI, Aarhus Universitet). Ungeprofilundersøgelsen.)	Ja	Formentlig???
Billund kommunale Ungdomsskole	Ved Ungeprofilundersøgelsen 2015 gav de unge udtryk for, at tilbuddene i Ungdomsskolen er gode, men at det er en udfordring at nå dem geografisk.	Nej	Vi evaluerer løbende vores aktiviteter i administrationsgruppen, med lærerne og samarbejdspartnerne.	Nej
Billund Kulturskole	Det er et kendt faktum, at beskæftigelse med kultur udvikler elevernes kognitive evner, som de kan bruge i mange andre af livets forhold. Derudover udvikles elevernes sociale kundskaber, da rigtig meget af vores undervisning foregår på hold og i orkestre.	Vi evaluerer løbende vores aktiviteter i administrationsgruppen og med lærerne.	Vi har ikke et måleredskab til at opgøre dette.	Der er oftest stor tilfredshed med vores aktiviteter, både fra elev- og forældreside samt i forvaltningen og blandt kommunens borgere i det hele taget, da vi gør meget ud af at synlighed.
Café K – en job og uddannelsescafe	I vores facilitering og coaching har vi en anerkendende tilgang – Appreciative Inquiry - af David Cooperrider og Suresh Srivasta. Vi arbejder i tilbuddet ud fra borgerens forandringsteori jf. Duncan og model for faktorer som har betydning for forandring i en proces jf. The Heart and Soul of Change. Se vedlagte bilag. Ansatte konsulenter i jobsøgningsforløbene – og dermed også i dette tilbud – har store erfaringsmæssig baggrund omkring, hvad der virker i forskellige sammenhænge, og hvilke jobsøgningsmæssige kompetencer der er vigtige. Alle konsulenter har en procesuddannelse bag sig.	Nej – ikke systematisk da det er et åbent tilbud. Vi er pt. i gang med at iværksætte undersøgelse, der løbende skal måle på samskabelse og tilfredsheden med forløbet.	Nej	

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
Code of Care Bil-lund	Vi er stadigvæk i en startfase og vil løbende dokumentere tilbuddet.	Ja.	Ja.	Hele frivilligheden bliver der jo ikke "sat" beløb på.
Diverse tilbud til børn i udskolingen		Der evalueres løbende på indsatsen blandt relevante parter		
EGU (Erhvervsgrunduddannelsen)	Ja. Se vedhæftede analyse fra Rambøll. ²	Ja, Vi laver en årsrapport for "året", der gik.	Ja. Kan ses i årsrapporten.	Vi måler på 2 år; men vil gerne måle på forløb eksempelvis 5 år for at måle effekten på "længere" sigt. Det være sig både kvalitativt og kvantitativt.
EKU – erhvervs-kompetence udvikling (Værkstederne)	<p>Tilbuddet arbejder med baggrund i teorien om trivsel af:</p> <p>Seligman, Martin E. P. (2011): At lykkes – en perspektivrig positiv psykologi om lykke og trivsel. 1. udgave 1. oplag. Mindspace</p> <p>Evalueringer og tilgang har baggrund i: FIT – feedback informed treatment.</p> <p>I forhold til den unges motivation arbejdes der med baggrund i:</p> <p>Richard Ryan & Edward Deci - Self-Determination Theory</p> <p>De 2 (1,5 årsværk, da den ene er fleksjobber på halv tid) medarbejdere, der er ansat i tilbuddet, er fortrinsvis håndværkere, men med en god social forståelse. Den ene af medarbejderne har en uddannelse som pædagogisk assistent. Den mere velfunderede teoretiske retning på tilbuddet er således i høj grad et spørgsmål om ledelsesmæssig retning.</p> <p>Se i øvrigt vedhæftede beskrivelse om teoretisk grundlag.</p>	<p>Der evalueres løbende på den unges oplevelse af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - om denne føler sig hørt, forstået og respekteret. - om det, den unge har arbejdet med, er relevant for den unge - om måden, man har arbejdet på, har været passende for den unge. <p>Yderligere evalueres der på den unges oplevelse af sin egen motivation før, under og efter forløbet.</p>	Vedrørende den unges motivation – se ovenstående.	Der registreres fremmøde og fra og med 2016, også hvad den unge afsluttes til. Der kunne således laves en opgørelse over, om mødestabiliteten øges i løbet af tilbuddet, og om den unges situation er anderledes ved afslutning af forløbet i forhold til situationen ved forløbets start.
Mestring af Job og Uddannelse (Ung i Centrum)	<p>I vores facilitering og coaching har vi en anerkendende tilgang – Appreciative Inquiry - af David Cooperrider og Suresh Srivasta.</p> <p>Vi arbejder i tilbuddet ud fra borgerens forandrings teori jf. Duncan og model for faktorer, som har betydning for forandring i en proces</p>	Der registreres progression på udvalgte områder som udvikling i fremmødetimer, klar til praktik, i praktik eller anden erhvervs-træning.	Løbende opgøres disse effekter. Se vedhæftede seneste opgørelse pr. 30.06.16.	

² Rambøll Management Consulting: Analyse af erhvervsgrunduddannelsen (EGU), marts 2016, udarbejdet til Rådet for Ungdomsuddannelser (RUU)

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
	<p>jf. The Heart and Soul of Change. Se vedlagte bilag.</p> <p>Ansatte konsulenter har stor erfaring i at arbejde med udsatte borgere. Der trækkes i øvrigt på specielle fagligheder omkring mentorer, sundhed, psykolog og misbrugsbehandling.</p> <p>Alle konsulenter har en procesuddannelse bag sig.</p> <p>Det registreres, hvad den enkelte borger afsluttes til.</p>			
Produktionsskole	Vi henviser til nedenstående.	Vi arbejder løbende med realkompetenceafklaring, det vil sige, vi vurderer på den unges faglige, personlig og sociale udvikling. Desuden udarbejdes der ved afslutningen af forløbet en samlet vurdering af elevens ophold og progression, samt evt. anbefalinger	<p>Ja (tabel med uddybende tal vedhæftet).</p> <p>22 %, svarende til 13 elever, er udsluset til ledighed/udd.hjælp.</p> <p>61 %, svarende til 36 elever, er udsluset til arbejde eller uddannelse.</p>	En stor del af vores arbejde er relationsarbejde med den unge, hvilket er svært at opgøre og måle.
Produktionsskolen - Kombineret Ungdomsuddannelse KUU	Nej	Nej	Ja, dette gøres løbende gennem evalueringer af undervisningen og kvaliteten af undervisningen.	En stor del af vores arbejde er relationsarbejde med den unge, hvilket er svært at opgøre og måle.
Produktionsskolen - Kommunal Aktivitet	Vi henviser til nedenstående	Vi arbejder løbende med realkompetenceafklaring, det vil sige vurderer på den unges faglige, personlig og sociale udvikling. Desuden udarbejdes der ved afslutningen af forløbet en samlet vurdering af elevens ophold og progression, samt evt. anbefalinger	Ja, der føres statistik på området, men eleverne opgøres ikke særskilt. Vi henviser til beskrivelsen af Produktionsskolen	En stor del af vores arbejde er relationsarbejde med den unge, hvilket er svært at opgøre og måle.
Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV)	<p>PPV'en er ikke at betragte som en indsats, men snarere som et arbejdsredskab, som anvendes til at lave handleplaner for, hvordan barnets nærmeste omsorgspersoner og det pædagogiske personale kan skabe mulighed for at øge trivslen for barnet i og uden for skolen.</p> <p>Der laves løbende evalueringer, med relevante parter, med afsæt i målene i PPV'en.</p> <p>Decideret evidensindsamling for det samlede</p>	<p>Jf. Ovenstående svar.</p> <p>Fremgangsmåden for udarbejdelse af PPV'er drøftes, evalueres og udvikles løbende, internt i PPR gruppen.</p>		

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
	antal udarbejdede PPV'er indsamles, så vidt vides, ikke.			
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU) Eller: Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse' Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	Nej	Billund Kommune har ikke lavet dokumentation for STU, men nationalt har EPINION i 2012 for Ministeriet for Børn og undervisning lavet en evaluering af STU. Endvidere har Styrelsen for It og Læring udarbejdet en statistik over elevtal, kønsfordeling, forsørgelsesgrundlag og henvisningsårsag for STU-elever - statistikken dækker aktivitet for perioden 1. oktober 2009-30. september 2014.	Nej	Nej
UU vejledning	Der laves forskellige statistikker, som offentliggøres på hjemmesiden uubillund.dk	UVM gennemfører en årlig brugerundersøgelse hos alle elever i 9. og 10. årgang	Ja, vi laver en årlig statistik på 9. og 10. klasse elevernes valg af uddannelse fordelt på EUD og gymnasiale uddannelser.	
Vejnen til Job & Uddannelse	I vores facilitering og coaching har vi en anerkendende tilgang - Appreciative Inquiry - af David Cooperrider og Suresh Srivasta. Vi arbejder i tilbuddet ud fra borgerens forandringssteori jf. Duncan og model for faktorer, som har betydning for forandring i en proces jf. The Heart and Soul of Change. Se vedlagte bilag. Ansatte konsulenter i jobsøgningsforløbene - og dermed også i dette tilbud - har stor erfaringsmæssig baggrund omkring, hvad der virker i forskellige sammenhænge, og hvilke jobsøgningsmæssige kompetencer der er vigtige. Alle konsulenter har en procesuddannelse bag sig. Der sker løbende kvalitativ evaluering af tilbuddet. Disse gennemføres ugentligt som anonym webbaseret spørgeundersøgelse.	Der er tale om et 14 dages forløb/tilbud. Når en deltager afslutter tilbuddet, registreres hvad vedkommende afsluttes til. Det kan være job, praktik, uddannelse og andet.	Løbende opgøres disse effekter. Se vedhæftede seneste opgørelse pr. 30.06.16.	De kvalitative spørgeundersøgelser bliver i princippet opgjort. Disse bruges internt i forhold til, om vi leverer på samskabelse, motivation, om borgerne føler sig set, hørt og respekteret, om de får brugbare redskaber med fra forløbet, og der er mulighed for at kommentere åbent på konsulentens adfærd, faglighed og inspiration.
Åben rådgivning (PPR)				
Genoptræning	Ja, se diverse kliniske retningslinjer på genoptræningsområdet	Ja	Ja. Effektmåling på hver enkelt borgers genoptræningsforløb	

Tilbud	Er der evidens for tilbuddet?	Indsamles der dokumentation for effekten af tilbuddet?	Bliver effekten af tilbuddet opgjort?	Er der andre effekter, som ikke bliver opgjort?
Hjerneskode Rehabilitering	Ja, delvist. Tværfaglig vidensdeling, med tilrettelæggelse og koordinering af indsatser i NFK med en hjerneskodekoordinator som sagsstyrer, vil betyde en procesoptimering, hvor de differentierede og fagrelaterede kompetencer inden for neurofaglig viden målrettes skadens omfang og sagens kompleksitetsgrad gennem kvalificerede målrettede indsatser.	Ja, ved løbende registreringer på antal, indsatser, varighed, audits, stratificering mm. – se ovenfor jf. driftsstatus og budgetopfølgning	Ja, se ovenfor Brugerinddragelse - tilfredshed	Ja, af og til ved køb af eksterne tilbud.
Madguider	Nej.	Kvalitativ dataindsamling (interview før og efter samt skriftlig tilbagemelding fra madguiderne).	Nej, ikke for nuværende.	Ja. Det sociale aspekt bl.a., herunder sociale relationer, livskvalitet, styrket medborgerskab.
Mestring af hverdagen	Baseres bl.a. på konceptet "Det balancerende menneske" (en sundhedspædagogisk model for patientuddannelse på tværs af diagnoser), udarbejdet af Steno, Center for sundhedsfremme. Mindfulness bruges som en fast del af kurset.	Ja	Ja Sundhedsstyrelsens stresstest, WHO-5 trivselsindex. Scorelinie (gennemsnitlige ændringer i forhold til: trivsel på arbejde).	
Motion gør glad med små skridt (Alternativt: Motion gør dig glad - med "små skridt")	Følger nationale retningslinjer.	Ja, hvert hold testes, og der følges op efter 3. og 6. mdr., der udføres brugertilfredshedsundersøgelser	Ja Der udarbejdes evalueringsrapport	
Udskolingsundersøgelser af alle børn, som går i 8. klasse. Behovssamtaler til børn med særlige behov.				Tilbuddet har et sundhedsfremmende og forebyggende afsæt. Er ikke bekendt med, om der er lavet undersøgelser af effekten.

Note: Data er hentet direkte fra de medarbejderudfyldte skabeloner, og består af medarbejdernes egne beskrivelser. De fire kolonner refererer til de fire spørgsmål i kategorien 'Evidens og Dokumentation'. De tilbud, der nævner vedhæftede bilag og rapporter, refererer til dokumenter, der er sendt med besvarelsen af skabelonen. Tilbuddene i Billund Kommune har selv disse dokumenter, og de indgår ikke i denne rapport.

Kilde: Opgørelse fra skabelon udsendt til medarbejdere i Billund Kommune

Bilag 5 Dokumentation for litteraturstudie

Formålet med litteraturanalsen er, via en kvalitativ syntese³, at levere anvendelig viden om virkningen og evidensen bag de enkelte tilbud, samarbejdet mellem tilbud samt den samlede tilbudsvifte. For at kunne gøre dette er der blevet foretaget et systematisk litteraturstudie. Dette bilag beskriver de konkrete trin, der er blevet tilrettelagt og udført i arbejdet med litteraturanalsen, fra søgestrategi, screening og udvælgelse, kodning og kvalitetsvurdering til den endelige syntese.

Iterativ søgestrategi: Denne type litteraturstudie stiller særlige krav til arbejdsprocessen, da der bl.a. er udfordringer forbundet med at finde yderligere informationer om de enkelte resultater for at afgøre deres relevans, at fremskaffe materialet via diverse biblioteker og databaser samt for en del resultater nødvendigheden af en større gennemlæsning og en begyndende kodning for at afklare deres eventuelle irrelevans. Det demonstrerer samtidig forskellen til et regulært forskningsreview af et snævert og klart afgrænset indsatsområde. Der er særligt to forhold, der har indflydelse på udfordringerne nævnt ovenfor:

- *Målgruppens bredde* – alle unge mellem 15-30 år – resulterer i et forholdsvis stort antal resultater, som det ikke er muligt på forhånd at ekskludere.
- *Materialetypen* – der ikke er afgrænset til standardiserede videnskabelige publikationer, men også indeholder grå litteratur og praksiserfaring – betyder, at selve screeningen tager væsentligt længere tid.

På grund af disse forhold ved litteraturstudiet er der valgt en iterativ søgestrategi, hvilket vil sige en strategi, hvor søgeord, databaser, screening og områdefokus løbende tilpasses efter korte statusoversigter. De konkrete handlinger, der følger af denne fremgangsmåde, gennemgås nedenfor.

Søgningen er foretaget af KORAs egen bibliotekar i dialog med projektgruppen og er foregået af to runder med et tidligt afbræk mellem hver. Efter en indledende sondering af de første 343 indkomne resultater er der foretaget endnu en søgning med supplerende søgeord og databaser. Det drejer sig primært om nye søgeord om *samarbejde og organisering* af indsatser samt søgning efter *norske og svenske* resultater. Denne anden søgerunde resulterer i 167 yderligere resultater. Dette resulterer samlet set i 517 resultater i bruttopuljen.

Den iterative søgestrategi betyder, at screening og udvælgelse fra denne bruttopulje er skredet frem, ved at 100 tilfældigt udvalgte resultater er blevet screenet og sorteret, og de inkluderede studier læst og kodet. På baggrund af de i første omgang inkluderede studier er der konstateret forskellige grader af dækning for de forskellige tilbud og målgrupper i Billund Kommune. Det har ledt til en fokuseret anden-runde-søgning i den resterende bruttopulje for at supplere den indledende dækning på de sparsomt dækkede områder. Efter inklusionen af yderligere resultater fundet via den fokuserede anden-runde-søgning indgår der samlet set 31 kodede resultater i nettopuljen⁴.

De følgende afsnit uddyber de enkelte elementer i litteraturstudiet.

³ Benævnes også 'Narrativ Syntese'.

⁴ Nogle oversigtsresultater vedrører flere specifikke målgrupper eller emner, der alle har selvstændig relevans, derfor er disse resultater kodet som flere forskellige selvstændige resultater, benævnt med bogstav efter dets ID-nummer (fx 87-A). Derfor er antallet af unikke studier, 23, lavere end antallet af kodede resultater.

Screening og udvælgelse: Resultaterne screenes og sorteres i henholdsvis inkluderede og ekskluderede resultater. Denne screening og sortering af litteratur er foregået ved at anvende nedenstående kriterier for in- og eksklusion systematisk på alle resultater. Disse kriterier har i nogle tilfælde kunnet appliceres alene ved at se på oversigtsinfo om det enkelte resultat, såsom titel, årstal, geografi eller kilde. I en del tilfælde har det været nødvendigt også at læse abstract samt eventuelt indledning og konklusion. I nogle tilfælde har det været nødvendigt at læse hele resultatet for at afgøre, hvorvidt samtlige kriterier har været opfyldt, fx angående hvorvidt der foreligger en reel vurdering af tilbud og indsatser, eller om det blot består af beskrivelser heraf. Tabellen opsummerer de fem udvælgelseskriterier, der efterfølgende individuelt udfoldes nærmere.

Bilagstabel 5.1 Screeningskriterier

Inklusionskriterier		Eksklusionskriterier
1.	Tilbud og indsatser til <i>målgruppen</i> af børn og unge mellem 15 og 30 år	Tilbud og indsatser til børn under 15 år eller voksne over 30 år (= <i>uden for målgruppen</i>)
2.	Tilbud og indsatser i <i>Skandinavien</i> (primært Danmark, men også Norge og Sverige)	Tilbud og indsatser <i>uden for Skandinavien</i>
3.	Resultater publiceret mellem årene 2005 og 2016 ⁵	Resultater publiceret før 2005
4.	Videnskabelige <i>forskningsresultater</i> suppleret af <i>praksisviden</i> og <i>'grå litteratur'</i> af høj kvalitet og relevans	Ikke-forskningsmæssige resultater af <i>utilstrækkelig kvalitet eller relevans</i>
5.	<i>Empiriske vurderinger</i> af tilbud og indsatser	<ul style="list-style-type: none"> - Rene <i>beskrivelser eller forventninger</i> til indsatser og tilbud - Ren <i>'baggrundsviden'</i> om målgruppen

Litteraturstudiet ser for det første kun på tilbud og indsatser rettet mod målgruppen af unge mellem 15 og 30 år, jf. formålet med litteraturstudiet som et delelement af analysen af Billund Kommunes ungeindsats.

Der inkluderes for det andet kun de resultater, der undersøger indsatser i Skandinavien, mens resultater fra andre vestlige lande frasorteres. Der er store ligheder mellem Danmark, Norge og Sverige hvad angår bl.a. de strukturelle velfærdsforhold, lokal-kommunal administration og karakteristika for målgruppen. Det forventes derfor, at der er lignende udfordringer – og succeser – at finde, hvorfor disse resultater og erfaringer i visse tilfælde vil kunne overføres direkte. Der er dog stadig relevante forskelle mellem opbygningen af de offentlige systemer landene imellem, og samtidig præsenterer den sproglige barriere en betydelig udfordring, som dræner uforholdsmæssigt mange ressourcer. Af disse grunde lægges der vægt på resultater i en dansk kontekst, og norske og svenske resultater inkluderes kun i det omfang, at de både er af en høj kvalitet (oftest forskningsresultater) og derudover også særligt relevante (fx ved identiske metoder og tilbud). Litteraturstudiet består derfor i overvejende grad af danske resultater baseret på danske erfaringer⁶.

Søgningen er for det tredje begrænset til at indeholde resultater fra år 2005 til år 2016. Den bagudrettede søgning begrænses dels for at indsnævre antallet af resultater, hvilket gør det muligt at gå i dybden med de endelige inkluderede, og dels som et værn mod inklusionen af irrelevante tilbud og indsatser, der ikke længere finder praktisk anvendelse.

⁵ Søgningen er foretaget i september 2016 og dækker derfor ikke det sidste kvartal af dette år.

⁶ Med dansk (og skandinavisk) forskning menes der forskning, der undersøger tilbud og indsatser på dansk (og skandinavisk) grund, uafhængigt af forfatterens ophav eller institutionelle tilknytning. Danske forskningsresultater bliver derfor også frasorteret, hvis de er baseret på international empiri og data, uafhængigt af deres kvalitet (fx systematiske effektstudier med et højt evidensniveau).

For at skabe det bedst mulige grundlag for Billund Kommunes videre arbejde med tilbudsviften til unge mellem 15 og 30 år er det for det fjerde nødvendigt at inkludere resultater, der ikke formelt set betegnes som forskning, men som stadig har faglig tyngde og relevans. Det gælder for det første praksisviden, såsom faglige metodeafprøvninger og erfaringsopsamlinger, så længe de stadig indeholder systematiske og gennemsigtige vurderinger af tilbud og indsatser til målgruppen. Disse vil formentlig være af mere kvalitativ karakter og på et lavere evidensniveau. For det andet gælder det forskningslignende viden fra andre kilder, der kan have et højt evidensniveau, men som ikke har undergået peer-review. Denne såkaldte 'grå litteratur' består fx af rapporter, evalueringer, notater, undersøgelser mv, og udgives fx af offentlige myndigheder, analyseinstitutter, tænketanke, interesseorganisationer samt rådgivnings- og konsulentbureauer. Begge disse typer resultater inkluderes, da de indeholder præcise vurderinger af netop *kommunale indsatser*⁷ rettet mod målgruppen, og af nogle af de specifikke tilbud i tilbudsviften, og som derfor kan have en umiddelbar anvendelsesnytte. Udelukkelse af disse ville begrænse litteraturanalysens anvendelighed for Billund Kommunes arbejde med at kvalificere tilbudsviften.

Der inddrages slutteligt kun resultater, der bidrager med konkrete *empiriske vurderinger* af virkninger og effekter af forskellige tilbud til målgruppen. Der ses bort fra strategipapirer, kataloger og hensigtserklæringer, idet de ikke tilvejebringer viden om, hvorvidt de konkrete tilbud og samarbejdsformer, jf. opdraget, reelt udgør gode erfaringer, der kan udgøre et solidt vidensgrundlag for det videre arbejde. Tilsvarende ses der bort fra ellers solide resultater på et højt kvalitetsniveau, primært af forskningsmæssig karakter, hvis de alene opbygger det, der kan beskrives som 'baggrundsviden' på et område. Det drejer sig fx om statistiske kortlægninger af udsatte unges livsmønstre eller af årsager til frafald på ungdomsuddannelser. Disse resultater kvalificerer og forbedrer ganske vist den alment tilgængelige viden i samfundet og specifikt i det felt, der arbejder med unge, men denne baggrundsviden findes allerede blandt fagpersonalet i Billund Kommune. Mindre justeringer på et par procentpoint på samfundsøkonomiske cost-benefit analyser forbedrer ikke mulighederne for lokalt at tilrettelægge den bedst mulige tilbudsvifte. Dette kræver netop vurderinger af konkrete indsatser og tilbud.

Kodning og kvalitetsvurdering: For at opsamle den relevante viden er de 31 inkluderede resultater herefter læst og kodet efter identiske kriterier. Anvendelse af disse kriterier sikrer dels, at resultaterne har et tilstrækkeligt højt niveau, både hvad angår kvalitet og relevans, og det sikrer også, at den relevante viden indsamles på en systematisk og stringent måde, hvilket er en forudsætning for udarbejdelsen af den efterfølgende kvalitative syntese (afrapporteringen heraf tager primært udgangspunkt i kriterie 6 og 7). Herunder følger en liste over kodekriterier, med efterfølgende uddybende forklaringer:

1. Baggrundsinfo
2. Primær(e) målgruppe(r) af unge/behovstype
 - a. 2.1 Beskæftigelse
 - b. 2.2 Familieproblematikker
 - c. 2.3 Kriminalitet
 - d. 2.4 Misbrug
 - e. 2.5 Psykosociale udfordringer
 - f. 2.6 Sundhed
 - g. 2.7 Uddannelse
3. Type tilbud/indsats

⁷ Med kommunale indsatser menes tilbud i kommunalt regi eller med kommunal involvering, der løser en lokalpolitisk opgave, så tilbud der også drives af eller med fx private eller frivillige inkluderes.

4. Evt. navn på tilbud/indsats(er)
5. Evidensniveau (p.a. analysedesign/studietype)
6. Resultat og effekt
 - a. 6.1 Enkelte tilbud
 - b. 6.2 Samarbejde
 - c. 6.3 Samlet tilbudsvifte
7. anbefalinger og advarsler.

Baggrundsinfo om resultatet er nødvendigt i ethvert litteraturstudie, inklusive dette, for at bevare gennemsigtighed og kunne identificere og dykke ned i de individuelle resultater som syntesen og anbefalingerne baseres på, herunder for efterfølgende at kunne udfolde den viden, der måtte vurderes nyttig for en given indsats. Det dækker over følgende information: Titel, Forfatter(e), Årstal, Type af studie (fx forskningsartikel, evalueringsrapport, erfaringsopsamling mv.), Udgiver, Land (for undersøgelsen, ikke forfatteridentitet).

Når resultaterne kodes efter, hvilken primær målgruppe af unge, forstået som hvilket behov der søges løst, bliver det muligt at samle den tværgående viden fra samtlige inkluderede studier med relevans for denne målgruppe. Derudover anvendes samlet dækning inden for hver af disse kategorier som kriterie i den fokuserede anden-runde-søgning i bruttopuljen. De syv tværgående målgrupper er beskæftigelse, familieproblematikker, kriminalitet, misbrug, psykosociale udfordringer (inkl. psykiatriske lidelser), sundhed (herunder også handicap) og uddannelse. Enkelte resultater kan, og vil formentlig hyppigt, dække over flere af de syv målgrupper, fx psykosociale udfordringer og misbrug, eller familieproblematikker og uddannelse.

Når resultaterne kodes efter type tilbud/indsats, forstået som den konkrete arbejdsform og tilgange i indsatsen, bliver det muligt at sammenholde dette med den givne målgruppe, som gennemgået ovenfor. Idet der ikke nødvendigvis er et overlap mellem disse to dimensioner, er det fx muligt, at én rådgivningsindsats retter sig mod psykosociale udfordringer, mens en anden rådgivningsindsats retter sig primært mod misbrug. Tilsvarende kan den samme gruppe af unge modtage vidt forskellige tilbud og indsatser med samme endelige formål, fx hvis psykosociale udfordringer tackles via enten netværksopbygning, ambulante behandling, åben rådgivning mv.

Eventuelt navn på tilbud/indsats(er) gør det muligt at identificere disse på tværs af resultater og kommuner, i den grad dette er muligt. Det gør det dermed muligt at henvise til konkrete modeller og tilbud i navngivne kommuner eller i konkrete evalueringer og forskningsresultater.

Når resultaterne kodes efter deres evidensniveau, bliver det potentielt set muligt at afklare eventuelle uoverensstemmelser mellem divergerende resultater i den situation, at ét resultat har et højt evidensniveau, mens et andet resultat har et betydeligt lavere evidensniveau. Derudover bliver det også muligt at generere en oversigt over, hvilke typer af evidenslitteraturanalysen baserer sig på, dvs. hvor sikker man kan være på resultaternes gyldighed. I socialstyrelsens 'Vidensdeklaration' findes en rangordning af evidens på det sociale område baseret på studietype⁸. Denne klassificering anvendes, da den er passende til at vurdere resultaterne på netop dette område. Studier opnår enten resultatet A, B eller C, og hver kategori dækker over flere forskellige typer analysedesigns. For eksempel kan C være en simpel før- og eftermåling, men det kan også være en ekspertvurdering. Derfor indgår både bogstav og beskrivelse af analysedesign som kodeparametre.

⁸ Side 16: Socialstyrelsens Vidensdeklaration af sociale indsatser og metoder, 2012, <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/vidensdeklaration>

Ved at medtage den i studiet anvendte metode bliver det muligt at se på, hvilken måde den relevante viden er blevet opsamlet, fx via surveys, interview, registerdata mv. Det bidrager til et overblik over, hvilken type studier syntesen samlet set er baseret på.

Resultater og effekter inkluderer de resultater, der er opnået eller afdækket. Det er vigtigt at pointere, at dette kriterie dækker over andet end rene kvantitative effektmål. Som beskrevet tidligere, så kan virkningerne i lige så høj grad præsenteres via kvalitative beskrivelser. Dette kriterie dækker endvidere over tre forskellige typer resultater, herunder resultater vedrørende specifikke indsats eller tilbud (fx erfaringer eller resultater som følge af arbejdet med bestemt metoder eller arbejdsgange), resultater, der vedrører specifikke samarbejdsformer mellem forskellige tilbud og organisatoriske enheder (hvad enten det omhandler, hvad der påvirker samarbejdet, eller hvordan samarbejdet påvirker den unge), samt resultater vedrørende tilrettelæggelsen af den samlede tilbudsvifte (fx hvilke tilbudsmangler der identificeres uafhængigt af de enkelte tilbuds individuelle kvalitet).

Anbefalinger og advarsler indeholdt i studierne medtages ligeledes, da der ofte findes vigtig information ud over selve resultaterne og effekterne. Det er fx angående nødvendige forhold for succesfuld implementering, rekruttering af kompetente medarbejdere, og hvilke kompetencer der er særligt nødvendige, samt forhold omkring visitation og henvisning (i de tilfælde, hvor dette ikke i sig selv er det centrale resultat, påtænkt ved en given indsats eller metode).

Søgetermer og databaser: Herunder gengives de søgetermer og databaser, som bibliotekaren har anvendt i søgningen.

DanBib/Netpunkt (fællesbase for danske biblioteker)

Der er søgt med fritestord samt basens emneord (lem = emneord) efter materialer på dansk/vedr. danske forhold, begrænset til bøger (og rapporter) samt tidsskriftartikler, tidsbegrænsning: 2005-: (sp=dan og (ma=bå eller ma=ap) og år>2005).

#1 (lem=Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse) eller (særligt tilrettelagt uddannelse?) eller (særligt tilrettelagt? og ung?) eller (STU-forløb?) eller (STU-tilbud?): 30 fund, til Refworks

#2 (lem=svage grupper) og (lem=specialundervisning): 3 fund, til Refworks

#3 (lem=ungdomsprojekter): 9 fund, gennemset, 2 til Refworks

#4 (lem=unge) og (lem=socialt udsatte) eller (ung? og socialt udsat?): 132 fund, gennemset med henblik på indhold vedr. indsatser, heraf 42 til Refworks til videre gennemsyn

#5 produktionsskole?: 71 fund, gennemset, 28 til Refworks til videre gennemsyn

#6 (mentor? og ung?): 75 fund, gennemset, 25 til Refworks

#7 (mentor?) og (beskæftigelse? eller job? eller arbejde? eller uddanne?): 86 fund gennemset, 12 til Refworks (en del haves)

#8 kompetenceafklar?: 18 fund, gennemset, ingen valgt

#9 (erhvervskompetenceudvikl?) eller (erhvervskompetence? og udvikl?): 0 fund

#10 (eku? eller erhvervskompetence?): 7 fund, gennemset, ingen valgt

#11 ((erhvervskompetence? eller kompetence?) og afdæk?): 18 fund, gennemset, 3 til Refworks

#12 (erhvervsgrunduddanne? eller egu?): 32 fund, gennemset, ingen valgt

#13 udskoling?: 132 fund, gennemset, 10 til Refworks

#14 (uddannelsesparat? eller UPV?): 14 fund, gennemset, 6 til Refworks

#15 aktivitetsparat?: 1 fund, haves

#16 Ungdommens Uddannelsesvejledning?: 18 fund, gennemset, 7 til Refworks

#17 UU-cent?: 4 fund, ingen valgt

#18 ((ung? og rådgiv?) og (beskæftigelse? eller job? eller arbejde? eller uddanne?)): 45 fund, gennemset, 9 til Refworks

#19 ((ung? og indsats?) og (beskæftigelse? eller job? eller arbejde? eller uddanne?)): 151 fund, gennemset, 41 til Refworks

#20 ((kommune? eller kommunal?) og (lem=unge eller ung?)) og (beskæftigelse? eller job? eller arbejde? eller uddanne?): 392 fund, 20 til Refworks

#21 (effekt? og indsats?) og ung?: 30 fund, 2 til Refworks (andre evt. relevante haves)

#22 (effekt? og ?indsats) og ung?: 21 fund, 1 til Refworks

#23 (kommunal? eller kommune?) og tilbudsvifte?: 0 fund

#24 (koordinere? og ungeindsats?): 0 fund

#25: (koordinere? og indsats?) og ung?: 4 fund, ingen valgt

I alt **242** til Refworks

Den Danske Forskningsdatabase

Søgt: *Publication year 2005-2016*, fundene gennemset, evt. relevante til Refworks til videre gennemsyn

#1 tilbudsvifte*: 0 fund

#2 beskæftigelsesindsats* ung*: 1 fund

#3 indsats* ung*: 91 fund

#4 mentor* (beskæftigelse* or job* or arbejde* or uddanne*): 71 fund

#5 (effekt* indsats*) ung*: 23 fund

#6 uu-cent* or uucent*: 6 fund

#7 aktivitetsparat*: 0 fund

I alt fra Forskningsbasen til Refworks: **4** fund til videre gennemsyn (andre evt. relevante haves fra øvrig søgning)

Hjemmesider, gennemset og evt. relevante publikationer indlagt i Refworks til videre gennemsyn:

Cabi: <http://www.cabiweb.dk/>, *CABIs udgivelser* samt *Andres udgivelser* gennemset

CEFU - Center for Ungdomsforskning, Aarhus Universitet: <http://www.cefudk.dk/emner/forskning-publikationer/alle-publikationer.aspx>, *Publikationer* gennemset

EVA. Danmarks Evalueringsinstitut <https://www.eva.dk/udgivelser>, *Udgivelser* gennemset

KL: <http://www.kl.dk/Kommunale-opgaver/>. Faneblade: *Udsatte børn og unge* samt *Ungdomsuddannelser og ungdomsskoler* gennemset

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling: <http://www.uvm.dk/Service/Publikationer>, *Publikationer* gennemset

SFI. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd: <http://www.sfi.dk/>, *Publikationer* gennemset

Socialstyrelsen: <http://socialstyrelsen.dk/udgivelser>, *Udgivelser* gennemset

Styrelsen for Arbejdsmarked og rekruttering: <http://star.dk/da/Om-STAR/Publikationer.aspx>, *Publikationer* gennemset

Videncenter for Uddannelses- og Erhvervsvejledning: <http://www.vejledning.net/Sider/Udgivelser/Publikationer.htm> (hjemmesiden ikke opdateret siden 2014): *Publikationer* gennemset

Vidensportalen på det Sociale Område (Socialstyrelsen): <http://vidensportal.dk/om-portalen>, faneblade gennemset: *Børn og unge*, *Voksne* og *Handicappede*

Google:

Søgt og de første 4-5 sider gennemset, evt. relevante, som ikke haves lagt i Refworks til gennemsyn:

kommunal ungeindsats / ungestrategi

kommunal indsats unge arbejdsløse / beskæftigelse / uddannelse

kommunal tilbudsvifte unge / beskæftigelse / uddannelse

I alt fra hjemmesider/internet: **99** fund i Refworks til gennemsyn

Søgning runde 2 - foretaget d. 15.-17.11.2016

DanBib/Netpunkt (fællesbase for danske biblioteker)

Der er søgt med fritestord samt basens emneord (lem = emneord) efter materialer på dansk/vedr. danske forhold, begrænset til bøger (og rapporter) samt tidsskriftartikler, tidsbegrænsning: 2005-: (sp=dan og (ma=bå eller ma=ap) og år>2005).

#1 (lem=efterværn) eller efterværn?: 51 fund, 23 til Refworks

#2 (lem=ungdomsskole) eller ungdomsskole?: 183 fund, 26 til Refworks

#3 headspace?: 31 fund, 3 til Refworks

#4 (lem=unge) og (lem=misbrugsbehandling) eller (ung? og misbrugsbehandling?): 23 fund, 13 til Refworks

#5 (lem=unge) og (misbrug? og behandling?): 38 fund, 17 til Refworks

#6 (helhedsorienteret) eller (koordineret) eller (tværfaglig) eller (tværgående): (781)

#7 (samarbejd? eller organiser?): (11.266)

#8 (#6 eller #7) og (ungeindsats?) eller (ung? og indsats?): 71 fund, 19 til Refworks

#9 (#6 eller #7) og (ung? og tilbud?): 19 fund, 5 til Refworks

I alt **106** til Refworks

Oria (fællesbase for norske biblioteker)

#1 (ung* og innsats*), siste 10 år: 267 fund gennemset, **15** til Refworks

Libris (fællesbase for svenske biblioteker)

#1 ung* insats*, ämne: Samhälls- och rättsvetenskap, 2006-2016: 80 fund, **9** til Refworks

#2 ung* insats*, ämne: Uppfostran och undervisning, 2006-2016: 10 fund, ingen valgt

Hjemmesider, gennemset og evt. relevante publikationer i Refworks til videre gennemsyn, 2. søgerunde 21. nov. 2016:

Defactum, Region Midtjylland: <http://www.defactum.dk/publikationer>, *Publikationer* gennemset

KORA: <http://www.kora.dk/boern-og-unge/udgivelser/>, *Tema: Børn og unge, udgivelser* gennemset

Kunnskapssenteret, Oslo, Norge: <http://www.kunnskapssenteret.no/publikasjoner>, *Publikasjoner, Tema Barn & unge*: 119, gennemset

Marselisborgcentret: <http://www.marselisborgcentret.dk/>, *Publikationer* gennemset

Metodecentret, Center for Innovation og Metodeudvikling: <http://metodecentret.dk>, *Udgivelser* gennemset

Socialpædagogernes Vidensbank: <https://viden.sl.dk/>,

Socialstyrelsen, Stockholm, Sverige: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer>, *Publikationer*, 2006-2016, søgt ung*: 264 fund, gennemset

I alt fra hjemmesider, 2. runde: **37** fund kommet i Refworks til gennemsyn

Bilag 6 Litteratur

Bilagstabel 6.1 Litteratur

Referenc-id*	Titel	Forfattere	Årstal	Studietype	Udgiver	Land	Evidensniveau og undersøgelsesmetode**
21	Kursus i Medborgerskab. Erfaringer og Resultater	Rasmussen, Janina Gaarde	2016	Erfaringsopsamling	Socialstyrelsen	Danmark	C - Eftermålinger
22***	Effekter af kurser med vejledning og særligt tilrettelagt opkvalificering for ledige: en oversigt over danske og internationale kvantitative studier	Arendt, Jacob Nielsen	2013	Andet	KORA	Danmark	C - Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)
36	AspIT: evaluering af en særligt tilrettelagt it-uddannelse for unge med Aspergers syndrom	Toft, Peter; Hansen, Birgit Gamburg	2010	Evaluering	EVA	Danmark	C - Eftermålinger
37	Retten til at vælge kvalificeret	Rask, Mette; Præstegaard, Mette Lise; Sonne Andersen, Rikke; Øster-Jørgensen, Irene	2011	Erfaringsopsamling	Specialpædagogik	Danmark	N/A - Andet
46	Forskningsrapport nr. 2. DrengAkademiet: DrengAkademiets langtidseffekt - trivsel, læring og personlig udvikling i tiden, der fulgte - 2013-2015:	Andersen, Frans Ørsted	2015	Erfaringsopsamling	Løkkefonden (Aarhus Universitet)	Danmark	C - Eftermålinger
57	Unge, uddannelse og sårbarheder: hovedresultater fra projektet "Psykisk sårbare unge"	Larsen, Lene; Søgaard Villumsen, Tina	2012	Andet	Region Midtjylland, Roskilde Universitet, Randers Social- og Sundhedsskole	Danmark	N/A - Andet
62	Hvem er de unge på kanten af det danske samfund?: Om hverdagsliv, ungdomskultur og indsatser der gør en positiv forskel.	Katznelson, Noemi; Jørgensen, Helene Elisabeth Dam; Sørensen, Niels Ulrik	2015	Erfaringsopsamling	Center for Ungdomsforskning	Danmark	C - Eftermålinger
64	Inklusion af utilpassede og sårbare unge - Om Anholt-projektet og alternative pædagogiske interventionsformer	Petersen, Karen Bjerg	2015	Forskningsartikel	Institut for Uddannelse og Pædagogik, DPU, Aarhus Universitet	Danmark	C - Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)
70	Handlekompetencer i pædagogisk arbejde med socialt udsatte børn og unge: indsats og effekt: HPA-projektet: en sammenfatning	Jensen, Bente; Ebsen, Frank; Jensen, Niels Rosendal; Langager, Søren	2009	Erfaringsopsamling	Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag	Danmark	C - Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)
73	Resultatevaluering af Multisystemisk Terapi i Danmark 2004-2007: Delrapport 2	Greve, Morten; Thastum, Mikael	2008	Evaluering	Center for Kvalitetsvurdering, JYFE og Servicestyrelsen	Danmark	C - Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)

Reference-id*	Titel	Forfattere	Årstal	Studietype	Udgiver	Land	Evidensniveau og undersøgelsesmetode**
75	Socialt udsatte unge har succes med sundhed	Magne Jensen, Jeanette	2014	Erfaringsopsamling	VERA	Danmark	C – Eftermålinger
84	Klar, parat Husum: Motion for børn og unge: Slutevaluering	Østergaard, Charlotte; Nielsen, Glen; Borg, Maria Sofia	2013	Evaluering	Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet og Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol	Danmark	C – Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)
96	Tværgående vidensopsamling på satspuljen: sundhedsplejen og anden tværfaglig indsats: inspiration til arbejdet med de socialt udsatte gravide og spædbørnsfamilier	Bossi-Andresen, Gitte; Jacobsen, Holger	2008	Erfaringsopsamling	Sundhedsstyrelsen	Danmark	C – Ekspertvurdering
167	Evaluering af mentorordningen	Albæk, Karsten; Bach, Henning Bjerregaard; Bille, Rebekka; Graversen, Brian Krogh; Holt, Helle; Jensen, Søren; Jonassen, Anders Bruun	2015	Evaluering	SFI	Danmark	A – Specialiserede Effektstudier (effektstørrelse)
346	Kvalitet i den kommunale indsats over for borgere med svære psykiske lidelser – midtvejsevaluering	CFK	2016	Evaluering	CFK	Danmark	A – Specialiserede Effektstudier (effektstørrelse)
350	Samarbejde omkring unges indtræden på arbejdsmarkedet: En tværsektoriel Øresundsmodel	Andersen, Linda Lundgaard; Fæster, Monika; Bisballe, Lise; Grandter, Martin; Björk, Fredrik	2014	Erfaringsopsamling	AskovFonden (mfl.)	Danmark****	C – Eftermålinger
377	Evaluering Ungeindsats Himmerland. Tværgående evaluering	Pedersen, Jesper; Nielsen, Thomas	2014	Evaluering	Cabi	Danmark	C – Eftermålinger
386	Personer med et handicap: Hvad skal der til for at komme i arbejde?	Socioskop	2016	Andet	Ankestyrelsen	Danmark	C – Eftermålinger
387	Evaluering af mentorindsats til unge uden uddannelse og job	Rosholm, Michael; Svarer, Michael; Havn, Louis; Høeberg, Lars	2014	Evaluering	STAR (af Rambøll)	Danmark	A – Specialiserede Effektstudier (effektstørrelse)
1112	Effekten af nytteindsatsen for unge i kontanthjælpssystemet	Beskæftigelsesministeriet	2015	Notat	Beskæftigelsesministeriet	Danmark	C – Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)
1113	Afklaring til AspIT: Evaluering af AspITs interne afklaringsforløb, dokumentationsproces og samarbejde med kommuner	Jørgensen, Cecilie Juul; et. Al.	2016	Evaluering	EVA	Danmark	C – Eftermålinger
1115	Travellers. Har undervisningsforløbet en effekt?	Zøllner, Lilian, Ejdesgaard, Bo A.; Jensen, Børge; Stephensen, Iben	2011	Evaluering	Center for Selvmordsforskning	Danmark	C – Før- og eftermåling (ikke-eksperimentelle)

Reference-id*	Titel	Forfattere	Årstal	Studietype	Udgiver	Land	Evidensniveau og undersøgelsesmetode**
87 (A-I) *****	Vidensopsamling – eksisterende viden om ledige unge under 30 år	Olesen, Mia Saskia; Bach, Kate	2011	Erfaringsopsamling	Marselisborg Praksisvidencenter	Danmark	N/A – Andet

Note: *Resultater, hvor reference-ID består af nummer efterfulgt af bogstav, vedrører udvalgte dele af konkrete studier. Resultater med samme nummer, men forskellige bogstaver, stammer fra samme studie, men vedrører områder der er så forskellige, at de er kodet som individuelle resultater. **Den konkrete karakter – A, B eller C – tildeles efter kriterier udfoldet i bilag 5. *** Kun et enkelt resultat i forskningsoversigten relaterer sig til denne analyses område, og kodningen vedrører derfor kun dette resultat. **** Resultaterne baserer sig både på danske og svenske erfaringer. ***** Resultatet er kodet som flere selvstændige kodninger, med anvisning via bogstav (fx 87-E).

Kilde: Litteraturstudiet

Bilag 7 Særligt relevant litteratur publiceret efter litteraturanalysens afslutning

Bilagstabel 7.1 Særligt relevant litteratur publiceret efter litteraturanalysens afslutning

Titel	Forfatter(e)	Årstal	Udgiver
BIP Indikatorer og jobsandsynlighed	Rosholm, Michael; Sørensen, Kenneth Lykke; Skipper, Lars	2017	Væksthusets Forskningscenter
BIP Indikatorer og jobsandsynlighed. Hovedpointer	Rosholm, Michael; Sørensen, Kenneth Lykke; Skipper, Lars	2017	Væksthusets Forskningscenter
Evaluering af MKF	Epinion	2016	Undervisningsministeriet
Bedre veje til ungdomsuddannelse. Indhold, værktøj og metoder (delopgave 2)	Slottved, Mette; Hjermov, Pernille; Vester, Line; Jensen, Mathilde; Jensen, Vibeke Myrup; Jensen, Mai Tødsø; Holt, Helle; Jørgensen, Anne-Marie Klint; Matti, Niels Søndergaard; Friche, Nanna	2017	KORA
Bedre Veje til Ungdomsuddannelse. Kompetencer og implementering i forberedende tilbud (delopgave 3)	Friche, Nanna; Søndergaard, Niels Matti; Slottved, Mette	2017	KORA
Bedre veje til ungdomsuddannelse. Kontekst og erhvervsliv (delopgave 4)	Witteck-Holmberg, Rasmus; Petersen, Jacob Seier	2017	KORA
Effekter af Multi-Systemisk Terapi for unge med adfærdsproblemer	Arendt, Jacob Nielsen; Verner, Mette	2017	KORA

Note: De ovenstående studier er ikke kodet og kvalitetsvurderet, modsat de regulære studier, der indgår i selve litteratursyntesen. Se afsnit 3 for uddybende forklaring.

Kilde: Desk research

Bilag 8 Viden om specifikke indsatser og metoder

Dette bilagsafsnit afrapporterer viden fra litteraturstudiet om specifikke indsatser eller metoder, der kan komme enkelte eller flere tilbud i Billund Kommune til gavn i arbejdet med unge mellem 15 og 30 år. Hver indsats gennemgås separat i en tabel. De relevante tilbud fra Billund Kommune nævnes under hver indsats, for at tydeliggøre, hvilke tilbud der kan uddrage relevant viden om indsatsen. Det angives i kildeteksten under tabellen, hvilke kilder fra litteraturstudiet det er baseret på. Hver tabel indeholder information fra litteraturstudiet på fire forskellige områder, der forklares nedenfor i tekstboksen. Det er ikke muligt at finde information på samtlige fire områder for alle indsatser.

Afrapportering af viden på fire forskellige områder:

1. **Baggrund:** Dette område forklarer kor, hvad indsatsen består i, og hvilke resultater den søger at opnå. På den måde er det muligt for fagpersoner, der ikke kender den konkrete indsats eller metode, at få en forståelse for sammenhængen.
2. **Resultater:** Dette område beskriver de resultater, som kan tilskrives indsatsen ifølge litteraturen. Resultater kan fx være andel unge, der opnår beskæftigelse, begrænset uddannelsesfrafald, øget psykisk trivsel eller fravær af kriminalitet eller andre adfærdspoblemer.
3. **Mekanismer:** Dette område beskriver, *hvordan* og *hvorfor* resultaterne er opnået, dvs. de processer, der ligger mellem de konkrete aktiviteter i en indsats og resultaterne, der i sidste ende søges realiseret. En mekanisme kan fx være den kontinuitet og stabilitet, der skabes ved en længerevarende relation til en voksen.
4. **Anbefalinger:** Dette område angiver de konkrete anbefalinger, der nævnes i litteraturen. Anbefalinger kan fx dreje sig om, hvilke målgrupper der bør prioriteres, hvornår en indsats bør iværksættes, eller hvordan arbejdet bør organiseres og tilrettelægges.

Bilagstabel 8.1 Mentorordninger i regi af jobcenter

Relevante tilbud	Horisont – Mentor EKU (værkstederne samt nytteindsats) Mestring af job og uddannelse (ung i centrum) Vejen til job og uddannelse Code of Care Billund Produktionsskolen
Baggrund	Den unge får tilknyttet en mentor ansat i kommunen, som i samarbejde med den unges sagsbehandler i jobcentret løbende følger op på og støtter op om den unges vej mod uddannelse og job.
Resultater	30 % flere er i SU-berettiget uddannelse, hvilket dækker over en 2 procentpoint forskel fra 12 % til 16 % mellem kontrol og indsatsgruppe. 40 % flere i beskæftigelse, hvilket dækker over en 2 procentpoint forskel fra 5 % til 7 % mellem kontrol og indsatsgruppe. Derudover findes der en række sekundære effekter, der kan betegnes som 'progression' inden for andre områder end uddannelse eller beskæftigelse. Det viser sig, at mentorordninger styrker de unge på en række områder ved at løfte deres selvoplevede motivation i forhold til uddannelse og job, deres selvværd, deres tro på egne evner, deres selvvalgte helbred, samarbejdet med jobcenter, og deres hverdagsmestring.
Mekanismer	Der peges på, at mentorindsatser virker ved, at der er et tæt samarbejde og en klar rollefordeling mellem mentor og sagsbehandler, så disse arbejder ud fra ét fælles mål for den unges progression mod uddannelse og job, at mentor fungerer som en form for mediator mellem den unge og systemet, hvilket øger forståelsen på begge sider og understøtter, at der opstilles og følges mål, som både giver mening for den unge og systemet, at mentor bidrager med rådgivning og inspiration til den unge i forhold til job og uddannelse samt praktisk hjælp, fx med at møde op til aftaler med jobcenter og lægelige behandlinger, og at mentor er meget vedholdende og anerkendende i sit arbejde med den unge og starter med at lytte og støtte og stiller først senere krav til den unge. Der kan påvises en lille, men positiv kvantitativ sammenhæng mellem intensitet (ugentlig mentortid) og uddannelsesomfang, da analyserne viser, at ti minutter ekstra medfører 1 procentpoint yderligere tilføjelse til uddannelse.
Anbefalinger	<i>Hvilken målgruppe bør prioriteres til mentorindsatser?</i> Karakterer fra folkeskolens afgangsprøver kan bruges som et redskab til at vurdere den forventede nytte af indsatsen, en slags genvej til at vurdere udfordringerne hos den unge. De unge med de laveste 9. klasse-karakterer med et gennemsnit under 4 får størst gavn af mentorindsatser. De unge, der har karaktergennemsnit over 4, de såkaldt stærke unge (blandt de udsatte unge), har også gavn af indsatsen, men ikke i lige så høj grad. De unge, der ikke har gennemført folkeskolens afgangsprøver eller grundskolen, har ikke lige så stor gavn. Hvis en yderligere målretning af indsatsen overvejes, bør mentorstøtte af denne art især gives til unge fra familier, hvor der ikke har været tradition for at uddanne sig, og hvor den unge ikke tidligere har været i kontakt med (ungdoms-) uddannelsessystemet. Over for de svageste unge, bl.a. dem uden en 9. klasse-eksamen, giver evalueringen ikke et entydigt svar på, hvilken indsats der bør gives, men ifølge studiet er en oplagt hypotese, at det vil være virksomt med en mentorindsats på mere end 52 uger, og/eller at mentorindsatsen suppleres med andre tiltag. <i>Hvem bør rekrutteres som mentorer?</i> Der er ingen forskel i effekter som følge af køn eller tidligere ansættelse som mentor. Mentorer under 40 år og/eller mentorer med en mellemlang videregående uddannelse har en lille men positiv indflydelse på den unges grad af uddannelse. Der peges på, at mentorkvalitet er afgørende, hvorfor god og målrettet rekruttering, oplæring, matchning og opfølgning er nødvendigt. Mentorer bør være ansat internt i jobcenter eller i kommunen for at sikre inddragelse af borgeren (uden at der dog kan spores en kvantitativ forskel i effekt som følge heraf). Der er af og til væsentlige udfordringer forbundet med eksterne mentorer, fx eksterne leverandører eller frivillige. <i>Organisering af arbejdet:</i> Der kan være markante udfordringer forbundet med at afgøre fordelingen mellem den sociale mentorindsats i beskæftigelsesregi og støtteindsatsen under serviceloven, hvad angår lovligheden, økonomien og forvaltningen af ordningerne. Samtidig har mentorindsatserne en positiv 'silo-nedbrydende' effekt, fordi det tvinger de forskellige enheder og forvaltninger til at arbejde mere sammen og koordinere.

Kilde: 167, 387

Bilagstabel 8.2 Korte vejlednings- og afklaringsforløb

Relevante tilbud	Vejen til job og uddannelse Café K Jobcenterindsatser generelt
Baggrund	Korte vejlednings- og afklaringsforløb består fx af jobsøgningskurser, coaching til afdækning af kompetencer mv. (dvs. ikke ordinær eller erhvervsrettet uddannelse).
Resultater	<i>For forsikrede ledige</i> har korte vejlednings- og afklaringsforløb begrænsede, men negative effekter, hvilket vil sige, at det mindsker sandsynligheden for beskæftigelse efterfølgende. <i>For ikke-forsikrede ledige</i> er effekten derimod positiv, hvilket vil sige, at det øger sandsynligheden for beskæftigelse. De positive resultater for ikke-forsikrede gælder både <i>ledige med andre problemer</i> end ledighed samt <i>ledige uden andre problemer</i> end ledighed. Effekterne er desuden størst for <i>unge ikke-forsikrede med problemer ud over ledighed</i> , i forhold til ældre i samme gruppe.
Mekanismer	Studiet angiver ikke nogen mekanismer, der forklarer de positive (såvel som negative) effekter.
Anbefalinger	Resultaterne viser, at korte vejlednings- og afklaringsforløb har højere effekt for <i>unge ikke-forsikrede med problemer ud over ledighed</i> , end for <i>ældre</i> i samme gruppe. Det vil sige, at denne indsats har størst nytte for de unge ⁹ . Det er usikkert, hvor mange ugers ledighed der kan forventes afkortet som følge af vejledning og afklaring.

Kilde: 22

⁹ Studiet noterer, at metoden bag undersøgelsen har en tendens til at give for positive resultater. Uafhængigt heraf kan studiet stadig bruges til at vurdere forskellen mellem unge og ældre inden for gruppen af ikke-forsikrede med problemer ud over ledighed.

Bilagstabel 8.3 Nytteindsats og særligt tilrettelagte projekter

Relevante tilbud	EKU (nytteindsats, værkstederne) Produktionsskoletilbud
Baggrund	Nytteindsatser og særligt tilrettelagte projekter dækker fx over produktion med henblik på salg til markedspris, servicearbejde for borgere eller kommunen.
Resultater	For <i>kontanthjælpsmodtagere generelt</i> har indsatsen større effekter for unge ikke-forsikrede med problemer ud over ledighed, i forhold til ældre i samme gruppe ¹⁰ . Det er usikkert, hvor mange ugers ledighed der kan forventes afkortet som følge af nytteindsats og særligt tilrettelagte projekter. For <i>unge uddannelseshjælpsmodtagere</i> , der gennemsnitligt deltager i nytteindsats i tre uger, virker nytteindsatser positivt: Der sker en tredobling i den såkaldte afgangsrate til enten job eller uddannelse efter fire uger. Herefter aftager effekten til en fordobling, men dette niveau fastholdes helt indtil 30 uger efter forløbet er afsluttet. Studiet estimerer, at ledigheden forkortes med 8 uger, fra 28 til 20 uger ¹¹ .
Mekanismer	Det kan ikke afgøres hvorfor eller hvordan nytteindsatsen virker, hvad enten det skyldes tilegnelsen af nye kompetencer eller udsigten til at skulle indgå i nytteindsatsen igen (dvs. 'guleroden' ved at indgå i uddannelse eller beskæftigelse frem for nytteindsats).
Anbefalinger	Effekten af nytteindsats er størst for mænd (afgangsrate er 228 % efter nytteindsatsen, dvs. over en tredobling), men også positiv for kvinder (afgangsrate er 118 % efter nytteindsatsen, dvs. over en fordobling). Effekterne er noget lavere, men stadig positive, for indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, hvor der ses bort fra nyankomne (afgangsrate er 87 % efter nytteindsatsen, dvs. tæt på en fordobling).

Kilde: 22, 1112

¹⁰ Studie #22 noterer, at metoden bag undersøgelsen har en tendens til at give for positive resultater. Uafhængigt heraf kan studiet stadig bruges til at vurdere forskellen mellem unge og ældre inden for gruppen af ikke-forsikrede med problemer ud over ledighed.

¹¹ Denne vurdering sker på baggrund af et hypotetisk scenarie med fravær af anden aktivering. Da der er pligt til aktivering, er dette scenarie urealistisk. De otte uger kan således alene bruges til at illustrere forskellen til andre indsats, der eventuelt kan nedbringe ledigheden mere eller mindre end denne indsats. Studiet undersøger også andre aktiveringsindsatser, uden at angive eller beskrive disse yderligere, og finder at effekterne af disse tiltag kan være større, da de ikke falder så meget efter afslutning (der sker en firedobling fem til otte uger efter afslutning).

Bilagstabel 8.4 AspIT

Relevante tilbud	STU UU Produktionsskolen (alternativ hertil) Jobcenterindsatser
Baggrund	AspIT er et uddannelses tilbud tilrettelagt for unge med Asperger syndrom (eller bredere ASF), målrettet mod it-branchen, hvilket har inspireret navnet. Visitation sker enten via LAB (lov om aktiv beskæftigelsesindsats) eller STU (lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov). Forinden uddannelsen er der et obligatorisk, internt seks ugers afklaringsforløb, der skal sikre gensidig afklaring om eventuel påbegyndelse på selve uddannelsen. AspIT har afdelinger flere steder i landet, herunder Vejle og Esbjerg: http://www.aspit.dk/
Resultater	<p><i>Uddannelsen:</i> Både dimittender og afgangsvirksomheder er tilfredse med uddannelsen.</p> <p><i>Afklaringsforløbene:</i> Der er generelt tilfredshed med afklaringsforløbene, der beskrives som grundige, velgennemtænkte og tilpasset målgruppens specielle behov angående de passende fysiske rammer, små holdstørrelser, klar dagsstruktur mv. Der er dog risiko for skuffelse, hvis eleverne ikke erklæres egnede, eller hvis kommunen ikke bevilger optagelse på selve uddannelsen. Derudover er vurderingerne særligt svære for urolige og udadreagerende elever (fx ADHD diagnosticerede).</p>
Mekanismer	Både afklaringsforløbene og selve uddannelsen er tilpasset målgruppens behov. Afgangsvirksomhederne er tilfredse med dimittendernes virksomhedsforståelse og evne til at indgå på arbejdspladsen.
Anbefalinger	<p>Der er en række anbefalinger, der specifikt angår <i>samarbejdet og forventningsafstemningen med kommuners jobcenter eller visitationsudvalg:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre en forventningsafstemning med de kommunale sagsbehandlere og UU-vejledere om, hvad der afklares i AspITs afklaringsforløb, og hvad kommunen skal afklare på anden vis. • Tydeliggøres over for kommunerne, at afklaringsrapporten ser på en afklaringselevs præstation inden for AspITs særlige rammer. • Klargøre formål og indhold i den afsluttende evalueringssamtale for den deltagende sagsbehandler eller UU-vejleder, således at både afklaringselev og sagsbehandler får et udbytte af samtalen. • Overveje, hvilken form for dialog og koordination der skal være med sagsbehandlere og UU-vejledere i relation til optagelse på afklaringsforløbet, herunder hvordan man arbejder i de tilfælde, hvor en elev starter uden kommunens accept. • Bevare afklaringsforløbene som en gratis mulighed for eleverne og kommunerne. • Opmærksomhed på forskellen mellem at arbejde under STU eller LAB. STU-sagsbehandlere og UU-vejledere fokuserer ofte på social træning og trivsel, modsat de formelle it-kompetencer, der arbejdes med på uddannelsen. Sagsbehandlere, der arbejder med revalidering under LAB, fokuserer ofte på den mindst mulige indsats og at få borgeren hurtigt i selvforsørgelse, modsat denne uddannelse, der er relativt omfattende og dyr (men som skal forholdes til de resultater, der opnås, herunder potentielt set på langt sigt). • Dialog med kommunal sagsbehandler er afgørende for at undgå misforståelser før, under og efter afklaringsforløbene, særligt i forbindelse med afklaringsrapporten og den afsluttende evalueringssamtale, der af mange sagsbehandlere forventes at indeholde gennemgang af sociale og personlige problemstillinger og støttebehov. Det gør samtalen ikke, den fokuserer snævert på uddannelsesparathed i forhold til AspIT.

Kilde: 36, 1113

Bilagstabel 8.5 Kursus i medborgerskab

Relevante tilbud	STU Ungbo
Baggrund	Kursus i medborgerskab er et fireugers kursusprogram for voksne med udviklingshæmning i beskæftigelses- samt aktivitets- og samværstilbud, som Socialstyrelsen har været med til at udvikle og evaluere.
Resultater	Resultaterne viser, at både undervisere og deltagere vurderer, at deltagerne via kurset har opnået øget viden og færdigheder i medborgerskab og egne grundlæggende rettigheder.
Mekanismer	Underviserne vurderer, at hovedparten af de enkelte øvelser i kursusmaterialet er anvendelige og forståelige for deltagerne.
Anbefalinger	Der er flere anbefalinger til anvendelsen af kurset: <ul style="list-style-type: none">• Det er vigtigt, at tilbuddene informerer og samarbejder med bosteder/pårørende om kurset• Der skal være mulighed for at kunne tilpasse materialet til den konkrete deltagergruppe• Inddragelse af situationer og eksempler fra deltagernes egen dagligdag skærper deltagernes motivation og opmærksomhed samt understøtter, at kursets indhold kan overføres til deltagernes eget liv.

Kilde: 21

Bilagstabel 8.6 Ungekoordinatorer ('Basen')

Relevante tilbud	UU Code of Care Vejen til Job og Uddannelse EGU EKU Produktionsskole Jobcenterindsatser
Baggrund	CABI har evalueret et samarbejde mellem kommuner i Himmerland, uddannelsesinstitutioner og virksomheder, med en tilknyttet ungekoordinator, der koordinerer den enkelte unges kontakt til de andre aktører. Målgruppen er <i>udsatte unge, der er uddannelsesparate</i> . Indsatsen kan <i>ikke</i> håndtere aktivitetsparate unge.
Resultater	Blandt deltagerne i indsatsen er 79 % af de 194 afsluttede unge kommet i enten uddannelse (66 %) eller beskæftigelse (13%). FVU (forberedende voksenundervisning) og OBU (ordblindeundervisning) er en forudsætning for mange unge for at kunne tage en uddannelse.
Mekanismer	Ungekoordinatorerne sikrer kontinuitet i indsatsen fra start til slut ved at fungere som koordinerende sagsbehandler, uddannelsesvejleder, virksomhedskonsulent og mentor.
Anbefalinger	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering: Det anbefales at integrere basens indsats i den samlede ungeindsats, så de unge, der søger uddannelseshjælp, og som har brug for en koordinerende indsats, hurtigst muligt mødes af en ungekoordinator. • Angående lokalitet: Det anbefales at placere indsatsen væk fra jobcenteret. Gerne i nærheden af et uddannelsesmiljø. • 'Efterværn' efter indsatsen ender: Unge skal have mulighed for at vende tilbage til en fast kontaktperson i kommunen (ungekoordinatoren) under hele uddannelsen, så der kan foretages en hurtig opfølgning af en person, som allerede kender til den unge. • Virksomhedssamarbejde: Det anbefales, at det gode samarbejde med virksomhederne intensiveres ved at sætte fokus på øget rummelighed og forløb for aktivitetsparate unge (som denne indsats ikke kan rumme). • Uddannelsesaftaler: Det anbefales, at kommuner og uddannelsesinstitutioner går i dialog om muligheder for at anvende uddannelsesaftaler som springbræt til uddannelse, og hvordan kommunerne kan integrere arbejdet med uddannelsesaftaler i deres virksomhedsstrategier.

Kilde: 377

Bilagstabel 8.7 Øresundsmodellen/NEO (NGO'er, erhvervsliv, offentlige myndigheder)

Relevante tilbud	Code of Care Headspace Diverse jobcenterindsatser
Baggrund	Øresundsmodellen er et tværsektorielt samarbejde mellem NGO'er, erhvervsliv og offentlige myndigheder/kommuner (deraf forkortelsen NEO) for at sikre beskæftigelse for unge (i mere eller mindre understøttede beskæftigelsesforløb).
Resultater	Flere forskellige danske og svenske best cases fremhæves som best practice i forhold til inddragelse af den arbejdsløse unge: Match-projektet (AskovFonden, Novo Nordisk A/S, Københavns Kommune), Go-For-It (Securitas CSR-afdeling, mindre håndværksvirksomheder, Københavns Kommune), Unga In, SIA, Bumerang Halland.
Mekanismer	<p>NEO/Øresundsmodellen etablerer et forløb, som</p> <ul style="list-style-type: none"> • tager afsæt i den unge og hans/hendes behov, ønsker og kompetencer samt personer fra det nære netværk og familie, som kan udgøre stærke støtter og inspiratorer • er en dynamisk model af kortere eller længere tidsforløb alt afhængigt af den unges behov og udviklingsforløb – i forskellige tempi og med forskelligt indhold • har flere aktører i spil – NGO, virksomheder og offentlige institutioner – som skal kunne fungere i afstemt og godt samspil med et klart fokus om at støtte op omkring den unges behov, udfordringer og ønsker • involverer forskellige aktører med særlige roller, funktioner, og som bidrager med særlig viden og netværk – alle nødvendige for et succesfyldt forløb • er en netværksmodel med seks netværksmøder med den unge som fixpunkt, således at alle aktørerne arbejder i fælles fodslag omkring den unge med henblik på et godt udviklings- og kvalificeringsforløb • har en NGO'er som tovholder og facilitator på netværksmøderne for at sikre, at den unge og de øvrige aktører arbejder fremad, eventuelle problemer bringes frem og løses og fremskridt deles og synliggøres.
Anbefalinger	<p>På baggrund af erfaringerne har følgegruppen udviklet fem gode råd til henholdsvis NGO'er, virksomheder og offentlige aktører, som i fællesskab forsøger at sluse unge ind på arbejdsmarkedet:</p> <p><i>Fem gode råd til NGO'er:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NGO'erne skal blive bedre til at udvikle deres ydelsesprofil, så de har veldefinerede og forskellige tilbud til virksomhederne. 2. NGO'erne skal forstå og respektere virksomheders rolle og mål rettet mod indtjening og virksomhedsdrift – og tilrettelægge et godt samarbejde og metoder afpasset dette. 3. NGO'erne skal synliggøre deres særlige tillidsrelation til de unge, hvor NGO'ernes særlige knowhow, nære relationer og fleksibilitet i forhold til, at de unge gør nytte. 4. NGO'erne skal møde de unge i øjenhøjde med individorienterede løsninger tilpasset de unges behov, fordi der er brug for synlige og brobyggende samarbejdspartnere med dette perspektiv. 5. NGO'erne skal bidrage til at få tænkt ressourcer ind i forhold til udvikling af de unges sociale kompetencer, netværk og fremtidsplaner, som en prioriteret del af handlingsplaner. <p><i>Fem gode råd til virksomhederne:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Virksomhederne skal blive bevidste om og tage ansvar for deres afgørende rolle som værende hovedperson i løsningen på at få flere unge i arbejde. 2. Virksomheder skal evne at se interesser og fordele i at give de unge gode 'virksomhedsproblemer' at løse – kreativt, medinddragende og selvstændigt. 3. Når virksomheden ansætter sårbare unge, er det vigtigt altid at have den øverste ledelses opbakning. 4. Virksomhederne skal tage de sårbare unge ind på lige fod med de ordinært ansatte.

Relevante tilbud	Code of Care Headspace Diverse jobcenterindsatser
	<p>5. Virksomheden skal give den unge en "intern vejleder" i virksomheden, som kan samarbejde med den "eksterne vejleder" fra NGO'en.</p> <p><i>Fem gode råd til offentlige aktører:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunale – og andre offentlige – myndigheder skal dæmpe og omforme kontrolfunktioner, så de ikke skygger for unges udvikling og medejerskab. 2. Der skal udvikles tværsektorielle ydelsespakker til virksomheder, som bygger på gode forsøgserfaringer. 3. Der skal i højere grad videndeles mellem kommunale aktører/jobaktører inden for beskæftigelse og i samarbejdet med NGO og private virksomheder. 4. Kommuner skal afsætte ressourcer til modeludvikling, som skal udvikle tværsektorielle platforme og arenaer til netværksudvikling. 5. Kommuner skal være parate til at videregive de unge i tværsektorielle samarbejder, så flere aktører kan arbejde sammen med unge om vellykkede forløb.

Kilde: 350

Bilagstabel 8.8 Idrætsprojekter for (udsatte) unge

Relevante tilbud	Anbringelse og efterværn Genoptræning Madguider Motion gør glad med små skridt Headspace
Baggrund	<p>Ét studie (75) undersøger resultaterne af et idræts tilbud til socialt udsatte unge, der har som overordnet formål at motivere socialt udsatte unge og deres netværk til idræt og bevægelse (projektet er dog udvidet til også at omfatte lektiehjælp, musik- og sprogundervisning), hvilket inkluderer involveringen af unge frivillige. Et andet studie (84) ser på et geografisk afgrænset projekt ved navnet 'Klar, Parat, Husum', der er en borgerrettet forebyggelsesindsats for sundhed og idræt i Husum, København, med særligt fokus på motionsuvalte børn og unge i alderen 0-16 år. Et centralt element her er et kompetencegivende kursus for lærere, der består af to moduler og et workshopforløb, hvoraf modul 1 forløb over ti uger, og modul 2 forløb over otte uger. Derudover inviteres lokale idrætsforeninger ind i idrætsundervisningen i skolen.</p>
Resultater	<p>Resultater for idræts tilbud målrettet udsatte unge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De unge udvikler og styrker deres sociale kompetencer gennem deltagelse i projektet. Bedre interaktioner i mødet med andre mennesker, selvtillid og selvværd, samt mod på at sætte nye mål for sig selv og at søge nye udfordringer. • Kroppen genopdages: Kroppen går fra at være kilde til irritation eller skam, eller noget der ikke spillede en rolle, til noget, der kan bruges. Bedre kondition og afsmittende ændringer på rygning, kost og misbrug. Denne selverfaring virker direkte i forhold til engagement og selvforstærkende på trivsel og sundhed. <p>Resultater for den borgerrettede forebyggelsesindsats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lærere og især pædagoger, er via 'on the job training' blevet i stand til at spotte motorisk usikre børn og forbedre deres motoriske niveau, via faglige og praktiske kompetencer. • Indsatsen med at have lokale foreningstrænere til at undervise i idræt i skoleidrættimerne (eksempelvis capoeira, taekwondo, gymnastik og dans) vurderes særdeles positivt og synes at have været medvirkende til en stigning af antallet af børn i foreningsidrætten. Det er samtidig en indsats, som bliver vurderet meget positiv af både idrætslærere og foreningstrænere. • Der er sket en stigning i antal børn, der deltager i idrætsaktiviteter i fritiden (7,7 %), hvilket ifølge studiet kan tilskrives indsatsen.
Mekanismer	<p>De positive resultater fra idræts tilbuddet målrettet udsatte unge sker især gennem afsmitning fra omgang med de unge frivillige, der automatisk viser andre normer for opførsel og livsform (de unge frivillige er ressourcestærke, ikke udsatte, unge). Derudover peges der på, at de fire bærende principper bag den pædagogiske metode i idrætsprojektet til udsatte unge har været afgørende for at opnå resultaterne (se herunder 'Anbefalinger').</p> <p>For den borgerrettede forebyggelsesindsats har uddannelsesforløbet for idrætslærernes vedkommende ændret deres praksis i måden de tilrettelægger idrætsundervisningen på. Efteruddannelsesforløbet har sikret, at lærerne kan differentiere i undervisningen, således at gruppen af motorisk usikre elever og motionsuvalte elever bedre inkluderes i undervisningen.</p>
Anbefalinger	<p>Idrætsprojektet for udsatte unge peger på, at idræt bør ske på deres præmisser, og i udgangspunktet er det suverænt de unge selv, der bestemmer, hvad de skal lave. Der er fire bærende principper, der sikrer dette:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frivillighed: Det er frivilligt for de unge, om de ønsker at deltage i projektet. De kan melde sig til nu eller senere. 2. Tålmodighed: Anvendes i alle møder. De unge kan være skiftevis deltagende og ikke-deltagende. 3. Fleksibilitet: Kommer til udtryk i forhold til parametre som tid, inddragelse af de unge, inddragelse af netværk og afvigelse fra grundmetode, og også over for involverede institutioner.

Relevante tilbud	Anbringelse og efterværn Genoptræning Madguider Motion gør glad med små skridt Headspace
	<p>4. Motivation: Medarbejderne i projektet og frivillige motiverer de unge til at træne, men der er ingen tvang eller unødigt pres. Tilbuddet gentages mange gange over for dem.</p> <p>For den borgerrettede forebyggelsesindsats anbefales følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At der er opmærksomhed på, at kurser alene ikke gør langvarig forskel – det kræver ledelsesmæssig opbakning både under og efter. Effekten vurderes ikke at være langvarig, og det manglende samarbejde mellem forvaltningerne har været den primære årsag til den manglende forankring efterfølgende. • At der etableres samarbejde mellem skolerne og det lokale foreningsliv, der synliggør foreningslivet, hvilket er nødvendigt for familier med anden etnisk baggrund, der ikke har tradition for og kendskab til foreningslivet. Særligt vigtigt er det, at foreningerne står for korte undervisningsforløb på skolerne, da det ser ud til at have en effekt på foreningsdeltagelsen. • At etablering af idrætstilbud i umiddelbar forlængelse af skoletiden (del af projektet) bør forankres på skolerne, hvor tovholder er en person med både idræts- og pædagogisk baggrund. Samtidig bør tilbuddet udformes og tilrettelægges ud fra målgruppen af ikke foreningsvante børns kompetencer og behov, dvs. lægge vægt på de sociale og legende elementer af idrætten.

Kilde: 75, 84

Bilagstabel 8.9 Multisystemisk terapi (MST), (Kriminalitet)

Relevante tilbud	Anbringelse og efterværn SSP/SSP+
Baggrund	Multisystemisk terapi (MST) er et familie- og netværksterapeutisk behandlingsprogram møntet på 12-17-årige unge med alvorlig udadrettet problemadfærd. Behandlingen er intensiv, MST-terapeuten vil typisk besøge familien flere gange om ugen, og kortvarig, målet er at afslutte MST-forløbet inden for fem måneder.
Resultater	<p>De primære resultater af MST er grundlæggende tilfredsstillende, dog ikke angående døgnanbringelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skole eller arbejde: Reduceret andel af unge med manglende skoletilbud eller arbejde eller et omfattende ubegrundet fravær med 40-50 %. Til gengæld er der en fjerdedel, der hverken passer skoletilbud før eller efter indsatsen. Der er meget lille forskel mellem udskrivning og opfølgning. • Kriminalitet: Det samme gælder for kriminalitet, der er omkring en 50 % varig halvering af andelen af unge. Til gengæld er der større forskel mellem udskrivning og opfølgning (dvs. effekten er endnu større umiddelbart efter udskrivning, men falder til ca. 50 %). • Døgnanbringelse: Til gengæld blev mellem en fjerdedel og en tredjedel døgnanbragt på et tidspunkt i løbet af opfølgningsperioden, hvilket er mindre tilfredsstillende på trods af et klart fald på over 50 % fra baseline til opfølgning. • Misbrug: Reduceret andel af unge med misbrugsproblemer med 50-60 %. Der er meget lille forskel mellem udskrivning og opfølgning. <p>De sekundære resultatmål angår <i>relationelle mål</i> omkring familiernes samspil, de unges relationer til jævnaldrende eller deres psykiske velbefindende. Resultaterne er her også positive, men blandede:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tydelige forbedringer i forældrenes vurdering af samspillet i familien. Tilsvarende forbedringer spores hos de unge, men ikke lige så tydelige. • Forældrene vurderer, at oplevelse af forældreskab var tydeligt positiv for mestring af opdragerrollen (men til gengæld beskedent på de andre målepunkter). • For skolernes vurdering af de unges psykiske velbefindende er der en klar kønsforskel, idet pigerne kun forbedres beskedent, mens drengene forbedres markant. • Relationer til jævnaldrende: Lærerne var generelt de mest positivt indstillede over for forbedringerne til jævnaldrende, mens forældre og de unge selv var mere moderate i deres vurderinger.
Mekanismer	Der angives ikke, hvilke konkrete mekanismer MST aktiverer. Det er sandsynligvis relateret til intensiteten i indsatsen.
Anbefalinger	<p>Der er konkrete anbefalinger angående henvisning og visitation baseret på de grupper, der profiterer mest af MST:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Familierne</i>: De unge fra de mest udsatte familier (type D med svage ressourcer og høj belastningsgrad) profiterer af indsatsen på samme niveau som de unge fra de to midterste kategorier af familier (type C med små ressourcer og moderat belastningsgrad og type B med visse ressourcer og lav belastningsgrad). De stærkeste familier (A med gode ressourcer uden belastningsgrad) profiterer mindre¹². • <i>De unge</i>: De svageste unge med mange problemer profiterer mindst lige så meget som de stærkeste unge (blandt de henviste) med et enkelt problem. Der er derfor ingen grund til at henvise disse mindre ofte end de øvrige grupper (formentlig tværtimod, men ikke muligt at afgøre på baggrund af data i undersøgelsen). • <i>Alder</i>: De ældste i målgruppen bør prioriteres først, da der er en tydelig tendens til, at de yngste (12-årige) profiterer mindre end de ældre unge i målgruppen (16 og 17 år). • <i>Køn</i>: Ingen forskelle (ud over enkelte forskelle, hvor piger havde bedre primære resultater omkring kriminalitet, misbrug og skole, mens drenge havde bedre sekundære resultater for de relationelle mål).

Kilde: 73

¹² Se studiet for en detaljeret gennemgang og afgrænsning af familietyperne A, B, C og D.

Bilagstabel 8.10 Travellers – selvskaide og selvmord

Relevante tilbud	Anbringelse og efterværn Familieindsatsen Headspace HUSET UU
Baggrund	Travellers er et screenings- og interventionsprogram i form af 8-9 gange ugentlig tematisk gruppebehandling med 4-8 deltagere af ca. 1,5 time for unge i mistrivsel med risiko for selvskaide eller selvmord, målrettet <i>unge på ungdomsuddannelser</i> (primært stx, samt htx, hhx og hf). Gruppeforløbet dækker forskellige temaer som selvværd, følelser, tanker, netværk, m.fl. Screening udgøres af spørgeskema med eksplicite kriterier til enkelte svar og point for at give adgang til forløbet (bl.a. ved hjælp af SAYLE-skemaet, Weinberger Adjustment Inventory (WAI), Life Events Scale, selvskaide, spiseforstyrrelse mv.).
Resultater	Ifølge deltagerne er der særlige temaer, der er brugbare for dem: Selvværd og selvfølelse (tema 3), Negative tanker (tema 5), Brug dit netværk (tema 7). 96 % af deltagerne svarer umiddelbart efter afslutning af forløbet, at det har været 'meget gavnligt' (50 %) eller 'noget gavnligt' (46 %), kun 4 % svarer 'ingen forskel'. ¹³
Mekanismer	Der angives ikke, hvilke konkrete mekanismer der fører til de positive resultater. Den kvalitative opfølgingsmåling giver dog indikationer af, hvad mekanismerne potentielt kan være: Deltagerne rapporterer især om forbedringer og forandringer i forhold til selvværd/selvtillid, nogle sundhedsmæssige faktorer (rygning, spiseforstyrrelser), tankemæssige og kognitive strategier, brug af netværket, håndtering og løsning af personlige og følelsesmæssige problemstillinger samt åbenhed/fortrolighed.
Anbefalinger	Anbefalinger angående potentiel målgruppe dækker over de typiske kendetegn for unge, som kan have gavn af indsatsen. De oplyste punkter er ikke i sig selv grund til at deltage i forløbet, men er oftest associeret med de negative aspekter afdækket i screeningen, og kan derfor bruges som opmærksomhedspunkter i opsporingen af unge i risiko for selvskaide – uafhængigt af hvorvidt de henvises til et Travellers-forløb eller andre indsatser eller interventioner: <ul style="list-style-type: none"> • Piger • Hf-elever • Htx-elever • Lever i anden familieform end kernefamilien • Ryger • Indtager stoffer.

Kilde: 1115

¹³ Der er endvidere både kvantitative og kvalitative opfølgingsmålinger tre til tolv måneder efter afslutning, der ligeledes er overvejende positive. Der er dog et forholdsvist stort frafald blandt antallet af svar fra slutmålingen til opfølgingsmålingen, og der foretages ingen statistiske test for systematiske bias heri. Det kan dermed ikke vides, hvor sikre disse udsnit af resultater er.

Bilagstabel 8.11 Intensive og kortvarige ophold uden for hjemmet

Relevante tilbud	Anbringelse og efterværn UU PPV SSP/SSP+ Opsøgende medarbejdere – koordineret ungeindsats
Baggrund	<p>Denne karakteristik baseres på viden om DrengAkademiet i regi af Løkkefonden samt Anholt-projektet, to forskellige indsats, der har det tilfælles, at de er korte, intensive og afsondrede. Disse to 'unikke' indsatser inkluderes i oversigten, selvom Billund Kommune ikke nødvendigvis visiterer hertil. Dels kan andre lignende tilbud eksistere, som børn og unge i kommunen kan henvises til (hvad enten det sker via kommunal visitation eller i privat regi til fx ferielejre), dels kan <i>nogle</i> af udfordringerne forbundet med at vende hjem til vante rammer efter et intensivt ophold være de samme, uafhængigt af typen af opholdet. Derfor kan der trækkes inspiration herfra.</p> <p><i>DrengAkademiet</i> udføres i regi af Løkkefonden og er for drenge i 8. klasse, hvis læring og trivsel er gået i stå. Det er en intensiv indsats hen over to uger af sommerferien, der fokuserer på personlig og faglig udvikling.</p> <p><i>Anholt-projektet</i>: I sommeren 2013 gennemførtes projektet over to uger på øen Anholt for 24 unge mellem 13-19 år fra Tyskland, Østrig, Italien, Portugal, Spanien og Danmark. Rammerne indebar, at de unge selv skulle organisere deres liv og aktiviteter, fra madlavning til rengøring, husligt arbejde mv. Der var mulighed for henholdsvis fritidsaktiviteter og praktikophold. Gruppen bestod for to tredjedele vedkommende af sårbare og utilpassede unge, som havde forladt grundskolen uden afgangseksamen, og som havde faglige, sociale og/eller andre problemer (som fx alkohol, kriminalitet og socioøkonomiske og personlige problemer).</p>
Resultater	<p>For DrengAkademiet er der en klar og positiv langtidseffekt i forhold til skoleåret efter sommeropholdet. Det dækker over forbedrede faglige præstationer, gennemførelse af 9. klasse og fortsættelse i andet uddannelsesstilbud, positive relationer til omgivelser og øget psykisk velbefindende.</p>
Mekanismer	<p>For DrengAkademiet peges der på de tre psykologiske og didaktiske analysekategorier der ligger til grund for opholdet: <i>Mestring, Relationer og Autonomiudvikling</i>. Den teoretiske ramme udgøres bl.a. af Martin Seligman og hans teorier om trivsel (PERMA: Positive emotioner; Engagement; Relationer; Mening; Achievement dvs. præstation/mestring), Sheldon og hans teorier om motivation (indre motivation vs. amotivation) samt Skaalvik, der supplerer disse. Derudover også Schulin og Nakamura om mentorarbejdet.</p> <p>For Anholt-projektet tyder det på, at de alternative pædagogiske interventionsformer bl.a. ved hjælp af projektets <i>uformelle</i> 'real-world application' er blevet mere tilbøjelige til at ville fortsætte med at udvikle deres færdigheder og kompetencer inden for det <i>formelle</i> uddannelsessystem.</p>
Anbefalinger	<p>Undersøgelserne af DrengAkademiet indeholder en række anbefalinger til hjemkomsten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der kan eventuelt tilknyttes en mentor til de unge drenge, der har modtaget kortvarig og intensiv intervention, så effekterne fastholdes, når de vender tilbage til deres hjemmehavende miljø, hvor der er stor risiko for at falde tilbage i de samme negative mønstre. • Fortsat positiv udvikling er afhængigt af samarbejde mellem lærer/forældre på akademiet og lærerne på hjemmeskolen. For nogle elever er det (fortsat) dårligt, mens det for andre er forbedret, så det medvirker til en anden undervisningsform og varig faglig progression.

Kilde: 46, 64

Bilagstabel 8.12 Social færdighedstræning (SFT)

Relevante tilbud	HUSET
Baggrund	<p><i>Social færdighedstræning (SFT)</i> er et undervisnings- og træningsforløb for borgere med svære psykiske lidelser. Der er fokus på problem- og konfliktløsning, samtalekompetencer, symptom-mestring samt hjemmeøvelser og rollespil. Borgeren støttes i at mestre symptomer, forbedre kommunikative færdigheder og at opdage tidlige tegn på en psykose.</p> <p>Visitation til indsatsen: Kræver, at der ifølge VUM (Voksenudredningsmetoden) kan udledes en samlet vurdering på C, D eller E, og at borgeren scorer 2-4 på mindst tre af temaerne inden for tema 4-10.</p>
Resultater	<p>Ved afslutningen af gruppeforløbene efter ni måneder har SFT en positiv effekt på borgernes sociale funktionsniveau (målt via redskabet PSP) og graden af mental recovery, sammenlignet med traditionel bostøtteindsats. Derimod kan der ikke påvises en positiv effekt af SFT i forhold til trivsel, helbredsrelateret livskvalitet eller borgernes behov for bostøtteindsats.</p> <p>Ved opfølgingsmålingen et halvt år efter afsluttet forløb er der målt på socialt funktionsniveau (målt via PSP) en ikke statistisk signifikant forskel for borgere, der har modtaget SFT og traditionel bostøtte (denne effekt kan dog skyldes få deltagere). Opgjort som effektstørrelse ses imidlertid en mindre positiv effekt. Der ses derimod ingen positiv effekt af SFT et halvt år efter afslutning i forhold til mental recovery, trivsel, helbredsrelateret livskvalitet eller borgernes behov for bostøtteindsats.</p>
Mekanismer	Studiet angiver ikke nogen konkrete mekanismer bag SFT.
Anbefalinger	Studiet giver ikke nogen konkrete anbefalinger, da det er en midtvejsevaluering.

Kilde: 346¹⁴

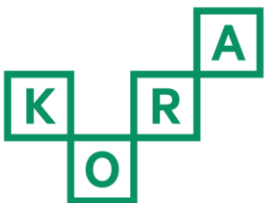
¹⁴ Denne kilde er en midtvejsevaluering, og resultaterne opdateres i løbet af 2017 med et større og bedre datagrundlag i den afsluttende evaluering. Evalueringen af SFT er baseret på et RCT-studie, hvorfor konklusionerne er forholdsvis sikre.

Bilagstabel 8.13 Åben dialog

Relevante tilbud	HUSET
Baggrund	<p>Åben Dialog er en netværksorienteret tilgang til borgere med svære psykiske lidelser, hvor en borger med en sindslidelse kan invitere sit private og professionelle netværk til dialog. Grundprincipperne bag Åben Dialog er hurtig hjælp, det sociale netværksperspektiv, fleksibilitet og mobilitet, ansvar, psykologisk kontinuitet, tolerancer og usikkerhed samt dialog. Forløbet er en del af 19M-puljen.</p> <p>Visitation til indsatsen: Kræver en VUM med samlet vurdering C eller D, og at borgeren scorer 2-3 inden for tema 8, 9 eller 10.</p>
Resultater	<p>Der ses en lille positiv udvikling i mental recovery (målt ved det kliniske redskab MHRM) og trivsel (målt ved det kliniske redskab WHO-5) fra baseline til afslutning. Derimod ses ingen nævneværdig udvikling i borgernes helbredsrelaterede livskvalitet (målt ved det kliniske redskab EQ-5D).</p>
Mekanismer	<p>Fra metodebeskrivelsen og manualen fremgår det, at: "tankegangen bag Åben Dialog er, at forandringer og løsninger ikke opstår indeni den enkelte, men gennem netværket og ændrede måder at tale sammen på – og heraf facilitere/muliggøre en ny forståelse. Selvom borgeren er i centrum, så kan han/hun ikke forstås uden at se på den kontekst, som borgeren indgår i. Familien og netværket er en del af løsningen".</p>
Anbefalinger	<p>Studiet giver ikke nogen konkrete anbefalinger, da det er en midtvejsevaluering.</p>

Kilde: 346¹⁵

¹⁵ Denne kilde er en midtvejsevaluering, og resultaterne opdateres i løbet af 2017 med et større og bedre datagrundlag i den afsluttende evaluering. Evalueringen af Åben Dialog er baseret på en før- og eftermåling, hvorfor konklusionerne ikke er lige så sikre som resultaterne for SFT.

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00